

H U N G A R I A N

BASIC COURSE

VOLUME VII

Lessons 79-94

July 1983

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

PREFACE

The Hungarian Basic Course was originally developed in 1968. The materials in this volume were revised to bring them into agreement with the requirements of the defense security agencies, as well as with the requirements of the language teaching methods now used at the Defense Language Institute, Foreign Language Center, to achieve the goal of PSI approach.

Primary changes were made in sequencing grammar. Frequency of usage and difficulty of acquisition were balanced in accordance with student needs. Grammar notes, such as explanations and examples, were rewritten to accommodate English-speaking students. Exercises were extended and diversified. Parts of lessons were rearranged to match the following study sequence.

1. Part One: Introduction (to be used in an informal "warming-up" activity, prior to the introduction of grammar).
2. Part Two: Grammar
3. Part Three: Vocabulary
4. Part Four: Dialogue (supplemented with a Suggested English Translation).
5. Part Five: Homework
6. Part Six: Exercises
7. Part Seven: Narrative

Each lesson is recorded on cassette tapes.

The following sequence of instruction is suggested:

1. Second afternoon hour: Introduction of the Grammar of the lesson, to include some practice exercises. (Parts One and Two.)
2. Third (last) afternoon hour: Introduction of the Vocabulary and the Dialogue (Parts Three and Four) and explanation of the Homework assignment (Part Five).
3. Homework accomplished by the student at his own pace, in study hall or at his own dwelling place. A study period of approximately two or three hours is considered adequate.
4. First morning hour: Short "warming-up" period, followed by recitation of and/or conversation about the Dialogue, in a contextual and personalized setting, and closed out by a Vocabulary quiz.

5. Second morning hour: Extensive structural drill exercises, stressing quick responses. (Part Six)

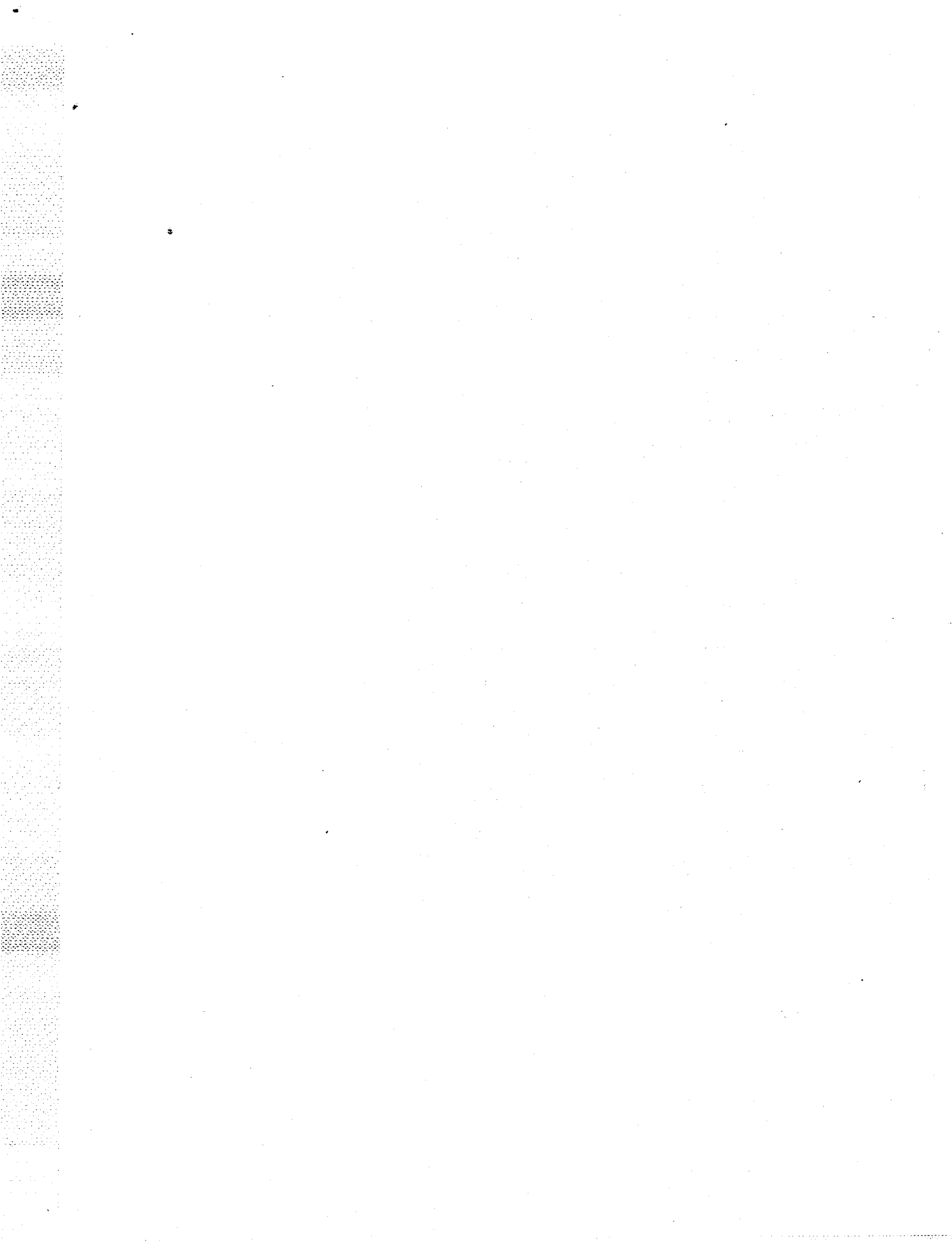
6. Third (last) morning hour: Transcription exercises, translation of the Narrative or of news items, and/or individual preparation for the following Conversation hour (Part Seven).

7. First afternoon hour: Individual Conversation in a contextual setting for individualization and functional use. Students not actually conversing - waiting for their turn - continue the written exercises begun in the previous hour.

CONTENTS

Lesson 79	<u>János állapota reménytelen</u>	1
	Grammatical Structure: Adjectives Denoting the Lack of Something. The Familiar Form of Verbal Conjugation, Indicative Mood, Present Tense, I, Indefinite Form.	
Lesson 80	<u>Te könnyen beszélsz, a tied ki van fizetve</u>	21
	Grammatical Structure: The Adverbial Participle. The Familiar Form of Verbal Conjugation, Indicative Mood, Present Tense, II, Definite Form.	
Lesson 81	<u>Ki hívott fel titeket?</u>	41
	Grammatical Structure: The Familiar Form: Personal Pronouns (Accusative).	
Lesson 82	<u>Te hol próbáltál átmenni?</u>	51
	Grammatical Structure: The Familiar Form of Verbal Conjugation, Indicative Mood, Past Tense I, Indefinite Form.	
Lesson 83	<u>Jó, hogy elfoglaltatok a repülőteret</u>	65
	Grammatical Structure: The Familiar Form of Verbal Conjugation, Indicative Mood, Past Tense, II, Definite Form.	
Lesson 84	<u>Szívességet tennétek, ha átadnátok egy levelet</u>	79
	Grammatical Structure: Conjunctions <u>de</u> , <u>hanem</u> , <u>pedig</u> , <u>mégis</u> . The Familiar Form of Verbal Conjugation, Conditional Mood, Present and Past Tense I, Indefinite Form.	
Lesson 85	<u>Mi lenne, ha felhívnád a parancsnokot</u>	97
	Grammatical Structure: The Familiar Form of Verbal Conjugation, Conditional Mood, Present and Past Tense, II, Definite Form.	
Lesson 86	<u>A ruhák a tied, vagy a gyerekekéi?</u>	113
	Grammatical Structure: The Familiar Form of the Possessive Suffix. The Idea of Possession.	
Lesson 87	<u>Ott, mellettetek, a megállónál találkozunk</u>	131
	Grammatical Structure: The Pronominal (Familiar) Form of Postpositions.	

Lesson 88	<u>Siess, ugyanis únjuk magunkat egyedül!</u>	145
	Grammatical Structure: The Compound (Explanatory) Sentences using the Conjunctions <u>ugyanis, azaz, tudniillik</u> . The Familiar Form of Verbal Conjugation, Imperative Mood I, Indefinite Form.	
Lesson 89	<u>Béla, figyeld a megállókat!</u>	163
	Grammatical Structure: The Familiar Form of Verbal Conjugation, Imperative Mood II, Definite Form.	
Lesson 90	<u>Ha előre tudatsz, nálunk maradhatsz</u>	181
	Grammatical Structure: Compound Resultative Sentences Using the Conjunctions <u>tehát, így</u> . The Familiar Form of Verbal Conjugation, The Potential and the Causative Verb.	
Lesson 91	<u>Nincs nálatok a fényképezőgépem?</u>	193
	Grammatical Structure: Pronouns Derived from Adverbial Suffixes.	
Lesson 92	<u>Már többször megkérdeztelek</u>	207
	Grammatical Structure: The Use of the Special First Person. The Suffix <u>-lak, -lek</u> .	
Lesson 93	<u>Szükséged van egy kis sétára</u>	223
	Grammatical Structure: Pronouns Derived from Postpositions <u>nélkül, miatt</u> , etc. Compound Sentences, Subordinate (Comparative) Clauses using <u>minél... , annál</u> .	
Lesson 94	<u>Sétahajózás a Dunán</u>	239
	Grammatical Structure: Review of the Verbal Conjugation.	

LESSON 79

PART ONE INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

aligha, állapot, a minap, beteges, bíztat vkit, borzasztó, életbiztosítást köt, emberfeletti, erős fizikumú, erőtlén, eszméletlen, felfedez, felkészül vmire, feltétlenül, halál, hiányzik vhonnan, hihetetlen, hivatal, jár az esze vmin, javíthatatlan, látogató, megtesz, megvisel, menthetetlen, menyasszony, nyugtalan, pótolhatatlan, remény, reménytelen, rosszul lett, szállít, szerencsétlenség, szinte, tehetetlen, tervez, tragédia, üzlet, váratlanul, végtelenül.

Section 2

Életlen késsel nehéz vágni.
It is hard to cut with a dull knife.

Ne legyen olyan türelmetlen!
Don't be so impatient.

Ez az előadás felejthetetlen volt.
This performance was unforgettable.

A katona ügyetlenül hajtotta végre a feladatot.
The soldier carried out the task awkwardly.

Section 3

- a. (Te) miért nem sietsz?
Why aren't you hurrying? (sing.)
- (Ti) miért nem siettek?
Why aren't you hurrying? (pl.)
- b. (Te) mit hozol abban a dobozban?
What are you bringing in that box? (sing.)
- (Ti) mit hoztok abban a dobozban?
What are you bringing in that box? (pl.)

NyelvtanAdjective Denoting the Lack of Something, and the Familiar Form of the Indicative Mood, Present Tense, Indefinite1. Adjectives Denoting the Lack of Something.

a. The suffix -talan, -telen; -tlan, -tlen; -atlan, -etlen transforms the word to which it is attached into an adjective modifier.

b. When attached to nouns, the above suffix indicates the lack of something (similar in function to the English suffix "-less", and the prefixes "un-", and "in-").

sót/a/lan	saltless
felhőtlen	cloudless
szerencsétlen	unlucky
erkölcstelen	immoral

The adjectives formed in this manner are (usually) antonyms of the adjectives obtained from the same nouns by adding the suffix -s.

felhőtlen	cloudless	felhős	cloudy
szerencsétlen	unlucky	szerencsés	lucky
erkölcstelen	immoral	erkölcsös	moral
sót/a/lan	saltless /unsalted/	sós	salted

c. The suffix -hat, -het, attached to a verb indicates ability, capability, or possibility to act or to do so. (see L-60)

(1) A verb + -hat, -het + suffix of para 1a. above indicates impossibility, or lack of capability or permission.

lát + -hat	láthat + -atlan	láthatatlan
see	can see	invisible

(NOTE: The suffix "-able", "-ible" is originally Latin, thus it is attached to the Latin verb "video" forming "visible", "invisible".) Other words in this category are fűt - heat; vár - wait, expect; eszik - eat; iszik - drink.

The adjectives formed in this manner (Verb + -hat, -het + -atlan, -etlen) are usually antonyms of the adjectives obtained by the following process of suffixation: verb + -hat, -het, + -ó, -ő.

láthatatlan	invisible	látható	visible
ehetetlen	inedible	ehető	edible

(2) Verbs + -ott, -ett, ott, -t indicate status or character (in English it is indicated by the suffix "-ed" of the past participle). Verbs + -ott, -ett, ott + suffixes in para 1a. indicate lack of characteristics or status (in English it is indicated by the suffix "-ed" and prefix "un-", "in-").

írott	written	íratlan	unwritten
várt	expected	váratlan	unexpected
főtt, főzött	cooked	főtlen, főtelen	uncooked
fűtött	heated	fűtetlen	unheated
hívott	called	hívatlan	uncalled
tanult	learned	tanulatlan	unlearned

d. To form adverbs from the adjective obtained by the addition of -talan, etc., we add the suffix -ul, -ül. (see L-47) (this is similar to magyarul, németül.)

váratlanul	unexpectedly	leírhatatlanul	indescribably
sóttalanul	without salt /how?/	hihetetlenül	unbelievably

2. The Familiar Form of the Indicative Mood, Present Tense, Indefinite Conjugation

a. Singular

(1) Formal

Mit csinál ma délután? /maga, ön/
What are you doing this afternoon?

Mit tanít? /maga, ön/
What do you teach?

Milyen könyvet olvas? /maga, ön/
What kind of books do you read?

Nem értem, hogy mit kérdez. /maga, ön/
I don't understand what you are asking. /sing./

(2) Familiar

Mit csinálsz ma délután? /te/
 What are you doing this afternoon? /sing./

Mit tanítasz? /te/
 What do you teach? /sing./

Milyen könyveket olvasol? /te/
 What kind of books do you read? /sing./

Nem értem, hogy mit kérdezel. /te/
 I don't understand what you are asking. /sing./

b. Plural

(1) Formal

Mit csinálnak ma délután? (maguk, önök)
 What are you doing this afternoon? (pl.)

Mit tanítanak? (maguk, önök)
 What do you teach? (pl.)

Milyen könyveket olvasnak? (maguk, önök)
 What kind of books do you read? (pl.)

Nem értem, hogy mit kérdeznek. (maguk, önök)
 I don't understand what you are asking. (pl.)

(2) Familiar

Mit csináltok ma délután? (ti)
 What are you doing this afternoon? (pl.)

Mit tanítotok? (ti)
 What do you teach? (pl.)

Milyen könyveket olvastok? (ti)
 What kind of books do you read? (pl.)

Nem értem, hogy mit kérdeztek? (ti)
 I don't understand what you are asking? (pl.)

NOTE: The difference between the sentences in (1) and (2) of paras a. and b. above is one of form only. There is no difference in the meaning.

c. The use of the familiar form:

(1) These new forms, as contrasted to the forms you have used so far in the course, are the familiar forms of the verb. The reason for this designation is the fact that these forms are used only in those cases where a tie of familiarity exists between the speaker (or speakers) and the person (or persons) spoken to. For a non-native speaker it is often difficult to determine when the familiar forms should or may be used.

(2) Ordinarily members of a family and close friends use the familiar form in addressing one another, although you will find that if there is a significant age difference between the parties, the younger ones may still use the forms other than the familiar. This creates a situation where both forms are used, the formal by the younger and the familiar by the older one, in a conversation between two people.

(3) For every ending designating the person spoken to (which you have learned so far) there is a 'familiar' version. This, and the subsequent 15 lessons are designated to familiarize you with these "familiar" forms.

d. The familiar form of the verb "to be" (indicative mood, present tense):

Compare the following sentences:

Te vagy a következő.
Maga/Ön a következő.

You are next.

Ti vagytok a legjobb diákok az osztályban.
Maguk/Önök a legjobb diákok az osztályban.

You are the best students in the class.

The next series of sentences indicates how these new familiar forms fit in with the forms you have already mastered.

Singular

First Person
Second Person

Én vagyok a következő.
Te vagy a következő.
Maga/Ön a következő.

I am next.
You are next.

Third Person

Ő a következő.

He/she/it is next.

Plural

First Person
Second Person

Mi vagyunk a következők.
Ti vagytok a következők.
Maguk/Önök a következők.

We are next.
You are next.

Third Person

Ők a következők.

They are next.

e. The familiar forms of some irregular verbs:

eszik	eszel	esztek
iszik	iszol	isztok
megy	mész	mentek
jön	jössz	jöttök
alszik	alszol	alusztok or alszotok
fekszik	fekszel	fekszetek or feküsztek
haragszik	haragszol	haragszotok or haragudtok
igyekszik	igyekszel	igyekeztek

f. Categories and endings (2nd person familiar, indicative mood, present tense, indefinite conjugation):

CATEGORY Verb Base Ending In	ENDING		EXAMPLES	
	Singular	Plural	Singular	Plural
-ad -ed -at -et		-tok -tek	adsz fizetsz	adtok fizettek
-b, g, j, l, n, ny, p, r	-sz		dobsz kérsz repülsz	dobtok kérték repültök
short vowel and -t		-tok -tek -tök	futsz követsz ütsz	futtok követtek üttök
-zd, -nd, -rd, -ld			mond(a)sz kezd(e)sz küld(e)sz	mondtok kezdték küldték
other two consonants	-(a)-sz -(e)-sz	-(o)tok -(e)tek -(ö)tök	kiált(a)sz ért(e)sz önt(e)sz	kiált(o)tok ért(e)tek önt(ö)tök
long front vowel and -t			tanít(a)sz segít(e)sz fűt(e)sz	tanít(o)tok segít(e)tek fűt(ö)tök
-s, -sz, -z	-ol -el -öl	-tok -tek -tök	mosol nézel költözöl úszol	mostok néztek költöztök úsztok

Note: For further information on the categories and endings, consult the booklet entitled, "Verbal Conjugation in Hungarian."

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. aligha	hardly
2. állapot	condition (health)
3. a minap	the other day, recently
4. beteges	ailing
5. biztat, -ni vkit	encourage somebody, to
6. borzasztó	horrible, terrible, awful
7. életbiztosítást köt	buy (a) life insurance, to
8. emberfeletti	superhuman
9. erős fizikumú	strongly built
10. erőtlén	weak
11. eszméletlen	unconscious
12. felfedez, -ni vmit	discover something, to
13. felkészül, -ni vmire	take precautions against something, prepare for something, to
14. feltétlenül	definitely
15. halál	death
16. hiányzik, hiányozni vhonnan	be absent from somewhere, to
17. hihetetlen	incredible
18. hivatal	office
19. jár az esze vmin	think about something, to
20. javíthatatlan	incorrigible
21. látogató	visitor
22. megtesz, -ni vmit	do something, to
23. megvisel, -ni	wear out, strain, to
24. menthetetlen	can not be saved
25. menyasszony	fiancée, bride-elect
26. nyugtalan	restless
27. pótolhatatlan	irreplaceable
28. remény	hope
29. reménytelen	hopeless
30. rosszul lett	he was taken ill, became ill
31. szállít, szállítani vmit	transport something, to
32. szerencsétlenség	misfortune, catastrophe
33. szinte	nearly, almost
34. tehetetlen	helpless
35. tervez, -ni	plan, to
36. tragédia	tragedy
37. üzlet	business
38. váratlanul	unexpectedly
39. végtelenül	very much, endlessly

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédJános állapota reménytelen

Személyek: Horváth és Molnár

- Horváth:
Nagyon nyugtalannak látszol. Csak nincs valami baj?
- Molnár:
1 Éppen most jövök a kórházból, Szabó Jancsitól. Tegnap este szállították be, miután vacsora közben hirtelen rosszul lett.
- Na és mit mondanak az orvosok, mi a helyzet?
- 2 Szerintük, sajnos reménytelen az állapota.
- Hihetetlen! Én épp a minap találkoztam vele és még viccesen mondtam is neki: "Te egyre fiatalabbnak nézel ki, én pedig egyre öregebbnek. Ha ez így megy tovább, az emberek azt hiszik majd, hogy a fiam vagy."
- 3 Nekem pedig éppen tegnap reggel mondta: "Azért vagy te állandóan fáradt mert sokat dohányzol, és nemcsak, hogy nem futsz és nem úszol, de még a friss levegőre se mész ki soha."
- Szegény Jancsi! Holnap feltétlenül meglátogatom. Engednek be hozzá látogatókat?
- 4 Igen, de csak egy pár percre. Különben mi is úgy terveztük Kováccsal, hogy bemegyünk hozzá. Nem akarsz velünk jönni?
- Te, az egy jó gondolat! Hánykor találkoztok?
- 5 Fél kilenckor, a kórház előtt.
- Talán addigra többet tudnak mondani majd az orvosok.
- 6 Minden emberit megtesznek, de nem sok jóval bíztatnak. Sajnos vannak olyan esetek, amikor ők is tehetetlenek.
- Azért ne adjuk fel a reményt!
- 7 Semmiképpen se, de fel kell készülnünk a legrosszabbra is!
- Jancsi halála pótolhatatlan veszteség lenne a családjá számára.
- 8 Igen. Végtelenül sajnálom őket. Ez a váratlan tragédia már eddig is nagyon megviselte a feleségét. Úgy tudom, hogy Jancsinak még életbiztosítása sincs.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

John's condition is hopeless.

Persons: Mr. Horváth and Mr. Molnár.

- Mr. Horváth: You're looking quite worried. There's nothing wrong, I hope.
- And what do the doctors say. How is he?
- Unbelievable! I met him just the other day and even kidded him; "You look younger and younger and I look older and older. If this continues, people will think that you are my son."
- Poor Jancsi! I am going to visit him tomorrow, for sure. Do they allow visitors?
- That's a good idea! When do you meet?
- Maybe the doctors will be able to say more by then.
- Let's not give up hope though!
- Jancsi's death would be an irreplaceable loss to his family.
- 1 Mr. Molnár: I'm just coming from the hospital, from Jancsi Szabó. They took him in last night, after he had got suddenly ill during dinner.
- 2 They say that his condition is, unfortunately, hopeless.
- 3 And just yesterday morning he told me: "You are always tired because you smoke a lot and not only do you not jog and swim, but you don't even go out into the open air.
- 4 Yes, but only for a few minutes. By the way, Kovács and myself have also planned to visit him. Won't you come with us?
- 5 At eight-thirty in front of the hospital.
- 6 They do everything humanly possible, but they aren't too optimistic. Unfortunately, there are cases when even the doctors are helpless.
- 7 By no means; but let's be prepared for the worst.
- 8 Yes, I am immensely sorry for them. This unexpected tragedy has taken a great deal out of his wife already. As far as I know, Jancsi doesn't even have life insurance.

Írásbeli házi feladatSection 1

EXAMPLES: János halála egy nem pótolható veszteség.
János halála egy pótolhatatlan veszteség.

Kovács halála egy nem várt tragédia volt.
Kovács halála egy váratlan tragédia volt.

Ezt a levelet név nélkül küldték.
Ezt a levelet névtelenül küldték.

1. Sok ember jön Amerikába, akinek nincs hazája.
2. A katonák fegyver nélkül jöttek vissza a laktanyába.
3. Ez nem egy írott szabály.
4. Nem voltak felhők az égen.
5. Az én házi feladatomban nincs hiba.
6. Az az ember akinek nincs állása, nem kap fizetést.
7. Úgy adtam oda neki a könyvet, hogy nem csomagoltam be.

Section 2EXAMPLES:

Maga hánykor érkezik
Debrecenbe? (te/ti/maguk)

Te hánykor érkezel Debrecenbe?
Ti hánykor érkeztek Debrecen-
be?
Maguk hánykor érkeznek Debrecen-
benbe?

Maga hol tanár?
(te/ti/maguk)

Te hol vagy tanár?
Ti hol vagytok tanárok?
Maguk hol tanárok?

1. Maga hol száll le? (te/ti/maguk)
2. Maga kivel beszélget? (te/ti/maguk)
3. Maga hányszor mos egy héten? (te/ti/maguk)

4. Maga melyik ágyon fekszik? (te/ti/maguk)
5. Maga a laktanyában vagy egy vendéglőben eszik? (te/ti/maguk)
6. Maga hol van állásban? (te/ti/ők)
7. Maga hol katona? (te/ti/maguk)
8. Maga melyik egységbe van beosztva? (te/ti/mi)
9. Ön hol diák? (te/ti/mi)
10. Ön melyik államba való? (te/ti/ők)

SZOKÁSMONDÁSOKIDIOMS AND COMMON SAYINGS

1. Ez megfelel nekem /a célomnak.

This one will serve my purpose.

2. És így tovább!

And so forth/ so on!

3. Az egész dolog nem számít semmit!

The whole thing amounts to nothing!

4. Olyan volt /Ugy nézett ki mint egy kísértet.

She/He looked like a ghost.

5. Teljesen átérzem a helyzetedet.

I can see where you are coming from.

PART SIX
EXERCISESGyakorlatokSection 1

Listed below are 25 Hungarian sentences, each followed by a question. Answer the question in Hungarian (orally or in writing) as shown in the examples.

A.

EXAMPLES:StimulusAnticipated Responses

Ebben a levesben nincs só. Milyen a leves?

Sót(a)lan ez a leves.

Az égen nincs egy felhő se. Milyen az ég?

Felhőtlen az ég.

1. Ennek a kislánynak nincs anyja. Milyen ez a kislány?
2. Ennek az embernek nincs ruhája. Milyen ez az ember?
3. Ezeknek a tanároknak nincs szerencsájük. Milyenek ezek a tanárok?
4. Ennek a századosnak nincs fegyvere. Milyen ez a százados?
5. Ennek a férfinak nincs felesége. Milyen ez a férfi?
6. Ezen a vidéken nincs fa. Milyen ez a vidék?
7. Ezeknek a fiúknak nincs hazájuk. Milyenek ezek a fiúk?
8. Ennek a diáknak nincs gondja. Milyen ez a diák?
9. Ezeknek a legényeknek nincs kedvük. Milyenek ezek a legények?
10. Ennek a cikknek nincs értelme. Milyen ez a cikk?

B.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Responses</u>
Egy nem várt vendég kopogott az ajtón. Milyen vendég kopogott az ajtón?	Egy váratlan vendég kopogott az ajtón.
Ezt a levest nem lehet megenni. Milyen ez a leves?	Ehetetlen ez a leves.
Ebben a szobában nem fűtenek. Ez a szoba milyen?	Ez a szoba fűtetlen.
1. Ezt az ajánlatot nem lehet elfogadni. Milyen ez az ajánlat?	
2. A nem fűtött szobában hideg van. Milyen szobában van hideg?	
3. Ezt a történetet nem lehet elhinni. Milyen ez a történet?	
4. Ezeket a ruhákat nem mosták ki. Milyenek ezek a ruhák?	
5. Ezeket az autókat nem lehet megfizetni. Milyenek ezek az autók?	
6. Ezt a filmet nem lehet elfelejteni. Milyen ez a film?	
7. Ebben a házi feladatban nincs hiba. Ez a házi feladat milyen?	
8. Ezt a régi cipőt nem lehet megjavítani. Ez a régi cipő milyen?	
9. Ezt a párbeszédet nem lehet megtanulni. Milyen ez a párbeszéd?	
10. Ezt a húst nem főzték meg. Ez a hús milyen?	

C.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Responses</u>
A katona nem öltözött fel rendesen. Hogyan öltözött fel a katona?	Rendetlenül öltözött fel a katona.
A diák nem beszél érthetően. Hogyan beszél a diák?	Érthetetlenül beszél a diák.

1. Kovács kézírását nem lehet elolvasni. Hogyan ír Kovács?
2. Kiss betette a pénzt a zsebébe, de nem számolta meg. Hogyan tette be Kiss a pénzt a zsebébe?
3. Az autók olyan gyorsan mentek, hogy nem lehetett megállítani őket. Hogyan mentek az autók?
4. A tanár visszaadta a házi feladatokat, de nem javította ki. Hogyan adta vissza a tanár a házi feladatokat?
5. A százados felvette az inget pedig a felesége még nem mosta ki. Hogyan vette fel a százados az inget?

Section 2

A. Listed below are 20 sentence pairs using the 2nd person formal in Hungarian. Transform the sentences (orally or in writing), using the familiar form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Responses</u>
Mióta vár rám? Mióta várnak rám?	Mióta vársz rám? Mióta vártok rám?
Melyik iskolában tanít? Melyik iskolában tanítanak?	Melyik iskolában tanítasz? Melyik iskolában tanítotok?
Maga az első a sorban. Maguk az elsők a sorban.	Te vagy az első a sorban. Ti vagytok az elsők a sorban.

1. Miért nem figyel az óra alatt?
Miért nem figyelnek az óra alatt?
2. Maga mindig rohan valahova.
Maguk mindig rohannak valahova.
3. Hány órakor vacsorázik ma este?
Hány órakor vacsoráznak ma este?
4. Segít Kovácsnak megcsinálni a házi feladatot?
Segítenek Kovácsnak megcsinálni a házi feladatot?

5. Ha kinyit egy ablakot bejön a hideg.
Ha kinyitnak egy ablakot bejön a hideg.
6. Mennyi bort önt a poharamba?
Mennyi bort öntenek a poharamba?
7. Maga melyik században van?
Maguk melyik században vannak?
8. Mit szállít ezen a teherautón?
Mit szállítanak ezen a teherautón?
9. Hánykor kel fel minden reggel?
Hánykor kelnek fel minden reggel?
10. Mit eszik reggelire?
Mit esznek reggelire?
11. Melyik gyárban dolgozik?
Melyik gyárban dolgoznak?
12. Azt hallottam, hogy maga már két hete beteg.
Azt hallottam, hogy maguk már két hete betegek.
13. Milyen bort iszik a zsíros ételekkel?
Milyen bort isznak a zsíros ételekkel?
14. Maga már 8 óra óta alszik.
Maguk már 8 óra óta alszanak.
15. Ha nem jön velünk, egyedül marad.
Ha nem jönnek velünk, egyedül maradnak.
16. Maga mindig órákig beszél a telefonon.
Maguk mindig órákig beszélnek a telefonon.
17. Jobb lesz, ha nem mond semmit se.
Jobb lesz, ha nem mondanak semmit se.
18. Hány napot akar Budapesten tölteni?
Hány napot akarnak Budapesten tölteni?
19. Maga hol vesz kenyeret?
Maguk hol vesznek kenyeret?
20. Maga miket jegyezget?
Maguk miket jegyezgetnek?

B. Listed below are 15 Hungarian questions. Answer them in Hungarian (orally or in writing) using the personal pronouns in the parentheses as cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Ki tanul ma este? (maga)	Maga tanul ma este.
b. Ki olvas újságot minden nap? (te)	Te olvasol újságot minden nap.
c. Ki a legjobb diák az osztályban? (ti)	Ti vagytok a legjobb diákok az osztályban.
1. Ki a legmagasabb a sorban? (ti)	
2. Ki vezet, amikor San Franciskóba megyünk? (maga)	
3. Ki megy be az őrmesterhez? (te)	
4. Ki kúszik át a másik oldalra? (maguk)	
5. Ki bérel autót? (te)	
6. Ki főz ma este vacsorát? (ti)	
7. Ki tesz jelentést az ezredesnek? (maguk)	
8. Ki lakik ebben a házban? (te)	
9. Ki tüzel az ellenségre? (ti)	
10. Ki eszik ebben a vendéglőben? (te)	
11. Ki van a második emeleten? (ti)	
12. Ki rendel gulyást? (maga)	
13. Ki mászik fel a fára? (ti)	
14. Ki a legfiatalabb ebben a szakaszban? (te)	
15. Ki jön haza a nyelviskolából? (ti)	

Section 1Történet

Tegnap este váratlan tragédia történt Szabóéknál. Szabó János, a család feje, vacsora közben hirtelen olyan rosszul lett, hogy be kellett szállítani a kórházba. Azóta is ott fekszik, eszméletlenül. Reménytelen az állapota, mert nincs orvosság a betegségére. Az orvosok teljesen tehetetlenek, de azért mégis minden lehetőt megpróbálnak, hogy megmentsek. Ezi-
deig azonban sajnos semmi jóval nem biztatták.

Szabó felesége még mindig azt hiszi, hogy ez az egész csak egy rossz álom. Hogy történhetett ez meg az ő férjével, aki mindig úgy vigyázott az egészségére?! Szabó barátai is csak hitetlenül rázzák a fejüket:

-Emlékszel Pali? - mondja az egyik a másiknak. - Éppen a múltkor mondtuk neki: "De jól nézel ki, te Jancsi! Azt hinné az ember, hogy legalább tíz évvel fiatalabb vagy, mint mi. Mit ajánlasz nekünk öregfiúknak? Miért vagyunk mi állandóan betegek és fáradtak?" Erre ő így felelt: "Azért, mert ti sokat dohányoztok, nem futtok, nem úsztok, munka után csak hazamentek és egész este tévét néztek. Még szombaton és vasárnap se mentek ki a friss levegőre!" Egyszerűen nem tudok napirendre térni a felett, hogy ugyanez az ember most itt fekszik élet és halál között!

A másik csak hallgat és szomorúan bólogat.

- Kiszámíthatatlan a sors, - gondolja. - Senki se tudja, hogy mi vár rá!

VOCABULARY

bólogat
hitetlenül
kiszámíthatatlan

nem tud napirendre térni
vmi felett

nod repeatedly
with disbelief, doubtfully
incalculable, unforeseeable,
erratic
can't get over something

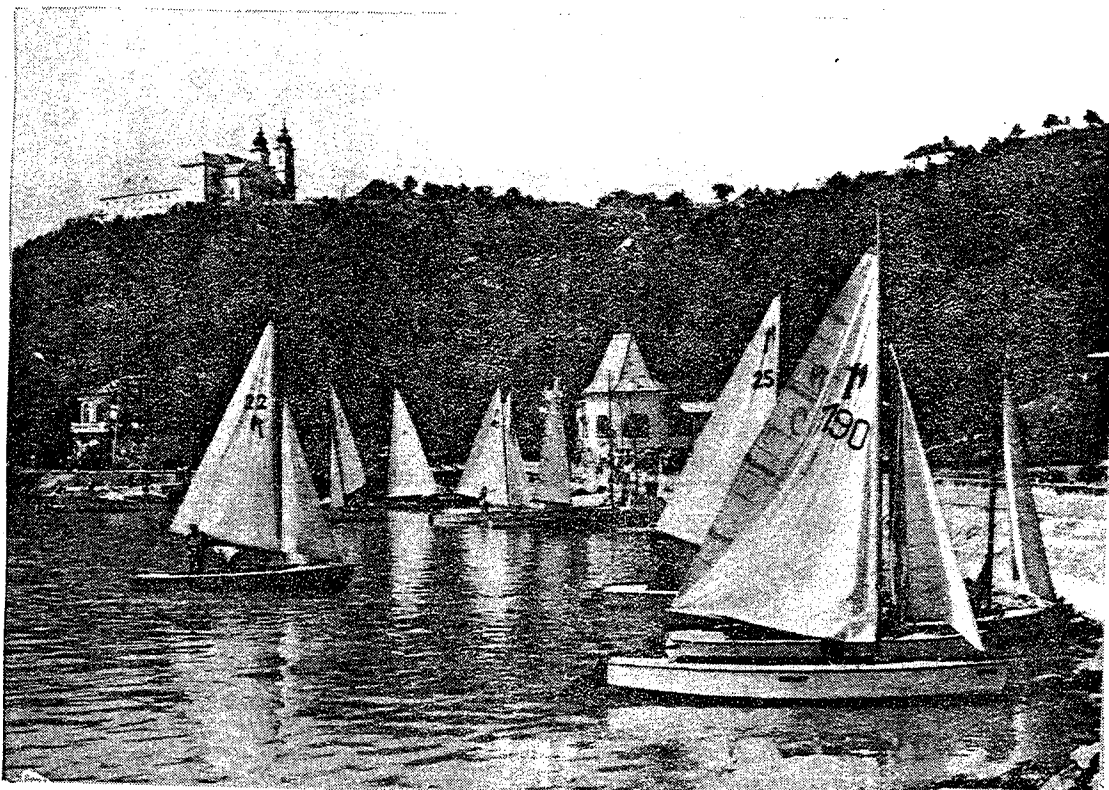
Section 2Reading ComprehensionSúlyos baleset.

A múlt héten jelentettük, hogy kedden este fél hétkor Kovács Mária budapesti lakos gépkocsijával gyorsan hajtott és a Munkácsi utca és a Bécsi út kereszteződésénél elütött egy motor-kerékpárost. Nagy István 39 éves tanító, a motorkerékpár vezetője, súlyosan megsérült.

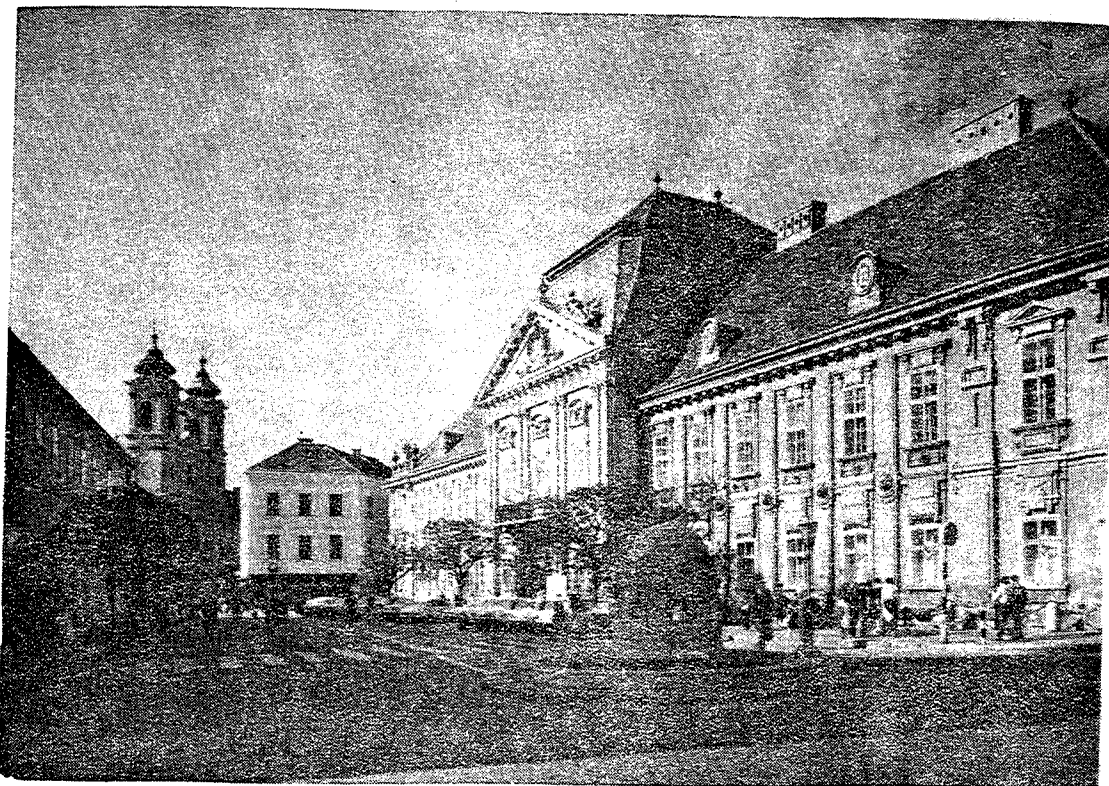
A rendőrség kéri azokat, akik látták a balesetet, hogy a részleteket jelentsék személyesen a következő címen: Hűvösvölgyi út 312, második emelet, 56-os szoba, vagy távbeszélőn, az 519-764-es számon.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Mi a cikk címe?
2. Mikor történt a baleset?
3. Ki hajtott gyorsan?
4. Mit okozott a gyorshajtés?
5. Hol történt a baleset?
6. Ki sérült meg?
7. Hány éves a motorkerékpáros?
8. Mit kér a rendőrség?
9. Hogyan kell jelenteni?
10. Kik jelentsenek?

Balatoni látkép a tihanyi félszigettel.

Szekesfehervár: A Szabadság tér
Az Országalma, a püspöki palota és a cisztercita
templom.

LESSON 80

PART ONE INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

aggódva, alaposan, alva jár, baj van vmivel, bevitet, boldog-
talan, büszke vmire, el van foglalva vmivel, jól megy vkinek,
ki van fizetve, kinevet vkit, kiszere, könnyen beszél, meg-
javíttat, meg van elégedve vmivel, nemrég, Ne nevetesse ki
magát!, nincs megelégedve, szórakozott.

Section 2

Mari sírva jött ki az irodából.
Mary came out of the office crying.

Kovács a sarkon állva meglátta Szabót.
While standing on the corner, Kovács noticed Szabó.

Minden villany el van oltva a házban.
All the lights are turned off in the house.

Section 3

a. (Te) miért nem hívod fel Pétert?
Why don't you call Peter? (sing.)

(Ti) miért nem hívjátok fel Pétert?
Why don't you call Peter? (pl.)

b. (Te) miért nem kérdezed meg a tanárt?
Why don't you ask the teacher? (sing.)

(Ti) miért nem kérdezitek meg a tanárt?
Why don't you ask the teacher? (pl.)

NyelvtanThe Adverbial Participle and the Familiar Form of
the Indicative Mood (Present Tense, Definite)1. The Adverbial Participle: -va, -ve.

- a. Miért nézi olyan aggódva a kocsiját?
Why are you looking at your car so anxiously?

Péter nevetve jött be a szobába.
Péter entered the room laughing.

A katonák énekelve vonultak az úton.
The soldiers were marching on the road singing.

The words aggódva, nevetve, énekelve are adverbs and answer the question "how/in what manner?" In this capacity they explain the manner in which an action is performed. These adverbs are formed of the stem of a verb and the endings -va, -ve.

- b. A vonaton utazva találkoztak.
They met while traveling on a train.

Zenét hallgatva aludt el.
He fell asleep while listening to music.

A kezében botot tartva várt a sarkon.
He waited at the corner holding a stick in his hand.

In the above sentences, the meaning of the adverbs utazva, hallgatva, tartva is augmented by the words (phrases) vonaton, zenét, kezében botot, respectively. We might say that, without the latter, the meaning of the adverbs utazva, hallgatva, tartva is not complete. This construction answers the question: "Doing what?" or "Having done what?"

- c. Észrevette, hogy valami el volt törve.
He noticed that something was broken.

A kocsim még nincs kifizetve.
My car is not paid for yet.

Eddig hogy volt megelégedve a kocsijával?
Until now how were you satisfied with your car?

Melyik ajtó van bezárva?
Which door is locked?

In the above sentences the adverbs eltörve, kifizetve, megelégedve, bezárva are combined with van, nincs, volt. This construction answers the question "In what condition/state is/was it?" In other combinations any form of the auxiliary verb van (to be) may appear.

The above construction is the nearest thing to what might be called a passive construction in Hungarian. You should note the fact that, unlike English speakers, Hungarians prefer using the active construction whenever possible. In fact, in many cases the use of the passive is considered foreign and un-Hungarian.

d. Note the difference between the following pairs of sentences:

Megfőzték a krumplit.
Elöltötték a villanyt.
Kinyitották az ajtót.
Pétert meghívták.

A krumpli meg volt főzve.
A villany el volt oltva.
Az ajtó ki volt nyitva.
Péter meg volt hívva.

The use of the plural third person of the verb in the first half of the above sentence pairs indicates that the action is impersonal. This use is roughly equivalent to the use of "they" when the action is performed by some unidentified person or persons. The same result is achieved by the -va, -ve construction in the second sentence pairs.

2. The Familiar Form of the Indicative Mood, Present Tense, Definite Conjugation: (Review previous lesson).

a. Singular

Compare subparas (1) to (2),

(1) Formal

Megtanulja a párbeszédet? (maga/ön)
Are you going to learn the dialogue? (sing.)

Nem érti, hogy mit kérdezek? (maga/ön)
Don't you understand what I am asking? (sing.)

Mikor mossa el az edényeket? (maga/ön)
When are you going to wash the dishes? (sing.)

Melyik képet nézi? (maga/ön)
Which picture are you looking at? (sing.)

(2) Familiar

Megtanulod a párbeszédet? (te)
Are you going to learn the dialogue? (sing.)

Nem érted, hogy mit kérdezek? (te)
Don't you understand what I am asking? (sing.)

Mikor mosod el az edényeket? (te)
When are you going to wash the dishes? (sing.)

Melyik képet nézed? (te)
Which picture are you looking at? (sing.)

b. Plural

(1) Formal

Megtanulják a párbeszédet? (maguk/önök)
Are you going to learn the dialogue? (pl.)

Nem értik, hogy mit kérdezek? (maguk/önök)
Don't you understand what I am asking? (pl.)

Mikor mossák el az edényeket? (maguk/önök)
When are you going to wash the dishes? (pl.)

Melyik képet nézik? (maguk/önök)
Which picture are you looking at? (pl.)

(2) Familiar

Megtanuljátok a párbeszédet? (ti)
Are you going to learn the dialogue? (pl.)

Nem értitek, hogy mit kérdezek? (ti)
Don't you understand what I am asking? (pl.)

Mikor mossátok el az edényeket? (ti)
When are you going to wash the dishes? (pl.)

Melyik képet nézitek? (ti)
Which picture are you looking at? (pl.)

(Chart of Categories and Endings is on following page.)

c. Categories and Endings (2nd person familiar, indicative mood, present tense, definite conjugation):

CATEGORIES Verb base ending in	ENDINGS			EXAMPLES	
	Singular.	Plural		Singular	Plural
		Front vowels	Back vowels		front vowels ┌ back vowels
All except -s, -sz, -z,	-(o)d -(e)d -(ö)d	-itek	(-j ^a)tok	figyeled ütöd tanulod akasztod	figyelitek ütitek ┌ tanuljátok akasztjátok
-s, -sz, -z			-sátok -szátok -zátok	nézed főzöd mosod úszod hozod	nézitek főzitek ┌ mossátok ússzátok hozzátok

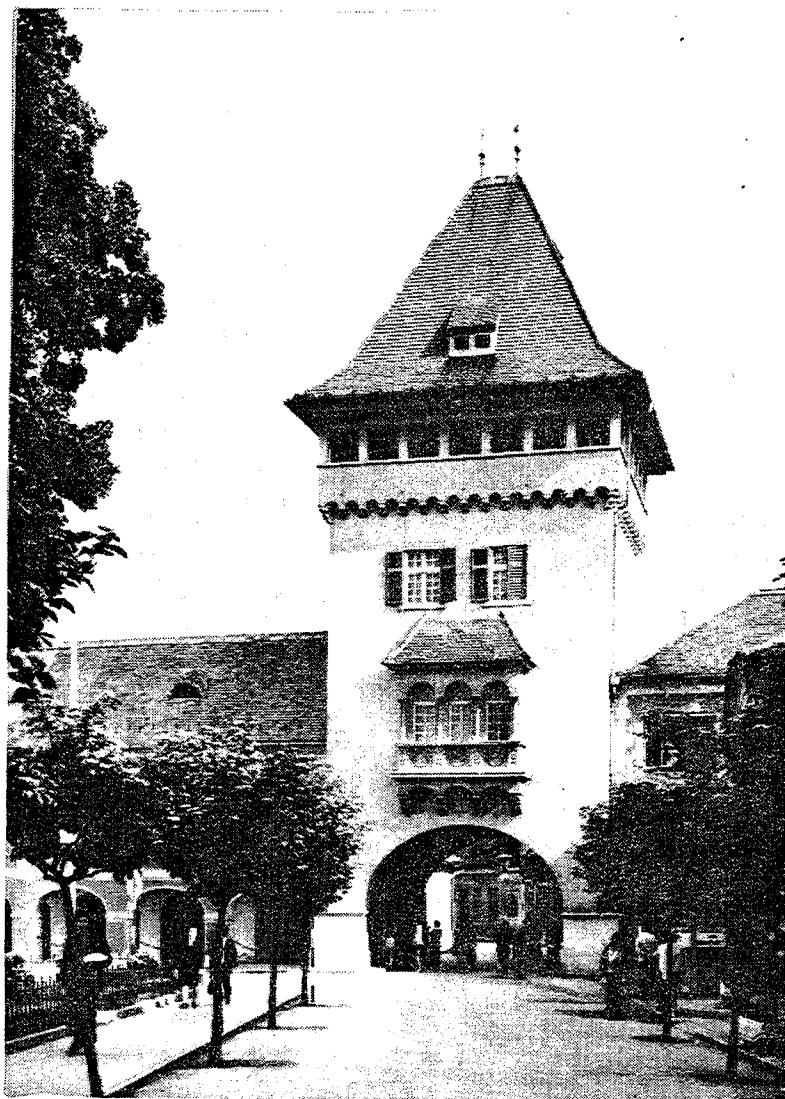
3. Some Irregular Verbs:

eszik	eszed/eszitek
iszik	iszod/isszátok
játszik	játszod/játsszátok

Note: For further information on the Categories and Endings, consult the booklet entitled "Verbal Conjugation in Hungarian."

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. aggódva	anxiously
2. alaposan	very well, thoroughly
3. alva jár, -ni	sleepwalk, to
4. baj van vmivel	something is wrong with something
5. bevitet, -ni vkit vhova	have somebody taken in somewhere, to
6. boldogtalan	unhappy
7. büszke vmire	proud of something
8. el van foglalva vmivel	is occupied with something
9. jól megy vkinek	somebody is prosperous
10. ki van fizetve	is paid for
11. kinevet, -ni, vkit	make fun of somebody, to
12. kisserel, -ni, vmit	disassemble, remove something, to
13. könnyen beszél	it is easy for him to talk (to say that)
14. megjavítottat, -ni, vmit	have something repaired, to
15. meg van elégedve vmivel	is content with something
16. nemrég	not long ago
17. Ne nevettesse ki magát!	Don't make yourself ridiculous!
18. nincs megelégedve vmivel	is not satisfied with something
19. szórakozott	absent-minded

Kőszeg: A Győzelemi kapu.

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédTe könnyen beszélsz, a tied ki van fizetve.

Személyek: Pál és István.

Pál: Szervusz Pista! Látom, 1
 hogy nagyon el vagy foglalva.
 Mit csinálsz?

István:
 Már reggel óta dolgozok ezen
 a vacak kocsin, és még mindig
 nem akar elindulni.

Már megint baj van vele? Azt 2
 hittem, hogy egyszer már meg
 lett javítva.

Mi az, hogy egyszer! Már
 négyszer is, de egyszer sem
 úgy, ahogy kellett volna.

Miért nem viszed vissza a
 garázsba?

3 Mert legutóbb megmondtam nekik:
 "Ha most sem találjátok meg a
 hibát és nem javítjátok meg
 rendesen, akkor soha nem jövök
 ide vissza."

Nekem az a véleményem, hogy
 ezt a kocsit már nem is ér-
 demes megjavíttatni. Miért
 nem adod el?

4 Te könnyen beszélsz, mert
 neked jól megy. Te minden év-
 ben tudsz venni egy újat. Én
 sajnós ezt nem engedhetem meg
 magamnak, hiszen még ez sincs
 kifizetve.

Na jó, ne vitatkozzunk ezen!
 Van egy ötletem: Ha felhívod
 a barátomat, Kovács Jóskát és
 megmondod neki, hogy ismersz
 engem és megkéred őt, hogy
 nézze meg, mi a probléma,
 biztosan fog segíteni rajtad.
 Ő nagyon ért a kocsikhoz.

5 Ha te ajánlod őt, akkor csak
 jó lehet. Még ma este beszé-
 lek vele. Ő az utolsó
 reményem.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

It's easy for you; yours is paid up.

Persons: Paul and Steven.

- Paul: Hello, Steve! I see you are very busy. What are you doing?
- 1 Steven: I have been working on this lousy old car since this morning, and it still won't start.
- Is something wrong with it again? I thought you had it fixed once before.
- 2 What do you mean, once! At least four times so far, but not once the way it should have been.
- Why don't you take it back to the service station?
- 3 Because last time I told them: "If you don't find the trouble and fix it this time, I won't ever come back here."
- I think this older car isn't worth fixing anymore. Why don't you sell it?
- 4 I't easy for you, because you have got it made. You can buy a new one every year. I can't afford to do that. Unfortunately this one isn't paid for either.
- OK, let's not argue about it! I have an idea. Why don't you call my friend Joska Kovacs tell him that you know me and ask him to look into the problem. I am sure he'll help you. He really knows cars.
- 5 If you recommend him, he must be good. I'll talk to him tonight. He is my last hope.

Írásbeli házi feladatSection 1EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Pál sietett amikor kiment az osztályból. Hogyan ment ki Pál az osztályból?	Sietve ment ki Pál az osztályból.
b. Kiss egy újságot tartott a kezében és várt a megállónál. Hogyan várt Kiss a megállónál?	Egy újságot tartva a kezében várt Kiss a megállónál.
c. Felrobbantották a lőszer- raktárt. Mit lehet mondani a lőszerraktárról?	Azt, hogy fel van robbantva.
1. Rózsai felvette a csomagokat és kiment a szobából. Hogyan ment ki Rózsai a szobából?	
2. Az Őrmester kiabált amikor belépett az irodába. Hogyan lépett be az Őrmester az irodába?	
3. Elszállították a nehézgéppuskákat. Mit lehet mondani a nehézgéppuskákról?	
4. Valaki eltörte a poharat. Mit lehet mondani a pohárról?	
5. A katonák magyar nőtákaat énekeltek és gyakorlatoztak. Hogyan gyakorlatoztak a katonák?	
6. János bekapcsolta a rádiót. Mit lehet mondani a rádióról?	
7. Nagyot letartóztatták. Mit lehet mondani Nagyról?	
8. A diák köhögött amikor bejött az osztályba. Hogyan jött be a diák az osztályba?	

Section 2EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Maga bemutatja Mancikát Jóskának? (te/ti/maguk)	Te bemutatod Mancikát Jóskának? Ti bemutatjátok Mancikát Jóskának? Maguk bemutatják Mancikát Jóskának?
b. Maga melyik nótát énekel? (te/ti/ők)	Te melyik nótát énekeled? Ti melyik nótát énekelitek? Ők melyik nótát énekelik?
1. Maga mikor indítja el a motort? (te/ti/maguk)	
2. Maga eszi meg ezt a kolbászt? (te/ti/mi)	
3. Maga rázza azt a barackfát? (te/ti/ők)	
4. Maga Pétert keresi? (te/ti/ő)	
5. Maga miért szedi ezt az orvosságot? (te/ti/maguk)	
6. Maga miért felejt el mindig a nevemet? (te/ti/ők)	
7. Ha idehívja a diákot, beszélek vele. (te/ti/maguk)	
8. Maga öntözi ezeket a virágokat? (te/ti/ő)	
9. Ha nem szereti a gulyást, akkor mást főzök. (te/ti/ők)	
10. Maga unja ezt az előadást? (te/ti/maguk)	

GyakorlatokSection 1

Listed below are 20 Hungarian sentences, each followed by a question. Answer the questions in Hungarian (orally or in writing) as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. A diák ül és tanul. Hogyan tanul a diák?	Ülve tanul a diák.
b. A diák a vonaton ül és tanul. Hogyan tanul a diák?	A vonaton ülve tanul a diák.
c. A csésze eltörött. Mit lehet mondani a csészéről?	Azt, hogy el van törve.
1. A katona áll és figyel. Hogyan figyel a katona?	
2. A katonák az autóbuszon utaznak és beszélgetnek. Hogyan beszélgetnek a katonák?	
3. Molnár várt a feleségére és dohányozott. Hogyan várt Molnár?	
4. Rózsi főzött és énekelt. Hogy főzött Rózsi?	
5. Az ablakot kinyitották. Mit lehet mondani az ablakról?	
6. Hogyan szállt fel Pál a vonatra?	
7. A fiúk füttyülnek és sétálnak. Hogyan sétálnak a fiúk?	
8. A lányok a rádió mellett ültek és hallgatták a híreket. Hogyan hallgatták a lányok a híreket?	
9. A százados kiabált amikor bement a parancsnokságra. Hogyan ment be a százados a parancsnokságra?	
10. Kovácsnak van egy új autója, de még nem fizette ki. Mit lehet mondani Kovács új autójáról?	
11. Az üzletben vásároltam és találkoztam az őrmesterrel. Hogyan találkoztam az őrmesterrel?	
12. A feleségem szidott engem és betette a bőröndöt a kocsiba. Hogyan tette be a feleségem a bőröndöt az autóba.	

13. Péter az ágyon feküdt és tévét nézett. Hogyan nézett tévét Péter?
14. A honvédek énekeltek amikor bevonultak a laktanyába. Hogyan vonultak be a honvédek a laktanyába?
15. Jánost meghívták vacsorára. Mit lehet mondani Jánosról?
16. Az erdő felé kúsztak amikor megközelítették az ellenséget. Hogyan közelítették meg az ellenséget?
17. Istvánék a folyóparton halásztak és nézték a hajókat. Hogyan nézték Istvánék a hajókat?
18. Setáltunk és a párbeszédet tanultuk. Hogyan tanultunk?
19. Felálltunk az asztaltól és elköszöntünk. Hogyan köszöntünk el?
20. A kabátunkat a karunkon tartottuk és leültünk. Hogyan ültünk le?

Section 2

A. Listed below are 20 formal sentence pairs in Hungarian. Transform these sentences (orally or in writing) as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. (Maga) mikor tanulja meg a párbeszédet?	(Te) mikor tanulod meg a párbeszédet?
(Maguk) mikor tanulják meg a párbeszédet?	(Ti) mikor tanuljátok meg a párbeszédet?
b. (Maga) mikor mossa el az edényeket?	(Te) mikor mosod el az edényeket?
(Maguk) mikor mossák el az edényeket?	(Ti) mikor mossátok el az edényeket?
1. (Maga) melyik képet nézi? (Maguk) melyik képet nézik?	
2. (Maga) miért adja el ezt a házat? (Maguk) miért adják el ezt a házat?	

3. Ha (maga) kinyitja az ablakot, bejön a hideg.
Ha (maguk) kinyitják az ablakot, bejön a hideg.
4. (Maga) melyik bőröndöt hozza?
(Maguk) melyik bőröndöt hozzák?
5. (Maga) a hidat robbantja fel, mi pedig ezt az épületet.
(Maguk) a hidat robbantják fel, mi pedig ezt az épületet.
6. (Maga) látja innen azokat a páncéltörő ágyúkat?
(Maguk) látják innen azokat a páncéltörő ágyúkat?
7. (Maga) miért nem javítja meg ezt az autót?
(Maguk) miért nem javítják meg ezt az autót?
8. Remélem (maga) kijavítja ezeket a hibákat.
Remélem (maguk) kijavítják ezeket a hibákat.
9. Jó lesz, ha (maga) felmelegíti ezt a levest.
Jó lesz, ha (maguk) felmelegítik ezt a levest.
10. (Maga) hova viszi azt a sok löszert?
(Maguk) hova viszik azt a sok löszert?
11. Ha (maga) nem eszi meg a vacsorát, éhes marad.
Ha (maguk) nem eszik meg a vacsorát, éhesek maradnak.
12. (Maga) issza meg ezt a pohár bort, vagy én igyam meg?
(Maguk) isszák meg ezt a pohár bort, vagy én igyam meg?
13. (Maga) megváltja a jegyet, én pedig addig vigyázok a csomagokra.
(Maguk) megváltják a jegyet, én pedig addig vigyázok a csomagokra.
14. (Maga) látja az ellenséget arról a hegyről?
(Maguk) látják az ellenséget arról a hegyről?
15. (Maga) cukorral issza a teát?
(Maguk) cukorral isszák a teát?
16. (Maga) kinek szállítja ezeket a fegyvereket?
(Maguk) kinek szállítják ezeket a fegyvereket?
17. Ha (maga) nem érti a feladatot, elmagyarázom mégegyszer.
Ha (maguk) nem értik a feladatot, elmagyarázom mégegyszer.
18. (Maga) kinek küldi ezt a levelet?
(Maguk) kinek küldik ezt a levelet?

19. (Maga) miért adja ezt ide nekem?
(Maguk) miért adják ezt ide nekem?
20. (Maga) ezt a kék nyakkendőt keresi?
(Maguk) ezt a kék nyakkendőt keresik?

B. Listed below are 15 Hungarian questions. Answer them in Hungarian (orally or in writing) using the personal pronouns in the parenthesis as cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Ki oltja el a villanyt? (maga)	Maga oltja el a villanyt.
b. Ki énekel el ezt a nótát? (te)	Te énekeled el ezt a nótát.
c. Ki olvassa el ezt a cikket? (maguk)	Maguk olvassák el ezt a cikket.
d. Ki hiszi el ezt a történetet? (ti)	Ti hiszitek el ezt a történetet.
1. Ki ismeri Kovács Pistát? (te)	
2. Ki vezeti ezt a csoportot? (ti)	
3. Ki köszöni meg az ajándékot? (maga)	
4. Ki issza meg ezt a csésze kávé? (te)	
5. Ki akasztja fel a kabátokat? (maguk)	
6. Ki indítja el a motort? (maga)	
7. Ki viszi ki a kutyát sétálni? (ti)	
8. Ki üzeni ezt? (ti)	
9. Ki kritizálja az őrmestert? (te)	
10. Ki írja alá ezt a parancsot? (te)	
11. Ki kérdezi ki ezt az orosz őrnagyot? (te)	
12. Ki értesíti a századot? (ti)	
13. Ki tartóztatja le ezt az idős férfit? (maguk)	

14. Ki emlegeti mindig a régi szép időket? (ti)
 15. Ki intézi el azt, hogy itt maradhassunk? (te)

C. Listed below are 10 incomplete Hungarian sentences, each followed by a verb in the infinitive form in parenthesis. Complete the sentences (orally or in writing) by adding the appropriate personal ending to the verbs (Present Tense).

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Maga mikor _____ a városba? (bemenni)	Maga mikor megy be a városba?
b. Te mikor _____ ezt az űrlapot? (kitölteni)	Te mikor töltöd ki ezt az űrlapot?
1. Ti _____ itt, vagy Kovácsék? (ülni)	
2. Te _____ a híreket, én pedig elolvasom az újságot. (meghallgatni)	
3. Ti jó sportolók _____ . (lenni)	
4. Tudom, hogy te mindent _____ értünk. (megtenni)	
5. Ti hogy _____ a vakációt? (élvezni)	
6. Maguk ezen az állomáson _____ ? (leszállni)	
7. Te melyik vendéglőben _____ ? (vacsorázni)	
8. Ti mivel _____ a teát? (inni)	
9. Maguk milyen nyelven _____ ? (beszélni)	
10. Te _____ Máriát is? (meghívni)	

Section 1Történet

Kovács aggódva nézi a kocsiját. Már tíz éve megvan neki, és eddig mindig meg volt vele elégedve. A legutóbbi időben azonban több és több baja van vele. A múlt hónapban, például, kétszer is be kellett vinnie a garázsba. Vasárnap is kirándulás közben félúton megállt. Órákba került mire meg tudták javítani. Ma reggel pedig egyszerűen el sem indult.

Most nagyon meg van ijedve, mert nem tudja, hogy mennyibe fog kerülni a javítás. Még a legutóbbi sincs teljesen kifizetve. Eladni nem tudja, mert szüksége van rá. Újat meg azért nem tud venni, mert nincs elég pénze. Sajátmaga is megpróbálhatná megjavítani, de nem akarja, mert a múltkor sem tudta visszatenni a kiszerezelt alkatrészeket. Fel kellett hívnia a barátját, Kudelka Jóskát, aki telefonon magyarázta el neki lépésről-lépésre, hogy mit, hogyan kell csinálni: "Először beszereled a hűtőt és visszateszed a motort. Utána megkeresed a karburátor részeit..." Napokig mindenki csak rajta nevetett.

"Nem akarom még egyszer kinevettetni magamat - gondolja. - Inkább ismét felhívom Jóskát. Remélem nem lesz nagyon elfoglalva, mert ő az utolsó reményem."

VOCABULARY

alkatrész	part, component
javítás	repair
karburátor	carburetor
lépésről-lépésre	step-by-step
hűtő	radiator

Section 2LISTENING COMPREHENSIONHalászverseny

A Halászok Szövetsége július 7-én reggel 6 órakor kezdi ez évi halfogó versenyét a Fehér tó területén.

Ezért július 5-én, 6-án és 7-én tilos a halászás nem versenyzők számára ezen a területen.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Mi kezdődik a Fehér tónál?
2. Mikor kezdődik?
3. Kinek tilos a halászás?
4. Mikor tilos a halászás?
5. Hol tilos a halászás?

Pécs: A Széchenyi tér.

LESSON 81

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

alig lehet megélni belőle, anyagkarbantartás, átképzés, bezzeg, családi segély, egymást, eltelik az idő, él vmiből, illetmény, karbantart, kezel, kezelés, lőgyakorlat, magázódik, mostanában, oktatás, politikai oktatás, sebesültszállító gép, szabadságon van, szaki, szaktárs, szervusz, szóda, tisztán issza, un vmit.

Section 2

Ki mutatott be téged Máriának?
Who introduced you to Mary? (sing.)

Ki mutatott be titeket/benneteket Máriának?
Who introduced you to Mary? (pl.)

NyelvtanThe Accusative Form of the Familiar Personal Pronouns

1. Singular

- a. Meghívta magát/önt János vacsorára?
Did John invite you for dinner? (singular)
- b. Meghívott téged János vacsorára?
Did John invite you for dinner? (singular)

2. Plural

- a. Meghívta magukat/önöket János vacsorára?
Did John invite you for dinner? (plural)
- b. Meghívott titeket/benneteket János vacsorára?
Did John invite you for dinner? (plural)

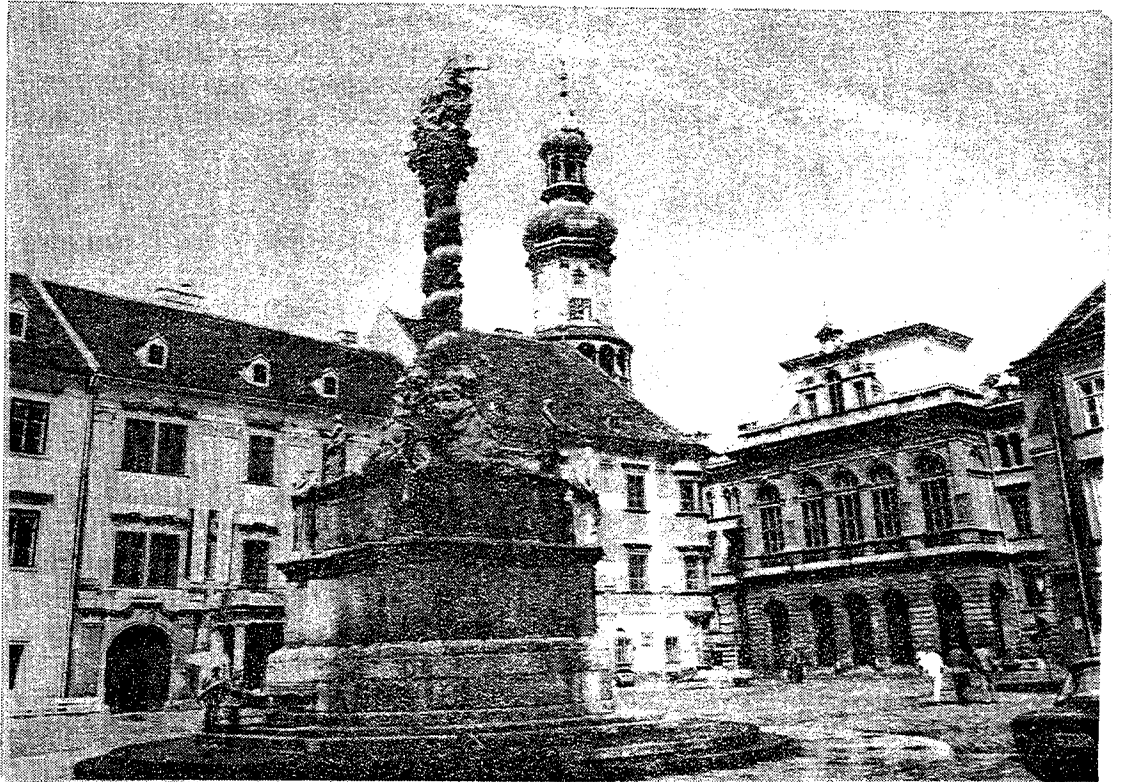
Sentences shown in a. and b. of both paragraphs 1 and 2 above differ only in form. In addition to the difference in the form of the personal pronouns, however, there is also a difference in the form of conjugation of the verb.

In Lesson 27, you learned that personal pronouns as direct objects may require indefinite or definite conjugations depending on the person. The following chart shows all personal pronouns in the accusative--including the familiar form.

Number	Person	Definite Verb Conjugation		Indefinite Verb Conjugation	
Singular	1			engem	me
	2	magát/önt	you	téged	you
	3	őt	him/her		
Plural	1			minket/ bennünket	us
	2	magukat/ önöket	you	titeket/ benneteket	you
	3	őket	them		

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1.	alig lehet megélni belőle	One can hardly live on it.
2.	anyagkarbantartás	maintenance
3.	átképzés	refresher training
4.	bezzeg	I must say, truly
5.	családi segély	family allowance
6.	egymást	one another
7.	eltelik az idő	Time is passing.
8.	él, -ni vmiből	live on something, to
9.	illetmény	government wage, salary (mil.)
10.	karbantart, karbantartani vmit	maintain, service something, to
11.	kezel, -ni vmit	handle something, to
12.	kezelés	handling
13.	lőgyakorlat	firing practice, gunnery prac- tice
14.	magázódik, -ni	use the formal verb forms, to
15.	mostanában	lately, nowadays
16.	oktatás	instruction
17.	politikai oktatás	political instruction/indoctrination
18.	sebesültszállító gép	hospital (evacuation) plane
19.	szabadságon van	is on vacation, on leave
20.	szaki	see: szaktárs
21.	szaktárs	colleague, fellow worker
22.	servusz, szervusztok	hello, howdy, (the familiar forms of greeting)
23.	szóda	soda water
24.	tisztán issza a bort	He drinks his wine pure/straight.
25.	un, -ni vmit	be bored with something, to

Sopron

A Főtér a Szentháromságoszloppal
és a Tűztoronnyal.

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédKi hívott fel titeket?

Személyek: Kerekes István (katona) és Kovács Gábor (munkás)

Kerekes:

Jó napot, Kovács szaktárs!
Magát is lehet látni?

Üljön le már egy kicsit!
Iszik egy pohárral? Tisztán
vagy szódával issza?

Miért magázódunk? Elég
régen ismerjük már egymást.
Szervusz Gábor!

De igen, csak az a helyzet,
hogy Kis Jancsival és Szabó
Palival együtt behívtak
minket katonai átképzésre.
Most éppen szabadságon
vagyok. Érdekes, hogy
téged nem hívtak.

Senki se. A helyi parancsnokság
értesített bennünket
levélben, hogy ekkor és ekkor
legyünk ebben és ebben a
laktanyában.

Ki tudja? Talán téged kifelejtettek.

Még két hónapig. Most az új
löveg kezelését tanuljuk.
Nincs se éjjelünk, se nappalunk!

Reggel politikai oktatás,
délelőtt lögyakorlat, délután
pedig anyagkarbantartás van.

Tyű, de eltelt az idő! Nekem
már mennem is kell. Szervusz,
a viszontlátásra!

Kovács:

Nini! A Kerekes szaki! De
rég nem láttam!

Tisztán. De ne öntsön sokat!

Szervusz Pista! Mit csinálsz
mostanában? Már nem dolgozol
nálunk?

Nem. Nekem senki sem szólt
egy szót sem. Titeket ki
hívott fel?

Kíváncsi lennék, hogy miért
csak benneteket rendeltek be.

Lehet. Ti meddig lesztek még
bent?

Az én munkám se könnyű. A
raktárban dolgozom, ahol én
kezelem és én tartom rendben
az üzem összes szerszámait.

Nálunk is van politikai oktatás.
Végtelenül unjuk, de
mit lehet csinálni?

Igazán nagyon örültem, hogy
ismét találkoztunk. Szervusz.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

By whom were you called?

Persons: István Kerekes (a soldier) and Gábor Kovács
(a worker).Kerekes: Hi, Mr. Kovács!
Nice to see you again!1 Kovács: Look who is here!
Mr. Kerekes! Long time no see.Sit down for a while. Care
for a glass of wine? Do you
drink it straight or with
soda?2 Straight. But please, don't
pour me too much.Why are we so formal? We
have known each other long
enough. Here's to you,
Gabor.3 And to you, Pista! What are you
doing nowadays? Aren't you
working with us anymore?Sure I am. It's just that I
was called up for retraining
with Jancsi Kis and Pali Szabó.
Right now I am on leave.
Curious that you weren't
called.4 No. No one said a word to me.
Who called you?No one. We got letters from
the local command to be at
a certain barracks at a
certain time.5 I'd like to know why only you
were called up.Who knows? Maybe they forgot
you.6 Maybe. How much longer will
you be staying in?For two more months. We now
learn the handling of the
new cannon; day and night
we are at it.7 My job isn't easy either. I
work in the tool room where I
handle and maintain all the
tools of the plant.We have political instruction
in the morning, then firing
practice; in the afternoon,
maintenance.8 We've got political indoctrina-
tion too. We are bored stiff,
but what can you do?Wow! Time is flying. I've
got to go now. Cheers, see
you later.9 I'm really glad we met.
Cheers!

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladat

Listed below are 10 incomplete Hungarian sentences. Complete each sentence by putting the personal pronoun (in parenthesis) in the proper form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Már régóta ismernek (te) Kovácsék?	Már régóta ismernek téged Kovácsék?
A tanár kijavít (ti), ha rosszat mondtok.	A tanár kijavít titeket/ benneteket ha rosszat mondtok.

1. Miért figyelnek (ti) a rendőrök?
2. Feri meghívott (mi) ma estére.
3. (Te) kért meg az ezredes, vagy (én)?
4. A követség (ti) értesít, vagy (én)?
5. Ha siettek, megvárunk (ti).
6. Köszönöm, hogy megvédtél (én).
7. (Te) mikor hívtak be átképzésre?
8. Nem hallottak meg (ti)?
9. (Maguk) mikor értesítették?
10. Mária (te) keresett tegnap?

GyakorlatokSection 1

Listed below are 30 Hungarian questions, each followed by a personal pronoun in parenthesis. Answer the questions (orally or in writing) by putting the personal pronoun (given as a cue) in the proper form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Kit ismer Kovács? (te)	Téged ismer Kovács.
Kit kínált meg János kávéval? (maga)	Magát kínálta meg János.
Kinek hozott Péter ajándékot? (mi)	Nekünk hozott Péter ajándékot.

1. Maga kivel reggelizik holnap reggel? (ő)
2. Maga kit néz az ablakból? (ők)
3. Maga kinek vette ezeket a könyveket? (maguk)
4. Kire vár Pál? (én)
5. Szabó kit kérdez? (te)
6. Ők kit keresnek? (te)
7. Maga kit nem értett meg? (maga)
8. Kiről panaszkodik a tanár? (ők)
9. Kit lát Pál a képen? (ti)
10. Kit küld át az őrmester a parancsnokságra? (te)
11. Kire kiabál az őrmester? (mi)
12. Kit szid a százados? (ti)
13. Kinek ír Rózsi? (én)
14. Kit javított ki a tanár? (te)
15. Maga kitől kapta ezt a levelet? (ők)
16. Kit emleget Pista legtöbbször? (ti)

17. Kit tartóztatott le tegnap a rendőrség? (ő)
18. Kit figyel az a katona? (mi)
19. Kinek telefonált a parancsnok? (én)
20. Kit nem engednek vissza Magyarországra? (te)
21. Kit vizsgált meg az orvos tegnap délután? (ők)
22. Kivel bántak rosszul a kommunisták? (mi)
23. Kit vertek meg a rendőrök? (ő)
24. Kit szeret Éva a legjobban? (te)
25. Kit értesít Mária először? (ti)
26. Maga kinek akar segíteni? (maguk)
27. Kinek adta kölcsön Feri az autóját? (én)
28. Kit kerített be az ellenség? (ők)
29. Kit visz ki Nagy az állomásra? (te)
30. Kit kérdezett ki az őrnagy? (mi)

Section 2

Listed below are 10 Hungarian sentences, each with a verb in the infinitive form given in parenthesis. Put the verbs in the appropriate form as shown in the examples. (Use present tense, indicative mood only.)

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
A rendőrség majd (értesíteni) téged.	A rendőrség majd értesít téged.
Mi nem mindig (megvédeni) magukat.	Mi nem mindig védjük meg magukat.
1. Ti mikor (meghívni) őket ebédre?	
2. Magát mikor (megvizsgálni) az orvos?	
3. Mi minden héten (felhívni) magukat.	
4. Mikor (kikérdezni) benneteket a rendőrök?	
5. A feleségem egész nap nem (látni) engem.	
6. Azt hiszem, hogy az a férfi bennünket (figyelni).	
7. Te (látni) innen őket?	
8. Mi minden délután (megvárni) titeket.	
9. Mi majd (bemutatni) téged Szabóéknak.	
10. Minket (nézni) azok a lányok?	

TörténetKerekest behívták átképzésre.

Tegnap, munka után Kovács elhatározta, hogy bemegy egy pár percre a sarki vendéglőbe és ott megiszik egy pohár bort. Ahogy belépett az ajtón az egyik asztalnál észrevette rég nem látott ismerőst, Kovácsot. Nagy örömmel üdvözölték egymást és rögtön rendeltek egy pohár bort.

Már évek óta ismerik egymást. Sokáig ugyanabban a gyárban dolgoztak és közel is laktak egymáshoz. A legutóbbi pár hónapban azonban, amióta Kerekest behívták katonai átképzésre, csak nagyon ritkán találkoztak. Nem sok új történt ez alatt az idő alatt, de ők tudtak miről beszélni. Egy párórás beszélgetés és két üveg bor után, Kerekes egyszer csak felemelte a poharát és így szólt: "Már mióta ismerjük egymást, és még mindig magázódunk! Szervusz Gábor!" "Szervusz Pista!" - felelte mosolyogva Kovács. Ezután már tegeződtek.

Kerekes elmesélte Kovácsnak, hogy azért hívták be átképzésre, mert a Magyar Néphadsereg tüzérsége új lövegeket kapott a Szovjetúnióból, s ezért minden tüzért át akarnak képezni. Négy hónapig, éjjel nappal folyik a kiképzés. Reggel politikai oktatás, délelőtt lögyakorlat, délután pedig anyagkarbantartás van. Néha éjjeli lövészetet is tartanak. Az is igaz persze, hogy jól fizetnek. Kerekes kapja a rendes szakaszvezetői illetményét a hadseregtől, az üzemtől pedig a családi segílyt, ami fele a fizetésének.

Kovács elmondta, hogy neki sajnos nem megy olyan jól. Még mindig a raktárban dolgozik, ahol elég nehéz a munkája. Neki kell kezelni és rendben tartani az összes szerszámot. Emellett még állandóan politikai oktatást is kell hallgatnia, amit már végtelenül un. De hát mit lehet csinálni? Abból kell megélnie ami van, és azt kell csinálnia, amit mondanak neki.

LESSON 82

PART ONE INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

akna, aknamező, átszökik, drótakadály, felugrik, fényszóró, fő, hall, határőr, határőrs, határőrség, ismerős, kigyullad, megmenekül, megold, nyílt terep, őrs, őrtorony, probléma, rokon, szerez, szervezet, szervez, többen, tribün, turista, vasfüggöny, vázlat.

Section 2

- a. (Te) miért nem siettél?
Why didn't you hurry? (sing.)
- (Ti) miért nem siettetek?
Why didn't you hurry? (pl.)
- b. (Te) mit hoztál abban a dobozban?
What did you bring in that box? (sing.)
- (Ti) mit hoztatok abban a dobozban?
What did you bring in that box? (pl.)

Nyelvtan1. The Familiar Form, the Indicative Mood, Past Tense, Indefinite Form

a. Singular

(1) Formal

Hány óráig tanult tegnap este? (maga/ön)
Until what time did you study last night?

Hallom, hogy keresett. (maga/ön)
I hear that you were looking for me.

Hány kilométert futott? (maga/ön)
How many kilometers did you run?

Miért nem segített az őrmesternek? (maga/ön)
Why didn't you help the sergeant?

Compare the above with the following sentences.

(2) Familiar

Hány óráig tanultál tegnap este? (te)
Until what time did you study last night?

Hallom, hogy kerestél. (te)
I hear that you were looking for me?

Hány kilométert futottál? (te)
How many kilometers did you run?

Miért nem segítettél az őrmesternek? (te)
Why didn't you help the sergeant?

b. Plural

(1) Formal

Hány óráig tanultak tegnap este? (maguk/önök)
Until what time did you study last night?

Hallom, hogy kerestek. (maguk/önök)
I hear that you were looking for me.

Hány kilométert futottak? (maguk/önök)
How many kilometers did you run?

Miért nem segítettek az őrmesternek? (maguk/önök)
Why didn't you help the sergeant?

Compare the above with the following sentences.

(2) Familiar

Hány óráig tanultatok tegnap este? (ti)
Until what time did you study last night?

Hallom, hogy kerestetek. (ti)
I hear that you were looking for me.

Hány kilométert futottatok? (ti)
How many kilometers did you run?

Miért nem segítettek az őrmesternek?
Why didn't you help the sergeant?

2. The Familiar Form of "To Be" and "To Become" (Singular and Plural Indicative Mood, Past Tense):

Compare the following sentence pairs:

a. Present tense

(1) Singular

Mikor volt Budapesten?	When were you in Budapest?
Mikor voltál Budapesten?	

(2) Plural

Mikor voltak Budapesten?	When were you in Budapest?
Mikor voltatok Budapesten?	

b. Past Tense

(1) Singular

Mikor lett katona?	When did you become a
Mikor lettél katona?	soldier?

(2) Plural

Mikor lettek katonák?	When did you become
Mikor lettetek katonák?	soldiers?

The following table indicates how these new forms fit in with the forms you have already mastered.

"to be"		"to become"	
<u>Singular</u>			
(én) voltam	I was	(én) lettem	I became
(maga/ön) volt	you were	(maga/ön) lett	you became
(te) voltál	you (fam.)	(te) lettél	you (fam.)
(ő) volt	he/she was	(ő) lett	he/she became
<u>Plural</u>			
(mi) voltunk	we were	(mi) lettünk	we became
(maga/ön) volt	you were	(maga/ön) lett	you became
(ti) voltatok	you (fam.)	(ti) lettetek	you (fam.)
(ők) voltak	they were	(ők) lettek	they became

3. Categories and Endings 2nd Person Familiar, Indicative Mood, Past Tense, Indefinite Conjugation :

CATEGORIES Verbs ending on	ENDINGS		EXAMPLES	
	Singular	Plural	Singular	Plural
-b, -g, -j, -l, -m, -n, -ny, -p, -r	-tál	-tatok	tanultál kértél dobtál köszöntél	tanultatok kértetek dobtatok köszöntetek
-ad -ed -at -et	-tél	-tetek	adtál tévedtél mutattál vezettél	adtatok tévedtetek mutattatok vezettetek
-s, -sz, -z,			mostál kérdteél	mostatok kérdtetek
-zd, -nd, -rd, -ld,			mondtaél kezdteél	mondtatok kezdtetek
vowel (except <u>a</u> , <u>e</u> , <u>i</u>) and <u>-t</u>	-(ot)tál	-(ot)tatok	futottál segítteél	futottatok segítettetek
consonant and <u>-t</u>	-(et)tél -(öt)tél	-(et)tetek -(öt)tetek	kiáltottál értteél öntötteél	kiáltottatok érttetek öntöttetek

4. Some Irregular Verbs:

eszik	ettél/ettetek	jön	jöttél/jöttetek
iszik	ittál/ittatok	megy	mentél/mentetek
hisz	hittél/hittetek	fürdik	fürödtél/fürödtetek
visz	vittél/vittetek	alszik	aludtál/aludtatok
vesz	vettél/vettetek		
tesz	tettél/tettetek		

Note: For further information on Categories and Endings consult "Verbal Conjugation in Hungarian."

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. akna	mine
2. aknamező	mine field
3. átszökik, átszökni a határon	escape across the border, to
4. drótakadály	barbed wire obstacle
5. felugrik, felugrani	jump up, to
6. fényszóró	spotlight
7. fő (20 000 fő)	head (20 000 men)
8. hall	lobby
9. határőr	border guard
10. határőrs	border guard unit
11. határőrség	frontier/border guard
12. ismerős	familiar, acquainted
13. kigyullad, a fényszóró	light up, the spotlights come on
14. megmenekül, -ni, vhonnan, vmitől	escape from somewhere, something, to
15. megold, megoldani, problémát	solve a problem, to
16. nyílt terep	open terrain
17. Őrs	guardpost, guard station
18. Őrtorony	guard tower
19. probléma	problem
20. rokon	relative
21. szerez, -ni, vmit	acquire, get something, to
22. szervezet	organization
23. szervez, -ni, vmit	organize something, to
24. többen (közülünk)	several (of us)
25. tribün	stands (in sports arena)
26. turista	tourist, visitor
27. vasfüggöny	iron curtain
28. vázlat	sketch

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédTe hol próbáltál átmenni?

Helyzet: Egy kis határmenti házban két férfi beszélget. A rolók le vannak húzva, és csak a szoba közepén, az asztal fölött ég egy gyenge fényű lámpa.

- Jó hírem van Pista! Megszereztem a vázlatot. 1 Nagyszerű! Ez az amiről beszél-tél?
- Igen. Minden be van rajzolva rajta. Látod? Ott van a határ, ezek itt a drótakadályok és itt vannak az aknák. 2 Nem ez az a hely itt, ahol te egyszer megpróbáltál átmenni?
- De igen. Tóth Jancsival akarunk ott átlépni, de eltévedtünk. 3 Még jó, hogy nem találkoztatok határőrökkel, és főleg az, hogy nem léptetek rá egy aknára.
- Bizony könnyen megtörténhetett volna! Sajnos akkor se térképünk, se vázlatunk nem volt. 4 Na de szerencsére most van. Nézzük csak! Ti akkor merre is mentetek?
- Itt az erdő mellett egyenesen, amíg el nem érkeztünk ehhez az úthoz. 5 Látom, itt be van jelölve egy őrtorony. Innen valószínűleg nem tudtatok tovább menni.
- Nem. Itt jobbra kellett fordulnunk, és be kellett mennünk az erdőbe. 6 Akkor már értem, hogy miért tévedtetek el. Innen biztosan észak felé indultatok, ugye?
- Igen. Most már persze tudom, hogy ebbe az irányba kellett volna mennünk. 7 Mi itt a folyó és az erdő között fogunk menni.
- Te, nem túl közel van ide a határőrs épülete? Ez az egész rész itt nyílt terep. Éppen te beszéltél erről a legutóbb. 8 Igaz, de közben megtudtam, hogy nem olyan veszélyes. Itt balra, ez a fás rész jó fedezék lesz, ha esetleg kigyulladnának a fényszórók.
- Pszt! Nem hallottál valamit? 9 De igen. Mintha jönne valaki. Oltuk el gyorsan a lámpát!

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

Where did you try to cross?

Situation: Two men are talking in a small house on the border. The shades are drawn, and only in the center of the room is a weak light hanging above the table.

I've got good news, Steve. I got the sketch.	1	Super! Is this the one you talked about?
Yes. Everything is marked on it. You see? There is the border, these here are the wire entanglements, and here are the mines.	2	Isn't this the spot where you tried to cross once before?
Yes. We wanted to slip through over there, with Jancsi Toth, but we lost our way.	3	You were lucky you didn't run into border guards, and even more, that you didn't step on a mine.
It sure could have happened. Then we didn't have a map or a sketch either.	4	But luckily there is one now. Let's see. Where did you actually go then?
Here, straight along the woods until we reached this road here.	5	I see there is a watchtower marked in here. You probably couldn't continue from here on.
No, we couldn't. We had to turn right and enter the forest.	6	Now I see why you lost your way. You turned north from here, didn't you?
Yes. Now, of course, I know that we should have turned this way.	7	We are going to proceed here between the river and the forest.
Say, isn't the border guard building too close to here? This entire area here is open terrain. It was precisely you who talked about this last time.	8	That's true, but I learned since that it isn't that dangerous. Here, to the left, this wooded area will cover us well in case the search-lights go on.
Shh! Didn't you hear something?	9	Yeah. As if someone were coming. Quick! Put the light out!

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladatEXAMPLES:

- a. Maga hánykor érkezett Debrecenbe? (te/ti/maguk) Te hánykor érkeztél Debrecenbe?
Ti hánykor érkeztetek Debrecenbe?
Maguk hánykor érkeztek Debrecenbe?
- b. Maga melyik iskolában volt tanár? (te/ti/ők) Te melyik iskolában voltál tanár?
Ti melyik iskolában voltatok tanárok?
Ők melyik iskolában voltak tanárok?
1. Maga melyik állomáson szállt fel? (te/ti/mi)
2. Maga melyik diákkal beszélgetett? (te/ti/ő)
3. Maga a laktanyában vagy egy vendéglőben evett? (te/ti/ők)
4. Maga melyik ágyon feküdt? (te/ti/én)
5. Maga hányszor mosott a múlt héten? (te/ti/maguk)
6. Maga mikor jött vissza a Balatonról? (te/ti/ők)
7. Maga hol találkozott az ellenséggel? (te/ti/ő)
8. Maga mikor volt utoljára külföldön? (te/ti/maguk)
9. Maga miért bánt olyan rosszul ezekkel a katonákkal?
(te/ti/mi)
10. Maga tudott erről a térképről? (te/ti/én)

GyakorlatokSection 1

Listed below are 20 formal sentence pairs in Hungarian. Transform these sentences (orally or in writing), using the familiar form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Meddig várt rám? Meddig vártak rám?	Meddig vártál rám? Meddig vártatok rám?
b. Melyik szakosztályban tanított? Melyik szakosztályban tanítottak?	Melyik szakosztályban tanítottál? Melyik szakosztályban tanítottatok?
c. Maga volt az első a sorban? Maguk voltak az elsők a sorban?	Te voltál az első a sorban? Ti voltatok az elsők a sorban?
1. Miért nem figyelt a magyar óra alatt? Miért nem figyeltek a magyar óra alatt?	
2. Maga hova rohant, amikor tegnap találkoztunk? Maguk hova rohantak, amikor tegnap találkoztunk?	
3. Hány órakor reggelizett tegnap reggel? Hány órakor reggeliztek tegnap reggel?	
4. Segített Máriának megírni a házi feladatot? Segítettek Máriának megírni a házi feladatot?	
5. Azért jött be a hideg, mert kinyitott egy ablakot. Azért jött be a hideg, mert kinyitottak egy ablakot.	
6. Mennyi kávé t öntött a csészémbe? Mennyi kávé t öntöttek a csészémbe?	
7. Maga hánykor kelt fel vasárnap? Maguk hánykor keltek fel vasárnap?	

8. Mit szállított ezen a teherautón?
Mit szállítottak ezen a teherautón?
9. Maga melyik században volt?
Maguk melyik században voltak?
10. Mit evett ebédre?
Mit ettek ebédre?
11. Melyik szakosztályon dolgozott?
Melyik szakosztályon dolgoztak?
12. Azt hallottam, hogy maga sokáig beteg volt.
Azt hallottam, hogy maguk sokáig betegek voltak.
13. Hány pohár bort ivott tegnap vacsora után?
Hány pohár bort ittak tegnap vacsora után?
14. Hogy-hogy maga olyan hamar elaludt?
Hogy-hogy maguk olyan hamar elaludtak?
15. Maga már megint egy óráig beszélt a telefonon!
Maguk már megint egy óráig beszéltek a telefonon!
16. Miért maradt otthon?
Miért maradtak otthon?
17. Elmagyarázott mindent Kovácséknak?
Elmagyaráztak mindent Kovácséknak?
18. Hány hetet akart Magyarországon tölteni?
Hány hetet akartak Magyarországon tölteni?
19. Maga melyik üzletben vett kenyeret?
Maguk melyik üzletben vettek kenyeret?
20. Maga miket jegyezgetett?
Maguk miket jegyezgettek?

Section 2

Listed below are 15 Hungarian questions. Answer each in Hungarian (orally or in writing), using the personal pronoun in the parenthesis as cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Ki tanult szombat délután? (maga)	Maga tanult szombat délután.

EXAMPLES: (cont.)

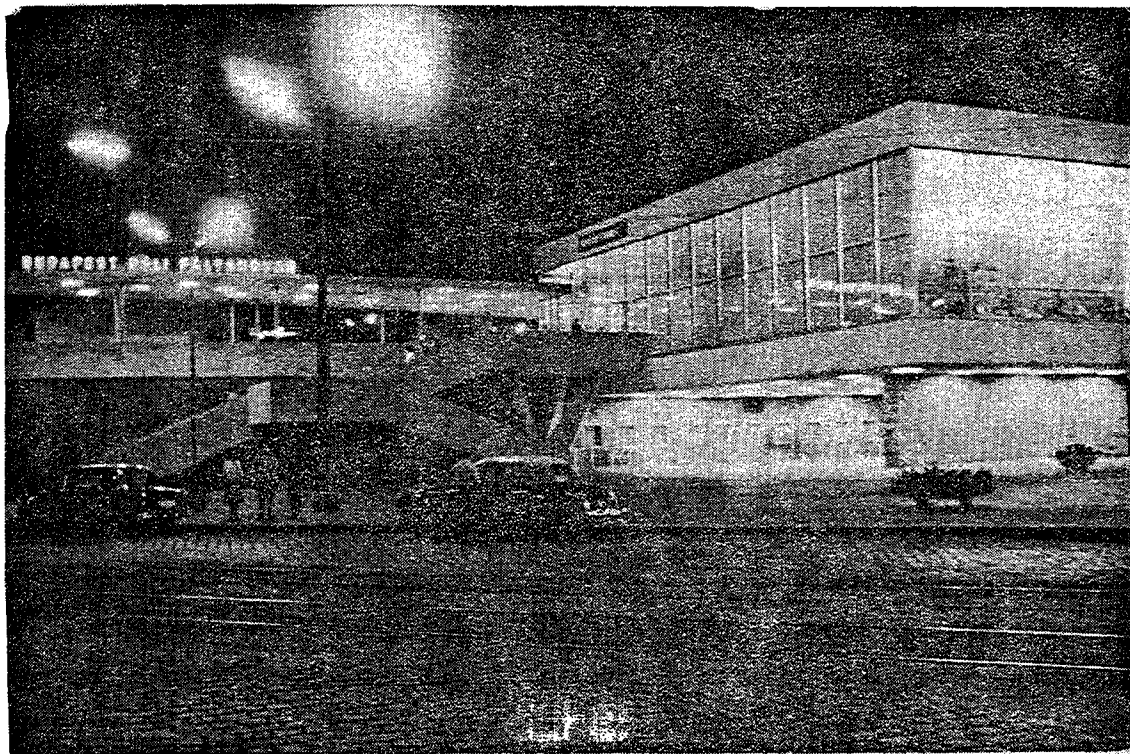
<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
b. Ki olvasott a legtöbbet Magyarországról? (te)	Te olvastál a legtöbbet Magyarországról.
c. Ki volt a legjobb diák az osztályban? (ti)	Ti voltatok a legjobb diákok az osztályban.
1. Ki volt a legmagasabb a sorban? (ti)	
2. Ki vezetett amikor utoljára San Franciskóba mentünk? (maga)	
3. Ki ment be a századoshoz először? (te)	
4. Ki kúszott át elsőként a másik oldalra? (maguk)	
5. Ki bérelt autót Budapesten? (te)	
6. Ki főzött tegnap este? (ti)	
7. Ki tett jelentést az ezredesnek a múlt héten? (maguk)	
8. Ki lakott ebben a házban? (te)	
9. Ki tüzelt az ellenségre? (ti)	
10. Ki evett ebben a vendéglőben? (te)	
11. Ki volt a második emeleten? (ti)	
12. Ki rendelt gulyást? (maga)	
13. Ki volt az első, aki felmászott erre a hegyre? (ti)	
14. Ki volt a legfiatalabb a szakaszunkban? (te)	
15. Ki jött haza legutoljára a nyelviskolából? (ti)	

PART SEVEN
NARRATIVETörténetMegmenekültünk!

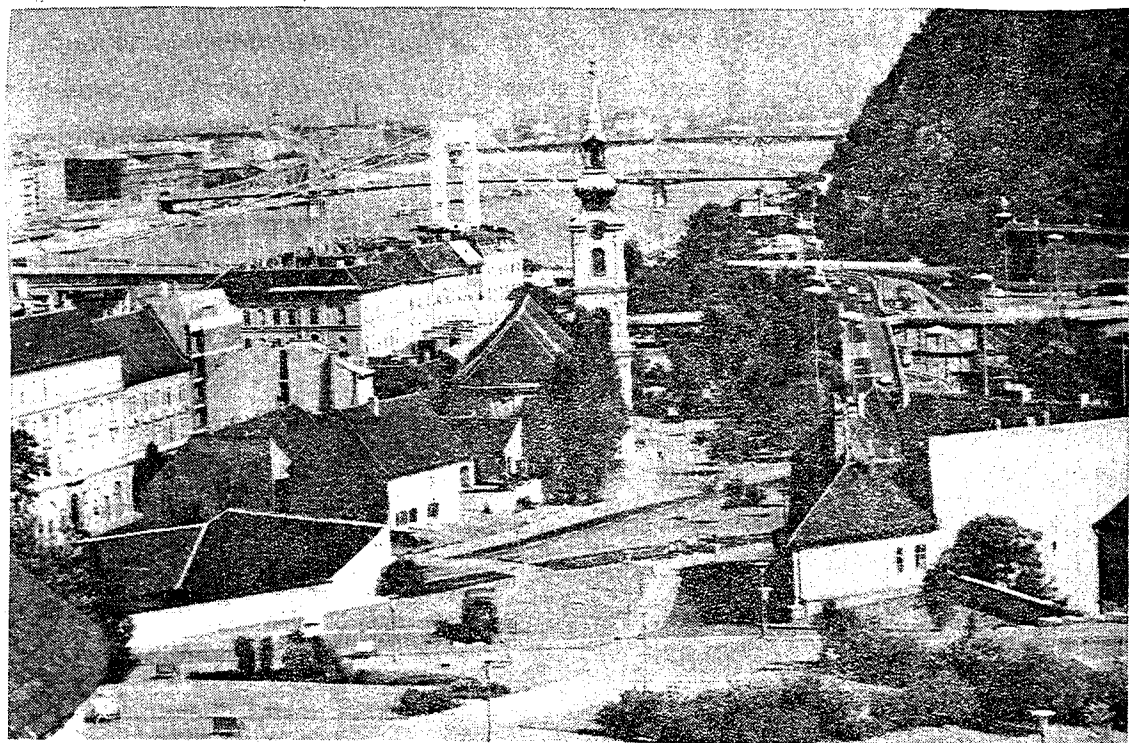
Egy magyar határőr, Fakó Bálint tizedes jelentése.

A 62. határőrshöz tartoztam. Az őrs 56 főből állt. Az őrs parancsnoka Kása Péter hadnagy volt. 1955 október 7-én 23 órakor indultam el Köles János határőrrel Hegyeshalomról Ausztria felé. Minden felszerelésünket a laktanyában hagytuk azért, hogy ha bárkivel is találkozoznánk, azt mondhassuk, hogy csak "sétálunk." A városban már mindenhol sötét volt, amikor elindultunk. Kb. egy kilométert mentünk a műúton DK-i irányba, amikor egy kereszthez értünk. A kereszt mellett egy kis út vezetett át a dombon egy kis folyóhoz, melyen egy híd vitt keresztül. Átmentünk a hídon és tovább mentünk az úton, mely egy házhoz vezetett. A házban már nem volt fény. Mindenki aludt. Jól ismertem a házat. Egy halász család lakott benne. Lementünk a folyópartra s meg akartuk keresni a halász csónakját. Akárhogyan is kerestük, nem találtuk meg. "Nem értem. Eddig valahányszor eljöttem meglátogatni a halászt, a csónakja mindig itt állt ez alatt a nagy fa alatt" - mondtam Jánosnak. "De most nincs itt" - felelte János - "s nem maradhatunk itt akármeddig. Sietnünk kell, ha még az éjjel át akarunk jutni a határon."

Jánosnak igaza volt. Rögtön elindultunk a Lajta partján NY-i irányba. Talán tíz percet mehettünk, amikor megláttam egy csónakot a part bokrai között. "Túl öreg az a csónak, Bálint" - mondta János. - "Akármilyen öreg is" - mondtam - "most nem válogathatunk." - Gyorsan beültünk a csónakba s néhány perc alatt már a másik parton voltunk.

Budapest
A Déli-pályaudvar.

Budapest
Látkép a Budai Vár déli rondellájáról.

LESSON 83

PART ONE INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

bevetés, biztosít, épségben, figyelőhely, földet ér, füstgránát, lekapcsol, magaslat, mesél, molotov koktél, rohamlöveg, szállító repülőgép, sziklás terep, tűzfegyver, tüzet nyit, tűzparancs, vadász repülőgép, vadász(gép).

Section 2

- a. (Te) miért nem hívtad fel Pétert?
Why didn't you call Peter? (sing.)

(Ti) miért nem hívtátok fel Pétert?
Why didn't you call Peter? (pl.)
- b. (Te) miért nem kérdezted meg a tanárt?
Why didn't you ask the teacher? (sing.)

(Ti) miért nem kérdeztétek meg a tanárt?
Why didn't you ask the teacher? (pl.)
- c. (Te) elindítottad a motort?
Did you start the engine? (sing.)

(Ti) elindítottátok a motort?
Did you start the engine? (pl.)

Nyelvtan1. The Familiar Form of the Indicative Mood, Past Tense II, Definite Form

These grammar notes should not be read or studied prior to mastery of the previous lesson's grammar.

a. Singular

(1) Formal

Megtanulta a párbeszédet? (maga/ön)
Did you learn the dialogue? (sing.)

Megkérdezte a tanárt? (maga/ön)
Did you ask the teacher? (sing.)

Eloltotta a villanyt? (maga/ön)
Did you turn off the lights? (sing.)

Értesítette a parancsnokot? (maga/ön)
Did you notify the commander? (sing.)

Compare the above with the following sentences:

(2) Familiar

Megtanultad a párbeszédet? (te)
Did you learn the dialogue? (sing.)

Megkérdezted a tanárt? (te)
Did you ask the teacher? (sing.)

Eloltottad a villanyt? (te)
Did you turn off the lights? (sing.)

Értesítetted a parancsnokot? (te)
Did you notify the commander? (sing.)

b. Plural

(1) Formal

Megtanulták a párbeszédet? (maguk/önök)
Did you learn the dialogue? (pl.)

Megkérdezték a tanárt? (maguk/önök)
Did you ask the teacher? (pl.)

Eloltották a villanyt? (maguk/önök)
Did you turn off the lights? (pl.)

Értesítették a parancsnokot? (maguk/önök)
Did you notify the commander? (pl.)

Compare the above with the following sentences:

(2) Familiar

Megtanultatok a párbeszédet? (ti)
Did you learn the dialogue? (pl.)

Megkérdeztétek a tanárt? (ti)
Did you ask the teacher? (pl.)

Eloltottatok a villanyt? (ti)
Did you turn off the lights? (pl.)

Értesítettétek a parancsnokot? (ti)
Did you notify the commander? (pl.)

c. Categories and Endings (2nd person familiar, indicative mood, past tense, definite conjugation):

CATEGORIES	ENDINGS		EXAMPLES	
	Singular	Plural	Singular	Plural
Vowel (except -a, -o, -é) and <u>-t</u> and consonant (except -s, -n, -r, -l) and <u>-i</u>	-(ot)tas -(et)ted -(öt)ted	-(ot)tátok -(et)tétek -(öt)tétek	nyitottas segítetted kiáltottas értetted öntötted	nyitottátok segítettétek kiáltottátok értettétek öntöttétek
All Others	-tas -ted	-tátok -tétek	tanultas kérted	tanultátok kértétek
			adtas vezetted	adtátok vezettétek
			mostas kérczetted	mostátok kérczettétek
			mondtas kezdted	mondtatok kezdtétek

NOTE: For further information on the categories of verbs (including irregular verbs) and appropriate endings, consult the booklet entitled "Verbal Conjugation in Hungarian."

2. The Familiar Form of Some Irregular Verbs:

eszik	-	etted/ettétek
iszik	-	ittad/ittátok
hisz	-	hitted/hittétek
visz	-	vitted/vittétek
vesz	-	vetted/vettétek
tesz	-	tetted/tettétek
lát	-	láttad/láttátok

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. bevetés	commitment of troops
2. biztosít, biztosítani	maintain security, secure, to
3. épségben	intact
4. figyelőhely	observation post
5. földet ér, -ni (ejtőernyősök)	touch ground (paratroopers), to
6. füstgránát	smoke grenade
7. lekapcsol, -ni az ejtőernyőt	unhook the parachute, to
8. magaslat	height (hill)
9. mesél, -ni vmit vkiről	tell, narrate something about somebody, to
10. molotov koktél	improvised device to blow up tanks (most commonly a bottle of gasoline and a saturated wick)
11. rohamlöveg	assault gun
12. szállító repülőgép	transport plane
13. sziklás	rocky
14. terep	terrain
15. tűzfegyver	firearm
16. tüzet nyit, -ni vkire	open fire at somebody, to
17. tűzparancs	fire command
18. vadász repülőgép	fighter aircraft
19. vadász(gép)	fighter (plane)

SZOKÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Olyan sötét, mint az északa.

She/He is blinder than a bat.

2. Holt biztos vagyok benne.

I would bet my shirt on that.

3. Elfogult ember volt.

He was a biased man.

4. Ballábbal kelt fel.

She/He got up on the wrong side of the bed.

5. Hiszed vagy nem/Akár hiszed,
akár nem!

Believe it or not!

6. Olyan szép hogy nem is igaz.

It looks too good to be true!

7. Valami motoszkál a fejében.

She/He has a flea in his/her ear.

8. Megigézve állt ott.

She/He stood there spellbound.

9. Ez nem tartozik a tárgyhoz.

This is beside the point.

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédJó, hogy elfoglaltatok a repülőteret

Helyzet: Az ejtőernyősök elfoglaltak egy ellenséges repülőteret és most a repülőtér körül biztosítanak. Két ejtőernyős egy magaslapon levő figyelőhelyen beszélget.

Elég sziklás itt a terep. Ti a második szakaszból mind épségben értetek földet?

1 Igen, hála Istennek! De alig hogy lekapcsoltuk magunkról az ernyőt, az ellenség minden tűzfegyverével tüzet nyitott ránk.

Ti a repülőtér melyik részén harcoltatok?

2 A délin. Tudod ott, ahol az a sok vadászrepülőgép állt.

Te ott voltál? Úgy hallottam, hogy ott volt a legmelegebb a helyzet.

3 Jól hallottad. Az ellenség füstgránátjaitól még egymást is alig láttuk.

Borzasztó lehetett! Na és végül is mit csináltatok? Megsemmisítettétek őket?

4 Nem, mert amint tűz alá vettük a védőállásaikat, visszavonultak.

A fontos az, hogy sikerült elfoglalni a repülőteret. Nagyszerűen végeztétek el a feladatot.

5 Erről a repülőtérről könnyebben fogjuk tudni bombázni majd az ellenség fővárosát.

Te ismerted Szabó Karcsit, ugye? Szegény elesett.

6 Tényleg? Hogy történt?

Azt a parancsot kapta, hogy robbantsa fel az ellenség egyik rohamlövegét egy molotov-koktéllal. A parancs végrehajtása közben az ellenség észrevette és lelőtte.

7 Micsoda tragédia! Éppen tegnap mesélt nekem a családjáról.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

I am sure glad you took the airfield.

Situation: The paratroopers took an enemy airfield and are now securing its perimeter. Two troopers are talking at an observation post on a small knoll.

- The terrain is pretty rocky here. Did all of you in the second platoon reach ground safely?
- On which side of the airfield did you fight?
- You were there? I heard that the situation there was the hottest.
- It must have been horrible. And what did you do in the end? Did you wipe them out?
- The main thing is that you succeeded in taking the airfield. You accomplished your mission real well.
- You knew Karcsi Szabó, didn't you? The poor guy got zapped.
- He was instructed to blow up one of the assault guns with a molotov cocktail. The enemy spotted him during the action and shot him down.
- 1 Yes, thank God! But we barely managed to shed the chutes when the enemy opened up fire with everything they had.
- 2 On the southern. You know, where all those fighters were standing.
- 3 You heard right. We could hardly even see each other because of the enemy smoke screen.
- 4 No; when we started firing on their positions, they all withdrew.
- 5 We'll be able to bomb the enemy capital from this airfield more easily.
- 6 Really? How did it happen?
- 7 What a tragedy! He talked to me just yesterday about his family.

Írásbeli házi feladatEXAMPLES:

a.	Maga bemutatta Mancikát
Jóskának? (te/ti/maguk)	Te bemutattad Mancikát
Jóskának?
Ti bemutattátok Mancikát
Jóskának?
Maguk bemutatták Mancikát
Jóskának?
b.	Maga melyik nótát
énekelte? (te/ti/ők)	Te melyik nótát énekelted?
Ti melyik nótát énekeltétek?
Ők melyik nótát énekelték?
-
1. Maga elindította már a motort? (te/ti/maguk)
 2. Maga ette meg a kolbászt? (te/ti/mi)
 3. Maga rázta le azt a sok almát a fáról? (te/ti/ők)
 4. Maga Pétert kereste? (te/ti/ő)
 5. Maga sokáig szedte ezt az orvosságot? (te/ti/maguk)
 6. Maga már megint elfelejtette a nevemet? (te/ti/ők)
 7. Maga hívta be az őrmestert? (te/ti/maguk)
 8. Maga megöntözte már a virágokat? (te/ti/ő)
 9. Maga soha sem szerette a gulyást. (te/ti/ők)
 10. Láttam, hogy maga nagyon unta az előadást. (te/ti/maguk)

GyakorlatokSection 1

Listed below are 20 formal sentence pairs in Hungarian. Transform these sentences (orally or in writing) as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. (Maga) mikor tanulta meg a párbeszédet?	(Te) mikor tanultad meg a párbeszédet?
(Maguk) mikor tanulták meg a párbeszédet?	(Ti) mikor tanultátok meg a párbeszédet?
b. (Maga) megértette a házi feladatot?	(Te) megértetted a házi feladatot?
(Maguk) megértették a házi feladatot?	(Ti) megértettétek a házi feladatot?
1. (Maga) melyik képet nézte? (Maguk) melyik képet nézték?	
2. (Maga) miért adta el ezt a házat? (Maguk) miért adták el ezt a házat?	
3. (Maga) végrehajtotta a feladatot? (Maguk) végrehajtották a feladatot?	
4. (Maga) elhozta a fekete bőröndöt is? (Maguk) elhozták a fekete bőröndöt is?	
5. (Maga) miért nem robbantotta fel a hidat? (Maguk) miért nem robbantották fel a hidat?	
6. Hogy-hogy (maga) nem látta azokat az ágyúkat? Hogy-hogy (maguk) nem látták azokat az ágyúkat?	
7. (Maga) még mindig nem javította meg az autómát? (Maguk) még mindig nem javították meg az autómát?	

8. (Maga) összehasonlította ezt a házi feladatot az enyémmel?
(Maguk) összehasonlították ezt a házi feladatot az enyémmel?
9. (Maga) már felmelegítette a levest?
(Maguk) már felmelegítették a levest?
10. (Maga) hova vitte azt a sok lőszert?
(Maguk) hova vitték azt a sok lőszert?
11. (Maga) azért maradt éhes, mert nem ette meg a vacsorát.
(Maguk) azért maradtak éhesek, mert nem ették meg a vacsorát.
12. (Maga) itta meg azt a pohár bort, vagy Kovács?
(Maguk) itták meg azt a pohár bort, vagy Kovács?
13. Ha (maga) megváltotta a jegyeket, felszállhatunk.
Ha (maguk) megváltották a jegyeket, felszállhatunk.
14. (Maga) látta az ellenséget a hegyről?
(Maguk) látták az ellenséget a hegyről?
15. (Maga) cukorral itta a teát?
(Maguk) cukorral itták a teát?
16. (Maga) kinek szállította azt a sok géppuskát?
(Maguk) kinek szállították azt a sok géppuskát?
17. (Maga) megértette, hogy mit kell csinálni?
(Maguk) megértették, hogy mit kell csinálni?
18. (Maga) kinek küldte azokat a szép virágokat?
(Maguk) kinek küldték azokat a szép virágokat?
19. (Maga) miért adta ezt ide nekem?
(Maguk) miért adták ezt ide nekem?
20. (Maga) ezt a barna nyakkendőt kereste?
(Maguk) ezt a barna nyakkendőt keresték?

Section 2

Listed below are 15 Hungarian questions. Answer each in Hungarian (orally or in writing), using the personal pronoun in the parenthesis as a cue, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Ki oltotta el a villanyt?(maga)	Maga oltotta el a villanyt.
b. Ki vette fel a telefont?(te)	Te vetted fel a telefont.

EXAMPLES: (cont.)

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
c. Ki olvasta el a tegnapi újságot. (maguk)	Maguk olvasták el a tegnapi újságot.
d. Ki hitte el Jóska történetét? (ti)	Ti hittétek el Jóska történetét.
1. Ki ismerte Kovács Pistát? (te)	
2. Ki vezette a csoportot? (ti)	
3. Ki köszönte meg az ajándékot? (maga)	
4. Ki itta meg az összes kávé? (te)	
5. Ki akasztotta fel a kalapokat? (maguk)	
6. Ki indította el a motort? (maga)	
7. Ki vitte ki a kutyát sétálni? (ti)	
8. Ki üzenté ezt? (ti)	
9. Ki kritizálta az őrmestert? (te)	
10. Ki írta alá ezt a parancsot? (te)	
11. Ki kérdezte ki ezt az orosz őrnagyot? (te)	
12. Ki értesítette a századot? (ti)	
13. Ki tartóztatta le azt az idős férfit? (maguk)	
14. Ki emlegette mindig a régi szép időket? (ti)	
15. Ki intézte el azt, hogy itt maradhassunk? (te)	

Section 3

Listed below are 10 incomplete Hungarian sentences, each followed by a verb in the infinitive in parenthesis. Complete the sentences (orally or in writing) by adding the appropriate personal endings to the verbs. (Past Tense)

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Maga mikor _____ a városba? (bemenni)	Maga mikor ment be a városba?

EXAMPLES: (cont.)

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Te mikor _____ ezt az űrlapot? (kitölteni)	Te mikor töltötted ki ezt az űrlapot?
1. Ti _____ itt, vagy Kovácsék? (ülni)	
2. Te _____ az esti híreket? (meghallgatni)	
3. Ti mindig jó sportolók _____. (lenni)	
4. Tudom, hogy te mindent _____ értünk. (megtenni)	
5. Ti hogy _____ a vakációt? (élvezni)	
6. Maguk melyik állomáson _____? (leszállni)	
7. Te melyik vendéglőben _____? (vacsorázni)	
8. Te mivel _____ a teát? (inni)	
9. Maguk milyen nyelven _____? (beszélgetni)	
10. Te _____ Rózsit is? (meghívni)	

TörténetAz ejtőernyősök támadása.

Megérkezett a parancs, hogy el kell foglalni a főváros mellett fekvő, fontos katonai repülőteret. A parancsnok szerint erre azért volt szükség, mert onnan a repülőök könnyebben el tudják érni a fővárost és jobban tudják támogatni a harcoló csapatokat. Egy ejtőernyős ezred kapta meg a feladatot.

Az ejtőernyősök hajnalban ugrottak le, nem messze a repülőtértől. Sajnos a terep nagyon sziklás volt, s így elég sokan megsérültek. Szerencsére azonban az ezred legnagyobb része épségben ért földet, s így rögtön megindulhatott a támadás. Azt remélték, hogy talán sikerülni fog meglepni az ellenséget, de észrevették őket és elkezdtek tüzelni. A füstgránátok sűrű füstje miatt még egymást is alig látták. Hosszú harc után végül mégis sikerült elfoglalniok egy fontos magaslatot, ahonnan már könnyebben tűz alá vehették a repülőteret. Az ott álló sok szállító és vadász repülőgép közül többet is eltaláltak és felgyújtottak. A forgalmi toronyból egy tűzérfigyelő azonban hamarosan megállapította a helyzetüket és percekben belül az összes ellenséges rohamlőveg az ő magaslatukat lőtte. Sajnos nagyon pontosan céloztak, így nagy volt az ejtőernyősök vesztesége.

Szerencsére megérkeztek a páncéltörő ágyúk és egy bazókás csoport, akik egymás után 3 rohamlőveget megsemmisítettek. A megmaradt néhány löveg visszavonult, s az ejtőernyősök berohantak a repülőtérré.

VOCABULARY

megállapít, megállapítani

determine, to-

LESSON 84

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

akácfa, autóbuszmegálló, egy-kettőre, előkészít, föld, folytat, Győr, gyümölcsfa, intéz, kérdést intéz vkihez, keskeny, krumpli-föld, kukoricaföld, mezőgazdaság, munkatárs, Népszabadság, osztrák-magyar, repül az idő, tanya, tovább, továbbmegy, utazás, útmenti fák, vámvizsgálat, vasúti kereszteződés.

Section 2

Ez a diák nem lusta, hanem szorgalmas.
This student is not lazy, but diligent.

Ez a diák lusta, de az szorgalmas.
This student is lazy, but that one is diligent.

Ez a diák okos, de lusta.
This student is smart, but lazy.

A feleségem halat rendelt, pedig én húst akartam enni.
My wife ordered fish even though I wanted to eat meat.

A feleségem halat rendelt, én pedig húst akartam enni.
My wife ordered fish, and I wanted to eat meat.

Ennek a diáknak nincs sok ideje, mégis tanul.
This student doesn't have much time, yet (still) he studies.

Ennek a diáknak sok ideje van, mégse tanul.
This student has a lot of time, yet (still) he doesn't study.

Section 3

Megállnál ennél az épületnél? (te)
Would you stop at this building? (sing.)

Megállnátok ennél az épületnél? (ti)
Would you stop at this building? (pl.)

Beszélnél az őrnaggyal? (te)
Would you talk to the major? (sing.)

Beszélnétek az őrnaggyal? (ti)
Would you talk to the major? (pl.)

Megálltál volna, ha füttyült volna a rendőr? (te)
Would you have stopped if the policeman had whistled? (sing.)

Megálltatok volna, ha füttyült volna a rendőr? (ti)
Would you have stopped if the policeman had whistled? (pl.)

Beszéltél volna az őrnaggyal, ha itt lett volna? (te)
Would you have talked to the major if he had been here? (sing.)

Beszéltetek volna az őrnaggyal, ha itt lett volna? (ti)
Would you have talked to the major if he had been here? (pl.)

NyelvtanThe Conjunctions de, hanem, pedig, mégis, and
the Familiar Form of the Conditional Mood Indefinite1. The Conjunctions: de, hanem, pedig, mégisa. The conjunctions: de, hanem, "but"

- (1) Ez a gépkocsi nem barna, hanem fekete.
This car is not brown, but black.

Ez a gépkocsi barna, de az fekete.
This car is brown, but that one is black;

The conjunction hanem, preceded by a comma, separates two clauses which state "something is not . . ." and "it is . . .", respectively. On the other hand, de separates two clauses which both state something positive but are in contrast to each other.

In the first sentence above, an attribute (in this case the color) of an item is negated and another attribute of the same item is affirmed. In the second sentence, however, positive attributes of two separate items are contrasted.

- (2) Ez a gépkocsi régi, de jó.
This car is old, but (yet, still) good.

In this example, de is used to express a contrast between two attributes of the same item. In this case it may be translated as "yet" or "still."

b. The conjunction: pedig, "however" (Review of Grammar Notes of L-69)

- (1) István bort rendelt, pedig Laci sört akart inni.
Steve ordered wine, even though Leslie wanted to drink beer.

The conjunction pedig is used to connect two independent, but contradictory, clauses of a compound sentence. Accordingly, it is placed between the two clauses, immediately following the comma. The situation presented in the first of the two clauses is one which the reader or listener would not normally expect given the circumstance described in the second clause. A similar idea is expressed by the following conjunctions (used in place of pedig in the same context): de; bár; jöllerhet; annak; dacára; hogy.

- (2) István bort rendelt, Laci pedig sört akart inni.
Steve ordered wine, and Leslie wanted to drink beer.

The conjunction pedig in this instance indicates a distinction (not necessarily a contradiction) between the circumstances described in the two clauses. Generally, in this type of a sentence, there are two subjects performing, and pedig immediately follows the second of the two. Here pedig may be translated as "and," "however," or "but." (There are many situations, however, where pedig is not translated at all.) The conjunction azonban expresses a similar idea when used in place of pedig in the same context.

- c. The conjunctions: mégis, mégse, "even though, yet, still, in spite of"

Compare the following sentences:

- (1) A kabátom meleg, pedig régi.
My coat is warm even though it is old.
- (2) A kabátom régi, mégis meleg.
My coat is old, yet (still) it is warm.

In sentence (2), mégis introduces a clause which expresses the idea that something exists, is present, is like something, or is a fact, in spite of the existence of a conflicting situation in the main clause.

- (3) A kabátom vastag, mégse meleg.
My coat is thick, yet (still) it is not warm.

In sentence (3), mégse introduces a clause which expresses the idea that something does not exist, is not present, is not like something, or is not a fact, in spite of the existence of a situation in the main clause that ought to provide the positive effect.

2. The Familiar Form of the Conditional Mood, Indefinite Form

- a. Conditional mood, present tense, indefinite form

Compare subparas (a) and (b) in the following paragraphs (1) and (2)

- (1) Singular

- (a) formal

Megvárna, ha sietnék? (maga/ön)
Would you wait for me if I hurried? (sing.)

Jó lenne, ha figyelne! (maga/ön)
It would be nice if you listened! (sing.)

Mondana nekünk valamit Magyarországról? (maga/ön)
 Would you tell us something about Hungary? (sing.)

Segítene a századosnak? (maga/ön)
 Would you help the captain? (sing.)

(b) familiar

Megvárnál, ha sietnék? (te)
 Would you wait for me if I hurried? (sing.)

Jó lenne, ha figyelnél! (te)
 It would be nice if you listened! (sing.)

Mondanál nekünk valamit Magyarországról? (te)
 Would you tell us something about Hungary? (sing.)

Segítenél a századosnak? (te)
 Would you help the captain? (sing.)

(2) Plural

(a) formal

Megvárnának, ha sietnék? (maguk/önök)
 Would you wait for me if I hurried? (pl.)

Jó lenne, ha figyelnének! (maguk/önök)
 It would be nice if you listened! (pl.)

Mondanának nekünk valamit Magyarországról? (maguk/önök)
 Would you tell us something about Hungary? (pl.)

Segítenének a századosnak? (maguk/önök)
 Would you help the captain? (pl.)

(b) familiar

Megvárnátok, ha sietnék? (ti)
 Would you wait for me if I hurried? (pl.)

Jó lenne, ha figyelnétek! (ti)
 It would be nice if you listened! (pl.)

Mondanátok nekünk valamit Magyarországról? (ti)
 Would you tell us something about Hungary? (pl.)

Segítenétek a századosnak? (ti)
 Would you help the captain? (pl.)

b. Conditional mood, past tense, indefinite form:

Compare subparagraphs (a) and (b) in the following paragraphs (1) and (2)

(1) Singular

(a) formal

Megvárt volna, ha siettem volna. (maga/ön)
Would you have waited for me if I had hurried?
(sing.)

Segített volna a századosnak? (maga/ön)
Would you have helped the captain? (sing.)

(b) familiar

Megvártál volna, ha siettem volna? (te)
Would you have waited for me if I had hurried?
(sing.)

Segítettél volna a századosnak? (te)
Would you have helped the captain? (sing.)

(2) Plural

(a) formal

Megvártak volna, ha siettem volna? (maguk/önök)
Would you have waited for me if I had hurried? (pl.)

Segítettek volna a századosnak? (maguk/önök)
Would you have helped the captain. (pl.)

(b) familiar

Megvártatok volna, ha siettem volna? (ti)
Would you have waited for me, if I had hurried? (pl.)

Segítettetek volna a századosnak? (ti)
Would you have helped the captain? (pl.)

(Chart of Categories and Endings on following page.)

c. Categories and Endings (2nd Person familiar, conditional mood, present and past tense, indefinite form):

(1) Present tense:

CATEGORIES VERB bases ending in	ENDINGS		EXAMPLES	
	Singular	Plural	Singular	Plural
-b, -g, -j, -l, -m, -n, -ny, -p, -r			tanulnál kérnél dobnál köszönnél	tanulnátok kérdétek dobnátok köszönnétek
-ad, -ed -at, -et	-nál -nél	-nátok -nétek	adnál tévednél mutatnál vezetnél	adnátok tévednétek mutatnátok vezetnétek
Short vowel +-t			futnál ütnél	futnátok ütnétek
-s, -sz, -z			mosnál kérdéznél	mosnátok kérdéznétek
long front vowel +-t	-(a)nál	-(a)nátok	szállítanál segítenél	szállítanátok segítenétek
two consonants	-(e)nél	-(e)nétek	mondanál kezdenél	mondanátok kezdenétek

(2) Past tense:

All Verbs Indicative Mood, Past Tense, + volna
Indefinite Conjugation

NOTE: For further information on the categories of verbs (including irregular verbs) and appropriate endings, consult the booklet entitled "Verbal Conjugation in Hungarian."

d. The familiar form of "to be" and "to become."

(1) Conditional mood, present tense:

Compare the following sentence pairs:

Ha tanulna, okosabb lenne.	If you studied, you'd be/become smarter. {sing.}
Ha tanulnál, okosabb lennél.	

Ha tanulnának, okosabbak lennének.
Ha tanulnátok, okosabbak lennétek.

If you studied, you'd be/become smarter. (pl.)

(2) Conditional mood, past tense:

Compare the following sentence pairs:

Ha tanult volna, okosabb lett volna.
Ha tanultál volna, okosabb lettél volna.

If you had studied, you would have been/become smarter. (sing.)

Ha tanultak volna, okosabbak lettek volna.
Ha tanultatok volna, okosabbak lettetek volna.

If you had studied, you would have been/become smarter. (pl.)

e. Some irregular Verbs:

eszik	ennél	ennétek	megy	mennél	mennétek
iszik	innál	innátok	jön	jönnél	jönnétek
hisz	hinnél	hinnétek	alszik	aludnál	aludnátok
visz	vinnél	vinnétek	fekszik	feküdnél	feküdnétek
vesz	vennél	vennétek	fürdik	fürödnél	fürdenél
tesz	tennél	tennétek		fürödnétek	fürdenétek

f. The following table shows the auxiliary verbs "to be" and "to become" in the conditional mood for all persons, including the familiar.

Present tense conditional mood

Person		lenni	to be	lenni	to become
Singular	1. én	volnék/lennék	I	lennék	I
	2. te	volnál/lennél	you	lennél	you
	maga ön	volna/lenne	he she	lenne	he she
3. ő					
Plural	1. mi	volnánk/lennénk	we	lennénk	we
	2. ti	volnátok/lennétek	you	lennétek	you
	maguk önök	volnának/lennének	they	lennének	they
3. ők					

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. akácfa	acacia, locust tree
2. autóbuszmegálló	bus stop
3. egy-kettőre	in a jiffy, right away
4. előkészít, előkészíteni vmit	prepare, make ready, something, to
5. föld	soil
6. folytat, -ni vmit	continue something, to
7. Győr	city in Western Hungary
8. gyümölcsfa	fruit tree
9. intéz, -ni vmit	manage, conduct, direct, to
10. kérdést intéz, -ni vkihez	direct a question to somebody, to
11. keskeny	narrow
12. krumpliföld	potato field
13. kukoricaföld	corn field
14. mezőgazdaság	agriculture
15. munkatárs	co-worker (here: correspondent)
16. Népszabadság	official newspaper of the Hungarian Communist Party
17. osztrák-magyar	Austro-Hungarian
18. repül az idő	Time flies.
19. tanya	(isolated) farm
20. tovább	further, farther, along
21. továbbmegy, továbbmenni	move along, go on, to
22. utazás	trip, travel
23. útmenti fák	roadside trees
24. vámvizsgálat	customs examination
25. vasúti kereszteződés	railroad crossing

SZOKÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Mindenben egyetérttek veled, amit mondtál.
I am agreeable to all you have said.
2. Ne maceráld!
Leave her/him alone!
3. Úgy látszik, hogy kellemes délutánunk /időnk lesz.
It looks like we will have a good afternoon/it will be nice weather.
4. Sokáig élt az anyja hatása alatt.
She/He had been too long tied to the apron of his/her mother.
5. Ne feleselj!/Ne járjon a szád!
Don't talk back to me!
6. Sokkal jobban hangzik, semhogy el lehetne hinni.
It sounds too good to believe.
7. Ne vágjon úgy fel!
Don't brag about it!
8. Zsákutcába került!
He got into a blind alley.
9. Nem akartam hinni a szememnek/fülemnek.
I could hardly believe my eyes/ears.
10. Az tökfejű!
He is a blockhead.
11. Pattanásig feszítette a húrt.
He bent the bow till it broke.
12. Mindenki tudta, hogy ki a főkolompos.
Everybody knew who the trouble-maker was.

PárbeszédSzívésséget tennétek, ha átadnátok egy levelet

Helyzet: Kovács egy kirándulócsoporthal Bécsbe utazik. A határon megáll a busz vámvizsgálatra. Kovács leszáll és meglátja Szabóékat, akik szintén a vámvizsgálatra várnak.

- Szervusz Béla! Ti mit kerestek itt? Mintha a legutóbb arról panaszkodtál volna, hogy nem kaptátok meg az útlevelet.
- Nagyon ügyesen csináltátok, de mit szólnak ehhez a gyerekek?
- Megértem őket, de sajnós más-képp nem tudtatok volna engedélyt kapni.
- Persze! Ők már nagy gyerekek. Ti Bécsben töltitek az egész két hetet?
- Nagy szívésséget tennétek nekem, ha elmennétek a rokonaimhoz, elvinnétek nekik egy csomagot, és átadnátok nekik egy levelet. Nem tudom, hogy lesz-e időm meglátogatni őket, mert más-hova is kell mennem.
- Köszönöm szépen. Jó utat!
- 1 Az még tavaly volt. Az idén ismét kitöltöttünk egy úrlapot, de most beírtuk, hogy a gyerekek itthon maradnak. Így végül, nagy nehezen megkaptuk.
- 2 Szegényeknek nagyon fáj, hogy nem jöhetnek velünk.
- 3 Nem. De úgyis egy-kettőre elfogják felejtetni az egészséget, ahogy megérkeznek a rokonainkhoz. Náluk, Győr mellett fogják tölteni ezt a két hetet. Mindketten szeretik a tanyai életet, a friss levegőt, a krumpli- és kukoricaföldeket, a gyümölcsfákat...
- 4 Igen. A sógoromékat akarjuk ott meglátogatni.
- 5 Feltétlenül elmegyünk hozzájuk! Tudom, hogy te is elmennél ha te lennél a mi helyünkben.
- 6 Szívesen! Szervusz.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

You could do me a favor by giving him a letter.

Situation: Mr. Kovács is going to Vienna with a tourist group. The bus stops at the border for customs inspection. Kovács gets off and notices the Szabós who are also waiting for the customs inspection.

- Hi there Bela! What are you doing here? It seems as if you had complained recently that you couldn't get a passport.
- 1 That was last year. Now we again filled out a questionnaire, but this time we said that the children would stay home. So finally, with some difficulty, we got it.
- That was pretty clever, but how are the children taking it?
- 2 They are really hurt that they can't come with us.
- I can understand that, but, unfortunately, otherwise you couldn't have gotten permission to leave.
- 3 No. But they'll get over it soon enough, when they arrive at our folks'. They both love farm life, fresh air, the potato and corn fields, fruit trees....
- Of course! They're quite big now. Are you going to stay in Vienna for the whole two weeks?
- 4 Yes, we are going to visit my brother-in-law and his family.
- You would do me a great favor if you went to my relatives and gave them a parcel and a letter. I don't know whether I'll have the time to visit them, because I have other plans too.
- 5 We'll certainly go to see them. I know you would go, too, if you were in our place.
- Thanks a lot. Have a nice trip.
- 6 You're welcome. Cheers!

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladat

Listed below are 10 Hungarian sentences in the conditional mood. Transform each sentence in writing, using the personal pronouns in parenthesis as cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Hány órákor érkezne meg Budapestre? (te/ti/ők)	Hány órákor érkeznél meg Budapestre? Hány órákor érkeznétek meg Budapestre? Hány órákor érkeznének meg Budapestre?
b. Maga hol lenne legszívesebben tanár? (te/ti/maguk)	Te hol lennél legszívesebben tanár? Ti hol lennétek legszívesebben tanárok? Maguk hol lennének legszívesebben tanárok?
1. Eljönne velünk az állatkertbe? (te/ti/ők)	
2. Melyik vendéglőben enne szívesebben? (te/ti/én)	
3. Elintézne nekem egy-két dolgot? (te/ti/ő)	
4. Jó lenne, ha néha rákiáltana a diákokra. (te/ti/maguk)	
5. Öntene nekem is egy kis teát? (te/ti/ők)	
6. Szeretném, ha felelne minden kérdésemre. (te/ti/ő)	
7. Jólesne, ha néha minket is megdicsérne. (te/ti/ők)	
8. A legjobb az lenne, ha bérelne egy autót. (te/ti/mi)	
9. Maga mikor lenne szabad? (te/ti/ő)	
10. Maga lenne a legidősebb a csoportban. (te/ti/én)	

PART SIX
EXERCISESGyakorlatokSection 1

Listed below are 20 sentences in Hungarian using second person (formal) in the conditional mood. Transform them (orally or in writing) using both the present and the past tense familiar forms, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Nem tudna várni egy kicsit?	Nem tudnál várni egy kicsit? Nem tudtál volna várni egy kicsit?
b. Ha lenne víz, fürödnének?	Ha lenne víz, fürödnétek? Ha lett volna víz, fürödtetek volna?
c. Jó lenne, ha itt lenne.	Jó lenne, ha itt lennél. Jó lett volna, ha itt lettél volna.
d. Ha fiatalabbak lennének, nem panaszkodnának annyit.	Ha fiatalabbak lennétek, nem panaszkodnátok annyit. Ha fiatalabbak lettetek volna, nem panaszkodtatok volna annyit.
1. Nem inna velünk egy pohár bort?	
2. Örülnék, ha átjönne délután.	
3. Mikor érkeznének vissza?	
4. Ha nem lenne beteg, elmehetnénk kirándulni.	
5. Ha futnának, hamarabb odaérnének.	
6. Ha figyelne, akkor nem kérdezne ilyeneket.	
7. Ha lenne idejük, tanulnának?	
8. Jó lenne, ha hoznának nekem is egy úrlapot.	
9. Tudom hogy telefonálna, ha megkapnám a vízumot.	
10. Ha rögtön rendelne, akkor még időben hazaérnénk.	
11. Ha kevesebbet szórakozna, többet tudna tanulni.	
12. Ha kinyitna egy ablakot, nem lenne ilyen meleg a szobában.	

13. Ha szorgalmasabbak lennének, többet tanulnának.
14. Ha maga lenne a parancsnok, maga parancsolna.
15. Mikor indulna, ha megadnák az útlevelet?
16. Ha közelebb laknának, meglátogathatnánk magukat.
17. Ha én lennék a főnök, akkor nem kritizálna.
18. Illene, hogy elbúcsúzzon Páltól.
19. Jólesne Rózsiéknak, ha elmenne hozzájuk vacsorára.
20. Ha ettek volna valamit, nem lennének éhesek.

Section 2

A. Listed below are 10 incomplete Hungarian sentences with a verb in the infinitive form given in parentheses. Complete each sentence by putting the verb (present tense, conditional) into the appropriate singular familiar form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ennénk, ha (megkinálni).	Ennénk, ha megkinálnál.
Jó lenne, ha ott (lenni).	Jó lenne, ha ott lennél.

1. Nem (tudni) később jönni?
2. Szeretném, ha minden nap (tanulni).
3. Rózsának jólesne, ha még (maradni) egy kicsit.
4. Mi lenne, ha korábban (elindulni)?
5. Jobb lenne, ha nem (politizálni) olyan sokat.
6. Örülnénk, ha néha (gondolni) ránk.
7. Ha nem (lenni) olyan rossz állapotban, nem aggódnék.
8. Kivel beszéljek, ha esetleg nem (lenni) az irodában?
9. Mi történne, ha egy pár nappal előbb (visszajönni)?
10. Mit szólna a tanár, ha (dohányozni) az osztályban?

B. Complete the sentences shown in A by putting the verb into the appropriate plural familiar form (Present Tense, Conditional) as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ennénk, ha (megkinálni).	Ennénk, ha megkinálnátok.
Jó lenne, ha ott (lenni).	Jó lenne, ha ott lennétek.

C. Transform the sentences formed in Part A above by using the past tense, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ennénk, ha megkinálnál.	Ettünk volna, ha megkináltál volna.
Jó lenne, ha ott lennél.	Jó lett volna, ha ott lettél volna.

D. Transform the sentences formed in Part B. above into the past tense, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ennénk, ha megkinálnátok.	Ettünk volna, ha megkináltatok volna.
Jó lenne, ha ott lennétek.	Jó lett volna, ha ott lettetek volna.

PART SEVEN
NARRATIVETörténetSection 1Reading Comprehension ExerciseHalálos baleset

Halálos baleset történt a Borsod megyei Szikszó községben. Az úton átfutó Fodor János 19 éves szikszói traktorvezetőt elütötte egy személygépkocsi. A rendőrségi vizsgálat szerint a fiatal traktoros féktávolságon belül, körültekintés nélkül szaladt a gépkocsi elé.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Mi történt Szikszón?
2. Mit csinált a traktoros?
3. Mi a féktávolság?
4. Mit tudunk a személygépkocsi vezetőjéről?
5. Mi történt Fodor Jánossal?
6. A rendőrség szerint mi okozta a balesetet?
7. Miből élt Fodor?
8. Fodor hogy futott a gépkocsi elé?

Section 2Listening Comprehension ExerciseSúlyos baleset

Kovács Mária budapesti lakos a Munkácsi Mihály utca, és a Rákóczi út kereszteződésénél gépkocsijával elütött egy motor-kerékpárost. A motorkerékpár vezetője, Körmendi Mihály 39 éves vasúti főmérnök, súlyosan megsérült.

A rendőrség folytatja a kivizsgálást.

Questions

1. Who is the driver of the passenger car?
 - a. Körmendi Mihály.
 - b. Munkácsi Mihály.
 - c. Kovács Mária.
 - d. Rákóczi Mária.

2. What happened?
 - a. A motorcycle sped through an intersection.
 - b. An automobile hit a motorcyclist.
 - c. A cyclist ran into a car.
 - d. The brakes of a bus failed.

3. Where did the happening occur?
 - a. On Rákóczi street at Körmend.
 - b. At the railroad overpass in Budapest.
 - c. At the grade crossing of Munkácsi utca.
 - d. At the intersection of Munkácsi and Rákóczi streets.

4. When did the happening occur?
 - a. At seven-thirty p.m.
 - b. On Tuesday night.
 - c. At seven-thirty a.m.
 - d. The article does not say.

5. What was or is the police doing?
 - a. They continue the investigation.
 - b. They arrested the driver.
 - c. They had the victim transported.
 - d. They arrived late.

LESSON 85

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

áthelyez vkit valahova, áttörés, elvesz vmit vkitől, harcelőőrs, haver, járőr, katonakönyv, képes (lenni) vmire, ketten, kívül, magánál tart vmit, megindulás, menyasszony, óvatosság, önként, önként jelentkezik vmire, sor kerül vkire, talál vkinél vmit, túlzás, vagány, vállalkozás.

Section 2

1. Bekapcsolnád a rádiót? (te)
Would you turn on the radio? (sing.)

Bekapcsolnátok a rádiót? (ti)
Would you turn on the radio? (pl.)

2. Felmelegítenéd a levest? (te)
Would you warm up the soup? (sing.)

Felmelegítenétek a levest? (ti)
Would you warm up the soup? (pl.)

3. Bekapcsoltad volna a rádiót, ha nem lett volna késő? (te)
Would you have turned on the radio if it hadn't been late? (sing.)

Bekapcsoltátok volna a rádiót, ha nem lett volna késő? (ti)
Would you have turned on the radio if it hadn't been late? (pl.)

4. Felmelegítetted volna a levest, ha hideg lett volna? (te)
Would you have warmed up the soup if it had been
cold? (sing.)

Felmelegítettétek volna a levest, ha hideg lett volna? (ti)
Would you have warmed up the soup if it had been
cold? (pl.)

NyelvtanThe Familiar Form of the Conditional Mood, Definite Form

1. These grammar notes should not be read or studied prior to mastery of the previous lesson's grammar.

2. Conditional mood, present tense, definite form:

Compare the sentences in subparagraphs (1) and (2) in paragraphs a and b,

a. Singular

(1) formal

Megtanulná a párbeszédet? (maga/ön)
Would you learn the dialogue?

Megkérdezné a tanárt? (maga/ön)
Would you ask the teacher?

Eloltaná a villanyt? (maga/ön)
Would you turn off the lights?

Értesítené a parancsnokot? (maga/ön)
Would you notify the commander?

(2) familiar

Megtanulnád a párbeszédet? (te)
Would you learn the dialogue?

Megkérdeznéd a tanárt? (te)
Would you ask the teacher?

Eloltanád a villanyt? (te)
Would you turn off the lights?

Értesítenéd a parancsnokot? (te)
Would you notify the commander?

b. Plural

(1) formal

Megtanulnák a párbeszédet? (maguk/önök)
 Would you learn the dialogue?

Megkérdeznék a tanárt? (maguk/önök)
 Would you ask the teacher?

Eloltanák a villanyt? (maguk/önök)
 Would you turn off the lights?

Értesítenék a parancsnokot? (maguk/önök)
 Would you notify the commander?

(2) familiar

Megtanulnátok a párbeszédet? (ti)
 Would you learn the dialogue?

Megkérdeznétek a tanárt? (ti)
 Would you ask the teacher?

Eloltanátok a villanyt? (ti)
 Would you turn off the light?

Értesítenétek a parancsnokot? (ti)
 Would you notify the commander?

3. Conditional mood, past tense, definite form:

Compare paragraphs a to b, and c to d.

a. Singular

(1) formal

Megtanulta volna a párbeszédet? (maga/ön)
 Would you have learned the dialogue?

Megkérdezte volna a tanárt? (maga/ön)
 Would you have asked the teacher?

Eloltotta volna a villanyt? (maga/ön)
 Would you have turned off the lights?

Értesítette volna a parancsnokot? (maga/ön)
 Would you have notified the commander?

(2) familiar

Megtanultad volna a párbeszédet? (te)
Would you have learned the dialogue?

Megkérdezted volna a tanárt? (te)
Would you have asked the teacher?

Eloltottad volna a villanyt? (te)
Would you have turned off the lights?

Értesítetted volna a parancsnokot? (te)
Would you have notified the commander?

b. Plural

(1) formal

Megtanulták volna a párbeszédet? (maguk/önök)
Would you have learned the dialogue?

Megkérdezték volna a tanárt? (maguk/önök)
Would you have asked the teacher?

Eloltották volna a villanyt? (maguk/önök)
Would you have turned off the lights?

Értesítették volna a parancsnokot? (maguk/önök)
Would you have notified the commander?

(2) familiar

Megtanultátok volna a párbeszédet? (ti)
Would you have learned the dialogue?

Megkérdeztétek volna a tanárt? (ti)
Would you have asked the teacher?

Eloltottátok volna a villanyt? (ti)
Would you have turned off the lights?

Értesítettétek volna a parancsnokot? (ti)
Would you have notified the commander?

(Chart of Categories and Endings on next page)

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1.	áthelyez, -ni vkit vhova	transfer somebody somewhere,
to
2.	áttörés	breakthrough
3.	elvesz, elvenni vmit vkitől	take something away from
somebody, to
4.	harcelőőrs	combat outpost
5.	haver	chum (slang)
6.	járőr	patrol
7.	katonakönyv	soldier's book
8.	képes, képes lenni vmire	be capable of something, to
9.	ketten	two of them/us/you
10.	kívül (rajta kívül)	beside (you)
11.	magánál tart, tartani vmit	carry something on one's
person, to
12.	megindulás	beginning, start
13.	menyasszony	somebody's future wife
14.	óvatosság	caution
15.	önként	voluntarily
16.	önként jelentkezik, -ni
vmire	volunteer for something, to
17.	sor kerül vkire/vmire	it is somebody's turn
18.	srác	guy, kid (slang)
19.	talál, -ni vkinél vmit	find something on somebody's
person, to
20.	túlzás	exaggeration
21.	vagány	tough guy (slang)

SZOKÁSMONDÁSOKIDIOMS AND COMMON SAYINGS

1. Sok hűhó semmiért!
They made a big fuss for nothing.
2. Nincsen öröm üröm /bánat/ nélkül.
No joy without alloy.
3. Ennyi az egész!
That's all!
4. Éppen az ellenkezője igaz.
It's just the other way around.
5. Nem hallgattak rám.
They paid no attention to my words.
6. Rájött, hogy rossz lóra tett.
He realized that he had backed the wrong horse.
7. Az egész csak ugratás volt.
It was all baiting only.
8. Visszafojtott lélegzettel hallgatott.
She/He listened with bated breath.
9. Hallottál már ilyent?
Can you beat that?/Did you hear anything like this?
10. Lassanként majd megtanulod.
You will learn it bit-by-bit.

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédMi lenne, ha felhívnád a parancsnokot?

Helyzet: Szabó századából többen önként jelentkeztek egy vállalkozásra. Szabó is jelentkezett, és az eligazítás előtt találkozik Kissel.

Szervusz Miklós! Te is az eligazításra jössz?

1 Nem. Én is jelentkeztem, de én más feladatot kaptam. Azt mondta nekem az őrmester, hogy már elegen vagytok.

Nevetséges! Eggyel több, vagy kevesebb igazán nem számít! Mi lenne, ha felhívnád a parancsnokot hogy velünk akarsz jönni, és megmondanád neki, hogy te már több ilyen vállalkozáson is voltál!

2 Nem hiszem, hogy az sokat segítene. Talán ha te kérnéd meg, és te magyaráznád meg neki, hogy mi a helyzet? Én már mindent megpróbáltam.

Jó, majd beszélek vele. Kár lenne, ha nem tudnál velünk jönni!

3 Én is sajnálnám! Úgy hallom hogy Béla is és Károly is jelentkezett.

Igen, és lehet, hogy Géza is velünk lesz.

4 Szekeres Géza? Azt hittem, hogy ő most harcelőrsben van.

Nem. Te Karikás Gézára gondolsz. Szekeres velem együtt jelentkezett.

5 Hát persze! Miket beszélek? A legutóbbi nagy áttörésnél egy században voltunk. Nagyon vagány srác!

Igen, ő kiváló katona. Mindenki örül, hogy ő is velünk jön.

6

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

How about you calling the CO?

Situation: Several soldiers from Szabó's company have volunteered for a raid. So did Szabó; before the briefing he meets Kiss.

- Hi there, Miklós! Are you coming to the briefing too? 1 No. I volunteered too but got another task. The sergeant told me that there are enough volunteers.
- Ridiculous. One more or less doesn't really make a difference. How about you calling the CO and telling him that you want to come with us and that you have already been on several such raids with us. 2 I don't think it would help much. Maybe if you asked him and you explained the situation to him. I have already tried everything!
- OK, I'll talk to him. It'd be a pity if you couldn't come with us. 3 I'd be sorry too. I hear Béla and Károly too have volunteered.
- Yes; and maybe Géza will be with us also. 4 Géza Szekeres? I thought he was on a combat outpost now.
- No. You are thinking of Géza Karikás. Szekeres volunteered together with me. 5 Of course, what am I saying? We were in the same company at the last breakthrough. He is quite a tough guy.
- Yes, he is an outstanding soldier. Everybody is glad that he is coming with us. 6

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladat

Listed below are 10 sentences in the conditional mood. Transform each in writing using the personal pronouns in the parenthesis as cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Feladná ezt a levelet? (te/ti/ők)	Feladnád ezt a levelet? Feladnátok ezt a levelet? Feladnák ezt a levelet?
b. Megnézné ezt a magyar filmet? (te/ti/maguk)	Megnéznéd ezt a magyar filmet? Megnéznétek ezt a magyar filmet? Megnéznék ezt a magyar filmet?
1. Elvinné a gyerekeket az állatkertbe? (te/ti/ők)	
2. Jó lenne, ha elfogadná a tanácsomat. (te/ti/maguk)	
3. Jólesne nekik, ha megdicsérné őket. (te/ti/mi)	
4. Szeretném, ha nem emlegetné állandóan az ezredest. (te/ti/ők)	
5. Elküldené Rózsinak ezt a levelet? (te/ti/maguk)	
6. Kölcsönadná nekem ezt a könyvet? (te/ti/ők)	
7. Felírná ezt a gyorsan hajtó vezetőt? (te/ti/maguk)	
8. Nagyon megköszönném, ha hazavinné Jánost. (te/ti/ő)	
9. Mi lenne, ha ma este maga főzné meg a vacsorát? (te/ti/mi)	
10. Nagyon örülnék, ha áthelyezné Kisst hozzánk. (te/ti/maguk)	

PART SIX
EXERCISESGyakorlatokSection 1

Listed below are 20 sentences in the conditional mood. Transform them (orally or in writing) using both the present and the past tense familiar forms, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Ideadná azt a könyvet?	Ideadnád azt a könyvet? Ideadtad volna azt a könyvet?
b. Értesítenék a parancsnokot?	Értesítenétek a parancsnokot? Éretsítettétek volna a parancsnokot?
1. Kinyitná az ablakot?	
2. Megváltanák a jegyeket?	
3. Kijavítaná a házifeladatunkat?	
4. Megkérnék Jóskát, hogy jöjjön át hozzánk ma este?	
5. Kimosná ezeket a piszkos ruhákat?	
6. Megvizsgálná ezt a beteget?	
7. Megöntöznék a gyümölcsfáimat?	
8. Felhívná a Népszabadság munkatársát?	
9. Felakasztaná a kabátunkat?	
10. Visszaszállítaná ezeket a fegyvereket a laktanyába?	
11. Maga visszautasítaná az ezredes meghívását?	
12. Maguk eladnák ezt a házat, ha a helyemben lennének?	
13. Maga maginná ezt az olcsó bort?	
14. Aláírná ezt a parancsot?	
15. Bevennék az orvosságot?	
16. Maga letartóztatná ezt a tisztet?	

17. Megvárná Kovácséket?
18. Megkínálná a feleségemet is egy kis borral?
19. Elénekelné nekem egyszer ezt a nótát?
20. Elmagyaráznák Péternek a házi feladatot?

Section 2

A. Listed below are 10 incomplete Hungarian sentences, each with a verb in the infinitive form given in parenthesis. Complete each sentence by putting the verb (in parenthesis) into the appropriate singular familiar form (present tense) as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Szeretném, ha (elintézni) ezt a dolgot.	Szeretném, ha elintéznéd ezt a dolgot.
(Becsukni) az ablakot?	Becsuknád az ablakot?

1. Nem (tudni) megmondani, hogy mikor jöttök?
2. A tanár szeretné, ha (megtanulni) a párbeszédet.
3. Jó lenne, ha (megmutatni) Páléknak a várost.
4. Te akkor sem (felgyújtani) a villanyt, ha sötét lenne.
5. Nem (szeretni) megnézni az új lakásunkat?
6. Hova mennél, ha (megkapni) az útlevelet?
7. Ha (szedni) az orvosságot, nem néznél ki olyan rosszul.
8. Nem (elhinni), hogy min mentem keresztül.
9. Jóska örülne, ha néha (megdicsérni).
10. Talán az lenne a legjobb, ha (felrobbantani) a hidat.

B. Complete the sentences in Part A by putting the verb in parenthesis into the appropriate plural familiar form (present tense), as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Szeretném, ha (elintézni) ezt a dolgot.	Szeretném, ha elintéznétek ezt a dolgot.
(Becsukni) az ablakot?	Becsuknátok az ablakot?

C. Transform the completed sentences in Part A into the past tense, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Szeretném, ha elintéznéd ezt a dolgot.	Szerettem volna, ha elintéztéd volna ezt a dolgot.
Becsuknád az ablakot?	Becsuktád volna az ablakot?

D. Transform the completed sentences in Part B into the past tense, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Szeretném, ha elintéznétek ezt a dolgot.	Szerettem volna, ha elintéztétek volna ezt a dolgot.
Becsuknátok az ablakot?	Becsuktátok volna az ablakot?

PART SEVEN
NARRATIVESection 1Történet

Az ellenség a folyó túlsó oldalán volt védőállásban. Mi a folyó innenső partján ástuk be magunkat. Már napok óta nyugalom volt a fronton. Az ezredparancsnok elhatározta, hogy átküld egy vállalkozó csoportot a folyó túlsó oldalára. Meg akarta tudni, hogy miért nem támad az ellenség.

A vállalkozásra önként kellett jelentkezni. Sokan jelentkeztek, és voltak olyanok is a jelentkezők között, akik már több vállalkozáson is részt vettek. Legtöbbjük azonban csak most ment először.

Az eligazítást egy hadnagy tartotta. Ő volt a vállalkozó csoport parancsnoka. Mindenkinél megvizsgálta a felszerelését és fegyverét. Úgy látszik, tudta, hogy mit kell csinálni, mert elvett minden írást, sőt képet is a katonáktól. Még a katonakönyvüket sem hagyta náluk, amit persze a fiatalabb katonák nem értettek meg.

"Miért nem vihetem magammal a katonakönyvemet hadnagy bajtárs?" kérdezte az egyik. - "Miért ez a nagy óvatosság?"

"Azért - mondta a hadnagy -, mert ha elfognak, könnyen felhasználhatják."

Egy másik katona pedig nem akarta odaadni a menyasszonya fényképét.

"Ne felejtsek el, bajtársak - folytatta a hadnagy -, háborúban az ember sohasem lehet elég óvatos. Ha elfogják magukat, jobb, ha nem találhatnak maguknál semmit se."

Az eligazítás után a vállalkozó csoport lement a folyó partjára. Ott vártak amíg elérkezett az este, és a sötétben átkeltek a másik oldalra.

Section 2Translation ExerciseCsúcstalákozó

Londonból jelentik. Megbízható forrásból érkező hír szerint, több nagyhatalom vezetője világkonferenciát akar rendezni. Ezen a konferencián a világ fontos országainak a vezetői megvizsgálják az országok közötti problémákat. Azonkívül pedig a tartós béke érdekében végrehajtják azokat a tennivalókat, melyek szükségesek a béke megtartásához.

A jelentés szerint már több állam követsége rendelt javításokat az épületeiken hogy a látogató vezetőket és diplomatákat elhelyezhessék.

LESSON 86

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

betolat, dobál, elszakad, emel, felrak, Fővárosi Tanács, fuvaros, hangszalag, hangszóró, holmi, Hó-rukk!, int, kenyérpirító, kérvényezés, költözködés, lemez, lemezjátszó, magnó, Mari, megőrül, mosógép, összenyom, porszívó, rakodó, rendbejön, rendetlenség, rettegve, robogó, spárga, törékeny, tűzhely, ventilátor.

Section 2

Melyik a te pisztolyod? (fam.)
Which (one) is your (sing.) pistol?

Melyik a ti pisztolyotok? (fam.)
Which (one) is your (pl.) pistol?

Melyek a te pisztolyaid? (fam.)
Which (ones) are your (sing.) pistols?

Melyek a ti pisztolyaitok? (fam.)
Which (ones) are your (pl.) pistols?

Section 3

- a. Neked van rádiód? (fam.)
Do you (sing.) have a radio?

Neked nincs rádiód? (fam.)
Don't you (sing.) have a radio?
- b. Neked vannak rádióid? (fam.)
Do you (sing.) have (any) radios?

Neked nincsenek rádióitok? (fam.)
Don't you (sing.) have (any) radios?
- c. Nektek van rádiótok? (fam.)
Do you (pl.) have a radio?

Nektek nincs rádiótok? (fam.)
Don't you (pl.) have a radio?
- d. Nektek vannak rádióitok? (fam.)
Do you (pl.) have (any) radios?

Nektek nincsenek rádióitok? (fam.)
Don't you (pl.) have (any) radios?

Section 4

- a. Ez az asztal a tied? (fam.)
Is this table yours (sing.)?
- b. Ezek az asztalok a tieid? (fam.)
Are those tables yours (sing.)?
- c. Ez a ház a tietek? (fam.)
Is this house yours (pl.)?
- d. Ezek a házak a tieitek? (fam.)
Are these houses yours (pl.)?

NyelvtanThe Possessive Suffix and Pronoun, and How to
Express "to have," Familiar Form

1. Possessive Suffixes

a. Singular possession/singular possessor suffix:

- d, -ad, -od, -ed, -öd

Hol van a(z) (te) autód?	Where is your car?
Hol van a(z) (maga/ön) autója?	
Melyik a te házad?	Which (one) is your house?
Melyik a(z) maga/az ön háza?	
Melyik a te ablakod?	Which (one) is your window?
Melyik a(z) maga/ön ablaka?	
Ez a kislány a te testvéred?	Is this girl your sister?
Ez a kislány a(z) maga/ön testvére?	
Melyik szobában van a te bőröndöd?	In which room is your suitcase?
Melyik szobában van a(z) maga/ön bőröndje?	
- b. Singular possession/plural possessor suffixes:
- tok, -tek, -tök; -atok, -otok, -etek, -ötök:
Hol van a(z) (ti) autótok?	Where is your car?
Hol van a(z) (maguk/önök) autója?	
Melyik a ti házatok?	Which (one) is your (pl.) house?
Melyik a maguk/az önök háza?	
Melyik a ti ablakotok?	Which (one) is your window?
Melyik a maguk/az önök ablaka?	
Ez a kislány a ti testvéretek?	Is this girl your sister?
Ez a kislány a maguk/az önök testvére?	

Melyik szobában van a ti bőröndötök? In which room is your suitcase?

Melyik szobában van a maguk/
az önök bőröndje?

c. Plural possession/singular possessor suffix:
Plural possession/singular possessor 3rd person formal +-d:

Hol vannak a(z) (te) autóid? Where are your cars?
Hol vannak a(z) (maga/ön)
autói?

Melyek a te ablakaid? Which (ones) are your windows?
Melyek a maga/az ön ablakai?

Ezek a kislányok a te testvéreid? Are these girls your sisters?
Ezek a kislányok a maga/az
ön testvérei?

Melyik szobában vannak a te bőröndjeid? In which room are your
suitcases?
Melyik szobában vannak a maguk/
az önök bőröndjei?

d. Plural possession/plural possessor suffixes:
Plural possession/singular possessor 3rd person formal +
-tok, -tek:

Hol vannak a(z) (ti) autóitok? Where are your cars?
Hol vannak a maguk/az önök
autói?

Melyek a ti ablakaitok? Which (ones) are your windows?
Melyek a maguk/az önök
ablakai?

Ezek a kislányok a ti testveréitek? Are these girls your sisters?
Ezek a kislányok a maguk/az
önök testvérei?

Melyik szobában vannak a bőröndjeitek? In which room are your
suitcases?
Melyik szobában vannak a maguk/
az önök bőröndjei?

(Chart of Irregular Forms on following page)

e. Some Irregular Forms:

NOUNS	Singular Singular P-r	Singular Plural P-r	Plural Singular P-r	Plural Plural P-r
kenyér	kenyered	kenyeretek	kenyereid	kenyereitek
levél	leveled	leveletek	leveleid	leveleitek
pohár	poharad	poharatok	poharaid	poharaitok
név	neved	nevetek	neveid	neveitek
ár	árkod	árkotok	árkaid	árkaitok
bokor	bokrod	bokrotok	bokraid	bokraitok
cukor	cukrod	cukrotok	cukraid	cukraitok
tükör	tükröd	tükrötök	tükreid	tükreitek
fű	füved	füvetek	füveid	füveitek
ló	lovad	lovatok	lovaid	lovaitok
kő	köved	követek	köveid	köveitek

2.. How to express "to have" in the Familiar Form

See Grammar notes in Lesson 34.

a. Singular possession/singular possessor:

Neked van autód? Do you (sing.) have a car?
Magának/Önnek van autója?

Neked nincs házad? Don't you (sing.) have a house?
Magának/Önnek nincs háza?

b. Plural possession/singular possessor:

Neked vannak autóid? Do you (sing.) have (any) cars?
Magának/Önnek vannak autói?

Neked nincsenek házaid? Don't you (sing.) have (any)
Magának/Önnek nincsenek házai? houses?

c. Singular possession/plural possessor:

Nektek van autótok? Do you (pl.) have a car?
Maguknak/Önöknek van autójuk?

Nektek nincs házatok? Don't you (pl.) have a house?
Maguknak/Önöknek nincs házuk?

d. Plural possession/plural possessor:

Nektek vannak autóitok? Do you (pl.) have (any) cars?
 Maguknak/Önöknek vannak autóik?

Nektek nincsenek házaik? Don't you (pl.) have (any) houses?
 Maguknak/Önöknek nincsenek házaik?

3. The Possessive Personal Pronoun:

a. Singular possession/singular possessor - tied:

Melyik ház a tied? Which house is yours? (sing.)
 Melyik ház a magáé/az öné?

b. Plural possession/singular possessor - tieid:

Melyik házak a tieid? Which houses are yours? (sing.)
 Melyik házak a magáéi/az önéi?

c. Singular possession/plural possessor - tietek:

Melyik ház a tietek? Which house is yours? (pl.)
 Melyik ház a maguké/az önöké?

d. Plural possession/plural possessor - tieitek:

Melyik házak a tieitek? Which houses are yours? (pl.)
 Melyik házak a magukéi/az önökéi?

NOTE: Review the forms in Lesson 32.

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. betolat, -ni	back in, shunt, to
2. dobál, -ni vmit	throw something about, to
3. elszakad, -ni	tear, get torn, to
4. emel, -ni vmit	lift something, to
5. felrak, -ni vmit	stack, load something, to
6. Fővárosi Tanács	capital city council
7. fuvaros	hauler, carrier
8. hangszalag	magnetic tape
9. hangszóró	loudspeaker
10. holmi	things, belongings
11. Hó-rukk!	Heave-ho!
12. int, inteni, vkinek	wave to somebody, to
13. kenyéripirító	toaster
14. kérvényezés	application, petition
15. költözködés	moving
16. lemez	gramophone record
17. lemezzátszó	record player
18. magnó	tape recorder
19. Mari	Mary
20. megőrül, -ni	go crazy, mad, to
21. mosógép	washing machine
22. összenyom, -ni vmit	crush something, to
23. porszívó	vacuum cleaner
24. rakodó	loader, packer
25. rendbejön, -ni	settle down, to
26. rendetlenség	disorder
27. retteg, -ni, vmitől	fear, dread, be afraid of something, to
28. robogó	motor scooter
29. spárga	string
30. törékeny	breakable
31. tűzhely	kitchen range
32. ventilátor	electric fan

KÖZMONDÁSOKPROVERBS

1. Aki főzte, egye is meg.
You made this bed, now lie in it.
2. Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.
Túlnagy fába vágta a fejszékét.
He/She bit off more than he/she could chew.
3. Új seprő jól söpör.
A new broom sweeps clean.
4. Ott szakad a kötéll, ahol a leggyengébb.
The chain is as strong as its weakest link.
5. Nehéz az ár ellen úszni.
It is hard to blow against a hurricane.
6. Éhes gyomor nem válogat.
A hungry stomach isn't choosy.
7. Zsákban macskát vett.
One bought a cat in a bag.
8. Kerülgette, mint a macska a forró kását.
He was beating around the bush.
9. Ebül jött, kutyául ment.
Easy come, easy go.
10. Borban az igazság.
A drunk never lies.

PárbeszédA ruhák a tieid, vagy a gyerekekéi?

Személyek: Szabó, Szabóné és egy fuvaros

Helyzet: Szabóék Budapestre költöznek. Nagyon sok bútoruk van, ezért elhatározták, hogy bérelnek egy teherautót. Most kinn állnak a ház előtt, és nézik, amint a fuvaros kezd betolatni az udvarra.

SZABÓSZABÓNÉFUVAROS

Jöhet még egy kicsit hátrább is. Még, még...

1

Intsen, hogy mikor álljak meg!

Na még egy kicsit. 2 Most jó! Megállhat.

Miért mondd neki, 2 hogy álljon meg? Még legalább három méter van közte és a kapu között!

Nem baj, asszonyom! Kell az a hely, hogy ki tudjuk nyitni az ajtót.

Látod, Mari! Tudom 3 én, hogy mit csinálok. Kié itt ez a sok könyv?

Na mit gondolsz? 3 A tied, természetesen. Ezeket majd utoljára tesszük fel.

Tessék mondani, hova tegyem ezt a két szék?

Csak tegye be őket 4 oda a jobb sarokba! Te Mari! Erre a dobozra az van ráírva, hogy "Ruhák." Ezek a tieid vagy a gyerekekéi?

Azok ott mind a 4 tieitek. Az enyéim abban a nagy dobozban vannak.

Bocsánat Szabó úr, ez a mosógép a maguké vagy a lakáshoz tartozik?

Minden, amit itt lát, az a miénk.

5

Jó, köszönöm. Legyen szíves, segítsen nekem ezt itt felelmeini.

Na nézzük csak! 6 Egy, kettő, hó-rukk! Már fenn is van.

Már megint nehéz dolgokat emelsz. Miért nem vigyázol az egészségedre? Nem emlékszel már, hogy mit mondott az orvos?

SZABÓ

Ez nem volt olyan nehéz, anyukám. Különb, becsmagoltad az edényeidet?

Abban a hosszúban. A gyerekek csomagolták be őket.

Nagyszerű! Irány Budapest!

SZABÓNÉ

7 Igen. Ezek pedig itt a te lemezeid és hangszalagjaid? Tegyük őket ebbe a ládába! A cipőitek melyik dobozban vannak?

8 Remélem, semmit sem felejtünk el felrakni.

FUVAROS

8 Bocsánatot kérek! Azt hiszem, hogy minden fenn van a kocsin. Indulhatunk.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

Are these clothes yours or the children's?
Persons: Mr. and Mrs. Szabó and a mover.

Situation: The Szabós are moving to Budapest. They have a lot of furniture, so they decide to rent a truck. They are standing in front of the house now and are watching the mover back into the courtyard.

<u>Mr. Szabó:</u> You can back a bit more..., more..., more...,	1	<u>Mrs. Szabó:</u>	1	<u>Hauler:</u> Tell me when to stop.
Just a bit more. It's OK now. You may stop.	2	Why do you tell him to stop? There are still at least three meters between him and the gate.	2	No sweat, lady! We need the space to open the doors.
You see, Mari! I know what I am doing. Whose are all these books?	3	What do you think? They are yours, of course. We'll load them last.	3	Tell me where to put these two chairs.
Just put them there, into the right corner. Say, Mari! This box says "Clothes". Are these yours or the children's?	4	Those are all yours. Mine are in that big box.	4	Excuse me, Mr. Szabo. Is this washing machine yours or does it belong to the apartment?
Everything you see here is ours.			5	Fine, thank you. Please help me lift this thing here.
Well, let's see. One two, heave-ho! Up it goes.	6	You are lifting heavy things again. Why don't you watch yourself? Don't you remember any more what the doctor said?		

Mr. Szabó: This wasn't that heavy, mother. By the way, did you pack your pots and pans?

In that long one. The kids packed them.

Splendid! On to Budapest.

7 Mrs. Szabó: Yes. And are these your records and tapes? Let's put them into this case. In which box are your shoes?

8 I hope we won't forget to load anything.

Hauler:

8 Excuse me! I think everything is on the truck. We can go now.

9

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladat

Listed below are 15 incomplete Hungarian sentences. Complete them by using either the possessive, the possessive pronoun or the "to have" structure (whichever is appropriate), by putting the item in parenthesis in the proper familiar form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
1a. Ez a te (kabát), vagy Jánosé?	Ez a te kabátod, vagy Jánosé?
b. A ti (telek) nagyobb, mint a mienk.	A ti telketek nagyobb, mint a mienk.
2c. Ez a könyv nem a (te), hanem Kovácsé.	Ez a könyv nem a tied, hanem Kovácsé.
3d. Nektek hány (vadászrepülő) van?	Nektek hány vadászrepülőtok van?
1. Melyik a ti (parancsnok)?	
2. A te (adó) sem sokkal kevesebb, mint az enyém.	
3. Az én csészében kávé van, a (te) pedig tea.	
4. Neked milyen (lő) van?	
5. A ti (sárgarépa) szebbek, mint Péteréi.	
6. A te (testvér) még Magyarországon élnek?	
7. Hol harcol a ti (előőr)?	
8. Nektek van valami (kérdés)?	
9. Ezek a mi géppuskáink, vagy a (ti)?	
10. A ti (telefon) már megint nem működik?	
11. A te (házi feladat) könnyebb, mint az enyém.	
12. Az én szüleim Budapesten laknak, a (te) pedig Debrecenben.	
13. Nektek hány (jegy) van a ma délutáni mérkőzésre?	
14. A ti (óra) tovább tart, mint a miénk.	
15. A te (vízum) hamarabb megjött, mint az enyém.	

GyakorlatokSection 1

A. Listed below are 20 sentences using second person (formal) in Hungarian. Transform the sentences (orally or in writing), using the familiar form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Melyik ezek közül a maga kalapja?	Melyik ezek közül a te kalapod?
b. Ezek a maga szomszédai?	Ezek a te szomszédaid?
c. Hol van a maguk géppuskája?	Hol van a ti géppuskátok?
d. Ezek a maguk csomagjai, vagy az enyéim?	Ezek a ti csomagjaitok, vagy az enyéim?

1. Azt hiszem, ez itt a maga cigarettája.
2. Ezek a szép lányok a maga testvérei?
3. Milyen nagy a maguk kertje?
4. Azok az emberek ott a maguk tanárai?
5. Milyen ember a maga parancsnoka?
6. A maga könyvei az asztalon vannak.
7. Hol van a maguk házi feladata?
8. Ezek a maguk levelei, vagy az övéi?
9. A maga szeme barna, az enyém pedig zöld.
10. A maga barackfái sokkal szebbek, mint ezek.
11. Nagyon tetszett nekem a maguk ajándéka.
12. Hol vannak a maguk bútorai?
13. Ez a maga cipője?
14. Azt hiszem, hogy ezek itt a maga ingei.
15. Hány éves a maguk kocsija?

16. Milyen régiek a maguk ágyúi?
17. Ez a csinos asszony a maga szomszédja?
18. Melyik a maguk százada?
19. Hány éves a maguk kislánya?
20. A maguk puskái nem elég tiszták.

B. Listed below are 10 sentences in Hungarian using 2nd person (formal). Transform the sentences (orally or in writing), using the familiar form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Hány katona van a maga csoportjában?	Hány katona van a te csoportodban?
b. Hányan jelentkeztek a maguk századából?	Hányan jelentkeztek a ti századotokból?
1. Hogy-hogy nincs bor a maga poharában?	
2. Maguk végrehajtották már a feladatukat?	
3. Maguk gyakran találkoznak a barátaikkal?	
4. Maguk miért dühösek a munkatársaikra?	
5. Ezt a maga parancsnokától hallottam.	
6. Miért nincs ez az út bejelölve a maga térképein?	
7. Hány diák van a maguk osztályában?	
8. Sok jót hallottam a maguk diákjairól.	
9. Miért van mindig olyan sok hiba a maga házi feladataiban?	
10. Tudom, hogy maga mindent megtesz a családjáért.	

Section 2

Listed below are 12 sentences in Hungarian, each with a personal pronoun in parenthesis. Substitute the pronoun in parenthesis (orally or in writing) with the possessive pronoun, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Az én házam szép, de a (te) szebb.	Az én házam szép, de a tied szebb.
b. Az én gyerekeim az idén kezdik el az iskolát, a (ti) pedig csak jövőre.	Az én gyerekeim az idén kezdik el az iskolát, a tieitek pedig csak jövőre.
c. Az én virágaim nem olyan szépek, mint a (maga).	Az én virágaim nem olyan szépek, mint a magáéi.
d. A mi tanáraink nem olyan szigorúak mint a (maguk).	A mi tanáraink nem olyan szigorúak, mint a magukéi.
1. Az én feleségem idősebb, mint a (te).	
2. A mi fegyvereink a raktárban vannak, a (ti) pedig a lak-tanyában.	
3. Ezek nem az én bőröndjeim, hanem a (maga).	
4. Ezek a könyvek itt Jóskáéi, azok pedig a (maguk).	
5. Az én híreim újabbak, mint a (te).	
6. Ez a szoba a mienk, az ott pedig a (ti).	
7. Az én életbiztosításom olcsóbb, mint a (maga).	
8. A mi lőgyakorlatunk reggel van, a (maguk) pedig este.	
9. Az én vázlatom részletesebb, mint a (te).	
10. Az én feladatom nem olyan veszélyes, mint a (ti).	
11. A mi veszteségeink nem olyan pótolhatatlanok, mint a (ti).	
12. Az én tanítványaim szorgalmasabbak, mint a (te).	

Section 3

Listed below are 10 sentences in Hungarian using 2nd person (formal). Transform the sentences (orally or in writing), using the familiar form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Magának hány barackfája van?	Neked hány barackfád van?
b. Magának vannak rokonai Amerikában?	Neked vannak rokonaid Amerikában?
c. Hogy-hogy magának soha sincs pénze?	Hogy-hogy neked soha sincs pénzed?
d. Maguknak nincsenek ismerőseik Budapesten?	Nektek nincsenek ismerőseitek Budapesten?
1. Magának van valami kérdése?	
2. Maguknak milyen színű egyenruhájuk van?	
3. Magának soha sincs cigarettája.	
4. Nem gondoltam, hogy magának nincsenek gyerekei.	
5. Maguknak milyen sörük van?	
6. Magának nincs annyi problémája, mint nekem.	
7. Magának mindig jó ötletei vannak.	
8. Maguknak nincsenek testvéreik.	
9. Maguknak legtöbbször jó gondolataik vannak.	
10. Hogy-hogy magának soha sincs véleménye?	

TörténetSzabóék költözködnek.

Szabóék nagyon szerencsés emberek. Hosszú évekig tartó kérvényezés és levélírás után a Fővárosi Tanács végre megadta nekik az engedélyt ahhoz, hogy Budapestre költözzenek. Szabó nagyon örül, de mint a legtöbb ember, ő sem szeret költözködni. Tudja, hogy a költözködés mindig sok "fejfájással" jár, s ezért rettegve várja keddet, az indulás napját. A felesége már napok óta csomagol, s most akkora rendetlenség van a lakásban, hogy Szabó azt sem tudja, hogy mi hol van. "Ha ezalatt a pár nap alatt nem örülök meg, akkor soha" - gondolja. "Te Mari!" - mondja a feleségének. - "Mi ez a sok doboz itt a mosógép mellett?"

"Ebbe a nagyba tettem a lemezjátszót és a hangszóróidat, ebbe a kicsibe pedig a magnódat és a kenyérpirítót. A többiben törékeny holmik vannak" - magyarázza Szabóné.

"És mit keres a ventilátor ott a lemezeim tetején? Nem fogja összenyomni őket? - kérdezi aggódva Szabó.

Erre a felesége megnyugtatója, hogy minden jól be van csomagolva, úgy, hogy semmi sem törhet össze.

"Azt hiszem az lesz a legjobb, ha minden dobozt kétszer is átkötünk. Emlékszel a legutóbb a rakodók ide-oda dobálták a dobozokat és nem egyen elszakadt a spárta?"

"Jó, igazad van. Különben a porszívót azért nem csomagoltam be, mert még mielőtt elmegyünk, ki kell takarítanunk."

"Igen, hát azt majd gyorsan megcsináljuk. - mondja Szabó. "Most már csak azt szeretném tudni, hogy hova fogom tenni a robógomat."

"Ez jó kérdés. Remélem lesz számára elég hely a tűzhely mellett a teherautón."

rettegve
rakodó
Fővárosi Tanács
kérvényezés

terrified, horror-stricken
packer, leader
Metropolitan City Council
request, application, petition

LESSON 87

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

Andrássy út, bejelentőlap, cirkusz, egyúttal, Ezredéves Emlékmű, forrás, Gellért-hegy, Gellért Szálloda, gyógyfürdő, Hősök tere, képeslap (újság), Kossuth Lajos utca, a közelben, Lánchíd, Margithíd, megszáll, Nemzeti Színház, népköztársaság, Népköztársaság útja, Országház, Rákóczi Ferenc, séta, szobor, Városliget, Vidámpark.

Section 2

Ide tehetem ezt a ládát maga mellé?
Ide tehetem ezt a ládát mellétek? (fam.)
Can I put this box (over) here next to you? (sing.)

János ült maguk mellett, vagy Péter?
János ült mellettetek, vagy Péter?
Was John sitting next to you (pl.) or Peter?

Ki vitte el ezt a szekrényt maga mellől?
Ki vitte el ezt a szekrényt mellőled? (fam.)
Who took this cabinet away from beside you? (sing.)

PART TWO
GRAMMARNyelvtanThe Familiar Form of Pronouns Derived from Postpositions

1. The familiar form derived from the postpositions alatt, fölött, elött, mellett, mögött, körül, felé, között.

2. The following table shows the familiar forms of various postpositions. (For a review of the other personal forms already known to you, see Lesson 36 and Lesson 39, and the pamphlet entitled "Hungarian Adverbial Suffixes and Postpositions with Personal Marker.")

Hova?		Hol?		Honnan?	
sing. (te)	pl. (ti)	sing. (te)	pl. (ti)	sing. (te)	pl. (ti)
alád	alátok	alattad	alattatok	alólad	alólatok
föléd	fölétek	fölötted	fölöttetek	fölüled	fölületek
elé	elétek	előtted	előttetek	előled	előletek
mögéd	mögétek	mögötted	mögöttetek	mögüled	mögületek
melléd	mellétek	melletted	mellettetek	mellőled	mellőletek
köréd	körétek	körülötted	körülöttetek	körüled	körületek
közéd és..	közétek	köz(öt)ted és..	köz(öt)tetek	közüled és..	közületek
feléd	felétek	-	-	felőled	felőletek

3. Compare the following sentence pairs;

A maga alatt lakó nő egyedül él?
Az alattad lakó nő egyedül él?

Does the woman living below you
(sing) live by herself?

A maguk fölött repülő gépek
vadászok?
A fölöttetek repülő gépek
vadászok?

Are the planes flying above you
(pl) fighters?

Mind meg kell enni, amit maga
elé tettem!
Mind meg kell enni, amit elé
tettem!

You must eat everything I put
in front of you! (sing)

Ideülünk maguk mögé.
Ideülünk (ti) mögétek.

We'll sit here behind you. (pl)

Ne tegyünk ide egy-két széket
maga köré?
Ne tegyünk ide egy-két széket
köréd?

Shouldn't we put a few chairs
here around you? (sing)

Ki vitte el ezt az asztalt maguk
mellől?
Ki vitte el ezt az asztalt
mellőletek?

Who took this chair away from
beside you? (pl)

Mária maga közé és János közé
fog ülni.
Mária közéd éz János közé fog
ülni.

Mary will sit between you
(sing) and John.

Maguk közé fogjuk ültetni
Máriát.
Közétek fogjuk ültetni Máriát.

We will seat Mary between you.
(pl)

Nem sok különbség van maga
között és Kiss között.
Nem sok különbség van közted
és Kiss között.

There isn't much difference
between you (sing) and Kiss.

Az ellenség tankjai valahol
maguk között és az erdő
között vannak.
Az ellenség tankjai valahol
köztetek és az erdő között
vannak.

The enemy's tanks are some-
where between you (pl) and the
forest.

Sok jó katona van maguk között.
Sok jó katona van közöttetek.

There are many good soldiers
among you. (pl)

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. Andrásy út	Andrásy út, boulevard in Budapest before 1945
2. bejelentőlap	registry slip, registration form
3. cirkusz	circus
4. egyúttal	at the same time
5. Ezredéves Emlékmű	Millennial Monument
6. forrás	spring, source
7. Gellért-hegy	hill in Buda
8. Gellért Szálloda	Hotel Gellért
9. gyógyfürdő	mineral bath, spa
10. Hősök tere	Heroes' Square
11. képeslap (újság)	magazine (publication)
12. Kossuth Lajos (utca)	Hungarian patriot, leader of the 1848 revolution (street named after him)
13. közelben, a	in the vicinity, not far away
14. Lánchíd	Chain Bridge (in Budapest)
15. Margithíd	Margaret Bridge (in Budapest)
16. megszáll, megszállni	stay in a hotel, lodge
17. Nemzeti Színház	National Theater
18. népköztársaság	peoples' republic
19. Népköztársaság útja	The Avenue of the Peoples' Republic
20. Országház	Parliament, State House
21. Rákóczi Ferenc	Hungarian patriot, leader of a freedom fight against the Hapsburgs at the end of the 17th century
22. séta	walk
23. szobor	statue
24. Városliget	City Park
25. Vidámpark	Amusement Park

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédOtt mellettetek, a megállónál találkozunk.

Helyzet: Kovácsék életükben először vannak Budapesten. Megérkezésük után az első útjuk a Gellért Szállóhoz vezetett, mert Kovácsné ott akart megszállni. Miután bevitték a csomagjaikat és kitöltötték a bejelentő lapokat, elindultak várost nézni. Útközben találkoztak egy régi barátjukkal, Szabóval.

Kovács: Szervusz Béla! De régen nem láttunk. Mit csinálsz itt Budapesten?

1 Szabó: Én már két éve itt lakom. Mint emlékeztek, én már régen fel akartam költözni ide. Tavalyelőtt decemberben végre sikerült is elintéznem.

Nagyszerű! Akkor te már valószínűleg jól ismered a várost. Nem akarnál minket egy kis sétán elkísérni? Közben megmutathatnád a város néhány nevezetességét.

2 Dehogyan nem, nagyon szívesen! Először talán menjünk végig itt a Duna jobb partján. Ez itt előttetek a Gellért-hegy. A szálloda most mögöttetek van. Itt a közelben vannak az ország, és egyben Európa legrégebb gyógyfürdői és gyógyforrásai.

Az melyik híd ott mögötted?

3 Az ott a Margithíd. Azon fogunk átmenni a pesti oldalra.

Átmennek a hídon a Duna bal partjára, és ott elindulnak az Országház felé.

Szóval ez itt előttünk az Országházunk! Meg kell mondanom, hogy még szebb mint a képeken. Belülről is megnézhetjük?

4 Igen, de ma már elég késő van. Holnap délelőtt még visszajöhetünk.

Mit ajánlasz, még mit nézzünk meg holnap?

5 Ha akarjátok, kimehetünk a Városligetbe és ott megnézhetjük az Állatkertet. Utána, ha lesz időnk, bemehetünk a Vidámparkba is.

Mi meg szeretnénk nézni azt a helyet is, ahol a nagy május elsejei és április negyedikei felvonulásokat tartják.

Nagyon szépen köszönjük! Hol találkozunk?

6 A Dózsa György útra és a Hősök terére gondoltok? Jó, ott is megállhatunk útközben, és ott egyúttal megnézhetjük az Ezredéves Emlékművet is. Ma este pedig, elviszlek benneteket a Nemzeti Színházba.

7 Mindjárt ott mellettetek, a buszmegállónál, fél nyolckor.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

We'll meet at the bus stop near you.

Situation: The Kovács' are in Budapest for the first time in their lives. Their first trip after their arrival was to the Hotel Gellért because Mrs. Kovács wanted to stay there. After taking care of their luggage and the registration they took off to see the city. On the way they met an old friend, Mr. Szabó.

Mr. Kovács: Hi there, Bela! We haven't seen you for a long time. What are you doing in Budapest?

1 Mr. Szabó: I have lived here for two years now. As you remember, I wanted to move for a long time. I finally managed it two years ago, in December.

Super! So, by now, you probably know the city quite well. Say, wouldn't you escort us for a short walk? You could show us some of the sights on the way.

2 Sure, why not, I'd love to! First, let's walk along the right bank of the Danube. This here in front of you is the Gellért hill. The hotel is now behind you. Here in this vicinity are the country's, and also Europe's, oldest spas and mineral springs.

Which bridge is that behind you?

3 That is the Margaret Bridge. We are going to cross on that one over to the Pest bank.

They cross over the bridge onto the left bank of the Danube and continue toward the Parliament Building.

So this is your Parliament Building! I must say it's even more beautiful than in pictures. Could we see it inside, too?

4 Sure, but it is quite late now. We may return tomorrow morning.

What do you suggest; what else should we see tomorrow?

5 If you like, we may go to the Városliget and visit the zoo. Afterwards, if there is time, we may go to the Vidámpark, too.

Mr. Kovács: We would like to see also the place where the big May 1st and April 4th parades are held.

Thanks a lot! Where should we meet?

6 Mr. Szabó: You mean Dózsa György Street and Heroes' square? OK, we may stop there too on our way and look at the Millennial Memorial. And tonight I'll take you to the National Theatre.

7 Right next to you at the bus stop, at seven thirty.

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladatEXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Mióta laknak (alatt) Rózsiek? (ti)	Mióta laknak alattatok Rózsiek?
b. Hány kocsi állt (mögött)? (te)	Hány kocsi állt mögötted?
1. Hány gránát robbant (körül)? (te)	
2. Mancika kiment (elé) az állomásra? (ti)	
3. Van magyar diák (között)? (maguk)	
4. Ez a diák (mellől) költözött el. (maga)	
5. Valaki beszélget (mögött). (mi)	
6. (Felől) támad az ellenség. (ők)	
7. Állj be (mögé) a sorba! (én)	
8. Milyen repülők azok ott (fölött)? (ti)	
9. Nagyon szép a kilátás (körül). (maguk)	
10. Ki lehet ez a szép nő itt (előtt)? (mi)	

PART SIX
EXERCISESGyakorlatokSection 1

Listed below are 20 Hungarian sentence pairs using the second person formal form. Transform these sentences (orally or in writing) using the familiar form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ki lakik maga/ön fölött? Kik laknak maguk/önök fölött?	Ki lakik fölötted? Kik laknak fölöttetek?
Ideteszem maga/ön mögé ezt az asztalt. Ideteszem maguk/önök mögé ezt az asztalt.	Ideteszem mögéd ezt az asztalt. Ideteszem mögétek ezt az asztalt.
Mikor költöztek el Kovácsék maga/ön alól? Mikor költöztek el Kovácsék maguk/önök alól?	Mikor költöztek el Kovácsék alólad? Mikor költöztek el Kovácsék alólatok?

1. Odatettem maga elé egy úrlapot.
Odatettem maguk elé egy úrlapot.
2. Ki az a férfi ott maga mellett?
Ki az a férfi ott maguk mellett?
3. Miért ült el János maga mögül?
Miért ült el János maguk mögül?
4. Maga felé vonulnak az ellenséges csapatok.
Maguk felé vonulnak az ellenséges csapatok.
5. Ott van maga előtt a térkép.
Ott van maguk előtt a térkép.
6. Ki ismeri a legjobban Budapestet maga (közül) és Pál közül?
Ki ismeri a legjobban Budapestet maguk közül?
7. Ezt az ágyat maga (közé) és Jóska közé tesszük.
Ezt az ágyat maguk közé tesszük.

8. Szabó maga (között) és Kiss között áll.
Szabó maguk között áll.
9. Kié az a szép ház ott maga mellett?
Kié az a szép ház ott maguk mellett?
10. Maga felől jön ez a sok zaj?
Maguk felől jön ez a sok zaj?
11. Mindenki elköltözött maga mellől.
Mindenki elköltözött maguk mellől.
12. Beállhatok ide a sorba maga elé?
Beállhatok ide a sorba maguk elé?
13. Senki sem lakik maga körül?
Senki sem lakik maguk körül?
14. Idetehetem maga mellé a bőröndjeimet?
Idetehetem maguk mellé a bőröndjeimet?
15. A maga mögött ülő nő nem lát semmit se.
A maguk mögött ülő nő nem lát semmit se.
16. Kit akarnak beköltöztetni maga fölé?
Kit akarnak beköltöztetni maguk fölé?
17. Tegyek maga alá egy párnát?
Tegyek maguk alá egy párnát?
18. Miért állt fel Rózsi maga mellől?
Miért állt fel Rózsi maguk mellől?
19. Milyen pokróc van maga alatt?
Milyen pokróc van maguk alatt?
20. Elvihetem ezt a tányéért maga elől?
Elvihetem ezeket a tányérokot maguk elől?

Section 2

Listed below are 10 questions in Hungarian. Answer them in Hungarian (orally or in writing), using the personal pronouns in the parenthesis as cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ki alatt lakik Mária? (te)	(Te) alattad lakik Mária.
Ki köré építették ezt a kerítést? (ti)	(Ti) körétek építették ezt a kerítést.
Ki előtt menekül az ellenség? (maguk)	Maguk előtt menekül az ellenség.
Ki mögött áll Mancika? (maga)	Maga mögött áll Mancika.
1. Ki felé vonul az ellenség? (ti)	
2. Kik között vannak jó katonák? (maguk)	
3. Ki fölött repülnek a repülőgépek? (te)	
4. Ki mögé akar ülni? (maga)	
5. Kik közül választ a parancsnok? (ti)	
6. Ki köré ülnek ezek a lányok? (te)	
7. Kik között lakik Péter? (te és János)	
8. Ki előtt sétálnak Rózsiék? (maga)	
9. Ki mögül nem lehet látni? (maguk)	
10. Ki alól húzta ki Jóska a széket? (te)	

PART SEVEN
NARRATIVESection 1Translation ExercisesA belkereskedelmi miniszter szemléje.

A miniszter szemlét tartott szerdán a Balaton-parton. A déli part élelmiszer -, zöldség - és gyümölcsüzleteiben tartott ellenőrzésekor megállapította, hogy mindenütt megfelelő mennyiségű és minőségű áru várta a vásárlókat.

Halálos baleset

Kalocsa határában Kiss József 39 éves debreceni lakos személygépkocsijával a járdára hajtott, majd a kormányt visszarántotta. A gépkocsi áthajtott az út baloldalára és összeütközött egy autóbusszal. Kiss és két utasa a helyszínen meghalt. Az autóbusz vezetője és három utasa könnyebb sérüléseket szenvedett.

A baleset okát vizsgálja a rendőrség.

Section 2Listening Comprehension ExerciseHalálos baleset

Halálos baleset történt a Borsod megyei Szikszó községben. Az úton átfutó Fodor János 19 éves szikszói traktorvezetőt elütötte egy személygépkocsi. A rendőrségi vizsgálat szerint a fiatal traktoros féktávolságon belül, körültekintés nélkül szaladt a gépkocsi elé.

Questions

1. What happened at Szikszó?
 - a. Leftovers poisoned a young man.
 - b. A fatal accident.
 - c. The Borsod County Fair.
 - d. An unheard-of happening.
2. What did the tractor driver do?
 - a. He was hit by a car.
 - b. He drove into a car.
 - c. He was poisoned by leftovers.
 - d. He ran across the street.
3. What is the meaning of féktávolság?
 - a. The time required to stop.
 - b. The braking distance.
 - c. The distance of the trees.
 - d. The critical distance.
4. What does the article say about the driver of the car?
 - a. She was hit by a tractor.
 - b. He failed to apply his brakes.
 - c. He was inebriated by wine.
 - d. The article doesn't say.
5. What does/did Fodor do for a living?
 - a. He is a tractor driver.
 - b. He is a taxi driver.
 - c. He is a (professional) hit-man.
 - d. He is a (professional) runner.

LESSON 88

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

autógyár, Csepel, elektromos üzem, Ferihegy, füstfelhő, gyár-
kémény, hajógyár, ipari üzem, Keleti Pályaudvar, kijjebb, kilátó,
kilátóhely, külváros, Lakihegyi Adó, Lóversenytér, megegyezik
vkivel/vmiben, Moszkva-tér, Kelenföldi Pályaudvar, nehézipari,
kombinát, olajfinomító, repülőgépgyár, szabadkikötő, sziget,
terrasz, textilgyár, traktorgyár, útban van.

Section 2

Nem fáradt, ugyanis most kelt fel.
He is not tired because he just got up.

Hétfőn, szerdán és pénteken, azaz háromszor egy héten van
vizsgánk.
We have a test on Monday, Wednesday, and Friday; that is three
times a week.

János gyalog jár dolgozni, tudniillik nincs autója.
John walks to work because (due to the fact that) he doesn't
have a car.

Section 3

a. Várj(ál) az épület előtt! (te)
Wait in front of the building! (sing.)

Várjatok az épület előtt! (ti)
Wait in front of the building! (pl.)

b. Kérdezz(él) meg egy rendőrt! (te)
Ask a policeman! (sing.)

Kérdezzetek meg egy rendőrt! (ti)
Ask a policeman! (pl.)

NyelvtanThe Conjunctions tehát, így and the Familiar Forms
of the Potential and Causative Verbs1. The Conjunctions tehát, így:

a. The conjunctions tehát (therefore) and így (so, thus) introduce clauses which explain and bring to a logical conclusion the idea presented in the main clause. As in English, in most cases either of the two conjunctions may be used.

EXAMPLE: Dolgoznom kell, tehát nem mehetek moziba.
Dolgoznom kell, így nem mehetek moziba.
I have to work, therefore, so I can't go to the movies.

b. However, when the idea presented in the main clause serves as the basis on which the speaker arrives at a conclusion in the second clause, only tehát should be used. In such cases tehát should be translated as "which (therefore) means."

EXAMPLE: Ott sok gyárkémény van, tehát ott gyárak vannak.
There are many smokestacks there, therefore, there are factories there.

c. Other conjunctions which may be used with similar effect are:

ezért/azért	for this/that reason, thus
ennélfogva	as a result, hence, therefore
ennek következtében	as a result, consequently

EXAMPLES:

Ez a föld termékeny, ezért jó búza terem benne.
This soil is fertile, so good wheat grows in it.

Ez a motor nyolchengeres, ennélfogva erősebb.
This engine has eight cylinders; therefore, it is stronger.

Nincs pénzem, ennek következtében nem veszek házat.
I have no money; consequently, I won't buy a house.

d. The conjunction may be omitted:

Kerek a pénz, gyorsan gurul. (Proverb)
The coin is round (and) so it rolls swiftly.

Pál sokat tanul, jó jegyeket kap.
Paul studies a lot (and) therefore he gets good grades.

2. The Familiar Forms of the Potential Verb; the Suffix hat, het:

INDEFINITE FORM

DEFINITE FORM

a. Indicative mood

Present tense:

Kinyithatsz egy ablakot.
You (sing) may open a window.

Kinyithatod az ablakot.
You (sing) may open the window.

Kinyithattok egy ablakot.
You (pl) may open a window.

Kinyihatjátok az ablakot.
You (pl) may open the window.

Past tense:

Kinyithattál egy ablakot.
You (sing) could/were able to open a window.

Kinyithattad az ablakot.
You (sing) could/were able to open the window.

Kinyithattatok egy ablakot.
You (pl) could/were able to open a window.

Kinyithattátok az ablakot.
You (pl) could/were able to open the window.

b. Conditional mood

Present tense:

Kinyithatnál egy ablakot.
You (sing) could/might open a window.

Kinyithatnád az ablakot.
You (sing) could/might open the window.

Kinyithatnátok egy ablakot.
You (pl) could/might open a window.

Kinyithatnátok az ablakot.
You (pl) could/might open the window.

Past tense:

Kinyithattál volna egy ablakot.
You (sing) could have opened the window.

Kinyithattad volna az ablakot.
You (sing) could have opened the window.

Kinyithattatok volna egy ablakot.
You (pl) could have opened a window.

Kinyithattátok volna az ablakot.
You (pl) could have opened the window.

INDEFINITE FORM

DEFINITE FORM

c. Imperative mood:

Állj fel, hogy kinyithass(ál)
egy ablakot.
Stand up (sing), so you (sing)
may/can open a window.

Allj fel, hogy kinyithas(sa)d
az ablakot.
Stand up (sing) so you (sing)
may/can open the window.

Álljatok fel, hogy kinyit-
hassatok egy ablakot.
Stand up (pl), so you (pl)
may/can open a window.

Álljatok fel, hogy kinyit-
hassátok az ablakot.
Stand up (pl), so you (pl)
may/can open the window.

d. The following chart shows the familiar form of the potential verb.

Mood	Form	Present Tense		Past Tense	
		Singular	Plural	Singular	Plural
Indicative	Indef.	adhatsz nézhetsz	adhattok nézhettek	adhattál nézhetted	adhattatok nézhattatok
	Def.	adhatod nézheted	adhatjátok nézhetitek	adhattad nézhetted	adhattátok nézhattétek
Conditional	Indefinite	adhatnál nézhetnél	adhatnátok nézhetnétek	adhattál volna nézhetted volna	adhattatok volna nézhattatok volna
	Definite	adhatnád nézhetnéd	adhatnátok nézhetnétek	adhattad volna nézhetted volna	adhattátok volna nézhattétek volna
Imperative	Indef.	adhass(ál) nézhess(él)	adhassatok nézhessetek	X	X
	Def.	adhas(sa)d nézhes(se)d	adhassátok nézhessetek		

e. For a review of the potential verb see Lesson 60.

3. The Familiar Forms of the Causative Verb; The Suffix -tat, -tetINDEFINITE FORMDEFINITE FORM

a. Indicative mood:

Present tense

Hova ültetsz minket?
Where will you (sing) seat us?

Hova ülteted Jánost?
Where will you (sing) seat
John?

Hova ültettek minket?
Where will you (pl) seat us?

Hova ültetitek Jánost?
Where will you (pl) seat John?

Past tense

Hova ültettél minket?
Where did you (sing) seat us?

Hova ültetted Jánost?
Where did you (sing) seat
John?

Hova ültettetek minket?
Where did you (pl) seat us?

Hova ültettétek Jánost?
Where did you (pl) seat John?

b. Conditional mood:

Present tense

Hova ültetnél minket?
Where would you (sing) seat us?

Hova ültetnéd Jánost?
Where would you (sing) seat
John?

Hova ültetnétek minket?
Where would you (pl) seat us?

Hova ültetnétek Jánost?
Where would you (pl) seat
John?

Past tense

Hova ültettél volna minket?
Where would you (sing) have
seated us?

Hova ültetted volna Jánost?
Where would you (sing) have
seated us?

Hova ültettetek volna minket?
Where would you (pl) have
seated us?

Hova ültettétek volna Jánost?
Where would you (pl) have
seated us?

c. Imperative mood:

Ide ültess(él) minket!
Seat (you, sing) us here!

Oda ültess(se)d Jánost!
Seat (you, sing) John (over)
there!

Ide ültessetek minket!
Seat (you, pl) us here!

Oda ültessétek Jánost!
Seat (you, pl) John over
there!

d. The following chart shows the familiar forms of the causative verb.

Mood	Form	Present Tense		Past Tense	
		Singular	Plural	Singular	Plural
Indicative	Indef.	kihúatsz betömetsz	kihúztatok betömettek	kihúztattál betömettéél	kihúztattatok betömettetek
	Def.	kihúzatod betömeted	kihúzatjátok betömetétek	kihúztattad betömetted	kihúztattátok betömettétek
Conditional	Indef.	kihúzatnál betömetnél	kihúzatnátok betömetnétek	kihúztattál volna betömettéél volna	kihúztattatok volna betömettetek volna
	Definite	kihúzatod betömeted	kihúzatnátok betömetnétek	kihúztattad volna betömetted volna	kihúztattátok volna betömettétek volna
Imperative	Indef.	húzass(ál) ki tömess(él) be	húzassatok ki tömessetek be	/	/
	Def.	húzas(sa)d ki tömes(se)d be	húzassátok ki tömössétek be		

e. For a review of the causative verb, see Lesson 73.

4. For a review of Verbal Conjugation in General, consult the booklet "Verbal Conjugation in Hungarian", June 1980."

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. autógyár	automobile factory
2. Csepel	Csepel, island/city south of Budapest
3. elektromos üzem	power plant
4. Ferihegy	Ferihegy, airport southeast of Budapest
5. füstfelhő	clouds of smoke
6. gyárkémény	factory chimney
7. hajógyár	shipyard
8. ipari üzem	industrial plant
9. Keleti Pályaudvar	East Railroad Station (the main station in Budapest)
10. kijjebb	farther out
11. kilátó	lookout/tower
12. kilátóhely	vista point
13. külváros	suburb
14. Lakihegyi Adó	radio broadcasting station of Budapest
15. Lóversenytér	racecourse, the turf
16. megegyezik, -ni vkivel vmiben	agree with somebody on some- thing, to
17. megállapodik, megállapodni vmiben	agree/decide upon something, to
18. Moszkva-tér	Moscow Square
19. Kelenföldi Pályaudvar	Kelenföld Railroad Station
20. nehézipari kombinát	complex manufacturing opera- tion in heavy industry
21. olajfinomító	oil refinery
22. repülőgépgyár	airplane factory
23. szabadkikötő	free port
24. sziget	island
25. textilgyár	textile factory
26. traktorgyár	tractor factory
27. útban van	is in the way

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédSection 1Siess, ugyanis únjuk magunkat egyedül

Helyzet: Este, a színházi előadás után Kovácsék megegyeztek Szabóval abban, hogy másnap reggel ismét találkozni fognak, ugyanannál a buszmegállónál. Csak azt felejtették el éppen megbeszélni, hogy hánykor. Emiatt hívja most Kovács Szabót telefonon.

Kovács: Szervusz Béla! Kovács Pista beszél. Te, megbeszéltük, hogy ma reggel találkozunk, de abban nem állapodtunk meg, hogy hánykor.

1 Szabó: Tényleg, igazad van. Jó, hogy hívsz! Legyetek ott fél tízkor, jó? Ha egy pár percet késnék, ne menjetek el, hanem várjatok! Van egy-két dolog, amit még gyorsan el kell intéznem.

Jó, akkor fél tízkor várunk. Siess, amilyen gyorsan csak tudsz!

2 Mit szólnátok ahhoz, ha a tervezett városligeti séta helyett ma felmennénk a János-hegyre?

Ahogy gondolod! A ligetbe holnap is kimehetünk. Szervusz. Akkor fél tíz körül a buszmegállónál!

3 Szervusz. Ott leszek.

Section 2

Helyzet: Találkoznak is megbeszélt időben, és felmennek a János-hegyre. Ott a kilátó vendéglőjének a teraszán leülnek és élvezik a kilátást.

Kovács: Köszönjük, hogy felhoztál minket ide, Béla. Tényleg gyönyörű innen a város!

4 Szabó: Igen, ragyogóan lehet látni mindent. Rendeljek valamit? Nem vagytok szomszjasak?

Te csak ne rendelj semmit se! Úljél nyugodtan! Ma a mi vendégünk vagy.

5 Igazán köszönöm, de akkor legalább ígérjete meg nekem annyit, hogy holnap én fizethetek!

- Kovács: Jó megígérjük. Nézetek arra jobbra! Milyen tisztán lehet látni azokat a vonatokat!
- Na, és hol van Csepel? Azt hallottam, hogy ott vannak az autógyárak.
- Igaz az, hogy az autógyáron kívül még van Csepelen egy nehézipari kombinát, egy olajfinomító, egy traktor-gyár és egy repülőgépgyár is?
- Szabó: Igen. Az ott a kelenföldi pályaudvar. És látjátok ott északon azt a sok gyárkéményt? Az ott a Dunai Hajógyár, és azok körülötte ott mind textilgyárak és elektromos üzemek.
- Gyertek ide, erre az oldalra! Innen jobban lehet látni. Látjátok azt a nagy füstfelhőt? Az ott Csepel.
- Igen, igaz. Ezenkívül ott van még a szabadkikötő és a Lakihegyi Adó is.

Section 3

- Az ott a Népstadion, úgye? És mi az ott mögötte? Csak nem a Ferihegyi repülőtér?
- Te, már régen meg akartam kérdezni, hány kerületből is áll Budapest?
- Gyerekek, kezd itt egy kicsit hideg lenni. Jobb lesz, ha lassan elindulunk hazafelé, nem?
- Hogy jutunk mi innen vissza a Gellértig?
- Jó, köszönjük szépen. Szóval akkor holnap irány a Városliget, úgye?
- Nagyszerű, szervusz!
- Dehogy, ne viccelj! Az csak a Lóversenytér. A repülőtér sokkal messzebb van.
- Huszonkettőből. Az első, második és harmadik, valamint a tizenegyedik, tizenkettedik, és huszonkettedik kerület Budán van, és a többi Pesten: Csepel a huszonegyedik kerület.
- Igazad van. Nekem még különben is vissza kell mennem az irodába, mert ma reggel nem tudtam mindent elintézni.
- Menjetelek le villamossal a Moszkva térig, onnan pedig busszal a Gellért Szállóig!
- Igen. Találkozzunk 11-kor ott mellettetek a Kemenes utca és a Bartók Béla út sarkán!
- Szervusztok!

Suggested TranslationSection 1

But hurry, because we are bored alone.

Situation: In the evening, after the theater, the Kovács' and Mr. Szabó agreed to meet again the following morning at the same bus stop. They only forgot to agree on the time. So now Kovács is calling Mr. Szabó.

Kovács: Béla? Hi! This is Pista Kovacs. Say, we agreed to meet this morning, but we didn't say when.

1

Szabó: Yeah, that's right. I'm glad you called. Be there at nine-thirty, OK? Wait for me, and don't leave if I should be a few minutes late. I still have a few things to quickly take care of.

Fine, we'll expect you at half past nine. Hurry, as much as you can!

2

What would you say if instead of the walk in the Varosliget, as we planned, we went up onto the Janos-hill?

As you say. We can go to the liget tomorrow, too. So we'll see you around nine-thirty at the bus stop.

3

I'll be there.

Section 2

Situation: They meet at the time agreed upon, and go up onto the Janos-hill. There they sit down on the terrace of the restaurant and enjoy the view.

Kovács: Thanks for bringing us up here, Béla. The city is truly beautiful from here.

4

Szabó: Yes. You can see everything real well. Shall I order something? Aren't you thirsty?

- Kovács: Don't you order a thing! Just sit quietly! Today you are our guest. 5
- Szabó: I really appreciate it, but then promise at least that tomorrow I can be the host!
- Fine, we promise. Look over there on your right. How clearly you can see those trains! 6
- Yes, that's the Kelenföld Station. And there in the north, do you see all those smokestacks? That's the Danube shipyards and around it it is all textile and power plants.
- And where is Csepel? I heard that's where the automobile factories are. 7
- Come on over to this side. You can see better from here. Do you see that big smoke cloud? That's Csepel there.
- Is it true that, in addition to the automobile plant, there is in Csepel a heavy industry manufacturing complex, an oil refinery, and a tractor and aircraft factory? 8
- Yes, it's true. And, in addition, there also is the free port and the Lakihegy Transmitting Station.

Section 3

- That over there is the Népstadion, isn't it? And what is that thing behind it? It isn't the Ferihegy Airport, by any chance? 9
- You're kidding! That's only the race course. The airport is much farther out.
- Say, I wanted to ask you for a long time now, how many districts does Budapest consist of? 10
- Twenty-two. The first, second, and third as well as the eleventh, twelfth, and twenty-second districts are in Buda; and the others are in Pest. Csepel is the twenty-first district.
- OK, you guys, it is starting to get a little chilly here. Why don't we slowly start on our way home? 11
- You are right. Besides, I must go to the office. I couldn't take care of everything this morning.
- How do we get back to the Gellért from here? 12
- Go by streetcar to Moscow Square, and from there by bus to the Hotel Gellért.
- Good, thanks a lot. So, tomorrow it is the Városliget, isn't it? 13
- Yes. Let's meet at eleven, there next to you, on the corner of Kemenes and Béla Bartók streets.
- Excellent. See you! 14
- Yep. See you there.

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladatEXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Mutasson be ennek a szép nőnek! (te/ti/maguk)	Mutass(ál) be ennek a szép nőnek! Mutassatok be ennek a szép nőnek! Mutassanak be ennek a szép nőnek!
b. Béreljen egy csónakot! (te/ti/maguk)	Bérelj(él) egy csónakot! BéreljeteK egy csónakot! Béreljenek egy csónakot!
1. Rendeljen egy üveg bort! (te/ti/mi)	
2. Legyen pontos! (te/ti/ők)	
3. Búcsúzzon el Mancikától! (te/ti/maguk)	
4. Intézzon el mindent! (te/ti/én)	
5. Egyen valamit indulás előtt! (te/ti/ő)	
6. Ne emelgessen nehéz dolgokat! (te/ti/mi)	
7. Ne fürödjön ebben a folyóban! (te/ti/ők)	
8. Engedjen el egy pár perccel korábban! (te/ti/maguk)	
9. Ne hiányozzon a jövő héten! (te/ti/én)	
10. Mutatkozzon be az ezredesnek! (te/ti/mi)	

PART SIX
EXERCISESGyakorlatokSection 1

Listed below are 20 imperative sentence pairs using the 2nd person formal form. Transform these sentences (orally or in writing), using the familiar form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ne kiabáljon olyan hangosan! Ne kiabáljanak olyan hangosan!	Ne kiabálj(ál) olyan hangosan! Ne kiabáljatok olyan hangosan!
Siessen, hogy el ne késsen!	Siess(él), hogy el ne késs(él)!
Siessenek, hogy el ne késsenek!	Siessetek, hogy el ne késsetek!

1. Jelentsen, ha meglátja az ellenséget!
Jelentsenek, ha meglátják az ellenséget!
2. Adjon kölcsön nekem tíz dollárt holnapig!
Adjanak kölcsön nekem tíz dollárt holnapig!
3. Vegyen nekem is egy kiló kenyeret!
Vegyenek nekem is egy kiló kenyeret!
4. Mosson el minden piszkos edényt!
Mossanak el minden piszkos edényt!
5. Maradjon ülve!
Maradjanak ülve!
6. Kússzon fel annak a dombnak a tetejére!
Kússzanak fel annak a dombnak a tetejére!
7. Mielőtt elindul, zárja el a gázt!
Mielőtt elindulnak, zárják el a gázt!
8. Egyen még egy kis kolbászt!
Egyenek még egy kis kolbászt!
9. Dolgozzon egy kicsit gyorsabban!
Dolgozzanak egy kicsit gyorsabban!

10. Feleljen minden kérdésre!
Felejenek minden kérdésre!
11. Mutassa meg Nagynak, hogy hol van az irodám!
Mutassák meg Nagynak, hogy hol van az irodám!
12. Nyisson tüzet az ellenségre!
Nyissanak tüzet az ellenségre!
13. Tegyen be minden könyvet a fiókba!
Tegyenek be minden könyvet a fiókba!
14. Szerezzen nekem is egy térképet!
Szerezzenek nekem is egy térképet!
15. Jöjjön haza egy kicsit korábban!
Jöjjenek haza egy kicsit korábban!
16. Cseréljen velem helyet!
Cseréljenek velem helyet!
17. Ússzon át a másik oldalra!
Ússzanak át a másik oldalra!
18. Bánjon jobban ezekkel a katonákkal!
Bánjanak jobban ezekkel a katonákkal!
19. Készüljön fel a legrosszabbra is!
Készüljenek fel a legrosszabbra is!
20. Ne dohányozzon az osztályban!
Ne dohányozzanak az osztályban!

Section 2

Listed below are 16 questions in Hungarian, each followed by a personal pronoun in parenthesis. Answer the questions (orally or in writing), using the personal pronouns as cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ki ne politizáljon? (te)	Te ne politizálj(ál)!
Ki beszéljen a parancsokkal? (ti)	Ti beszéljeteK a parancsnok- kal!

1. Ki viseljen meleg kabátot? (ti)
2. Ki ne szórakozzon tanulás helyett? (te)
3. Ki menjen le az üzletbe tejért? (mi)
4. Ki tartson erről előadást? (én)
5. Ki kapcsoljon le minden villanyt? (ő)
6. Ki utazzon el Budapestre? (ők)
7. Ki egyen meg mindent, ami a tányéron van? (maga)
8. Ki szóljon a tanárnak? (maguk)
9. Ki legyen az első? (te)
10. Ki vigye el a gyerekeket a moziba? (ti)
11. Ki énekeljen ma délután? (maga)
12. Ki oldjon meg minden feladatot? (maguk)
13. Ki feküdjön ezen az ágyon? (én)
14. Ki táncoljon Máriával? (te)
15. Ki hozzon bort? (mi)
16. Ki búcsúzzon el a századostól? (ti)

PART SEVEN
NARRATIVETörténetReading Comprehension or Translation ExerciseSection 1Magasabb árak Franciaországban

Augusztus elsejétől kezdve a dohány, szivar és cigaretta árak 10-12 százalékkal magasabbak.

A villanyáram, melynek árát májusban 7 százalékkal emelték, újabb 7 százalékkal drágul.

A vasúti jegyek ára ugyancsak 7 százalékkal, a televízióé viszont 17 százalékkal magasabb.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Mennyivel drágul a dohány augusztusban?
2. Mikor drágult a villanyáram utoljára?
3. A vasúti jegyek olcsóbbak lettek?
4. Mi drágul a legtöbbet?
5. Hol történik ez a drágulás?

Section 2A vízbe fulladt

Kisoroszi térségében Duklai László 9 éves tanuló, kisoroszi lakos fürdés közben a Dunába fulladt.

Balatonberény térségében Ackermann Csaba 17 éves tanuló, kozármiszlényi lakos egy horgászalásról a Balatonba esett és a vízbe fulladt.

Elütött egy gyereket

Sárbogárdon, a közúton egy személygépkocsi elütötte Horváth István 7 éves sárbogárdi gyereket, aki a kórházban meghalt. A vizsgálat eddigi megállapítása szerint a kisfiú féktávolságon belül szaladt a személygépkocsi elé.

Hibás a vezető

Mosonmagyaróváron az E 5-ös úton Grundtner Alajos 34 éves gépkocsiveető, kimlei lakos személygépkocsijával elgázolta Páli Lajosné 72 éves nyugdíjas, helyi lakost, aki a kórházban meghalt. A vizsgálat megállapítása szerint Grundtner Alajos körültekintés nélkül vezetett.

LESSON 89

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

arány, bíztat, biztosítja a békét; biztos ami biztos; ellenünk volt; elválík, eredmény, gól, gólarány, Hát lehet azon csodálkozni?, helyzet, játékvezető, kapus, készül vmire; kifújja magát; Kodály körönd, labdarugó csapat; lecserél, liga, megtekint vmit; mérkőzés, okol, öltöző, pálya, rúg(gólt), Szépművészeti Múzeum, találkozóhely, tribün, védekezik, vereség.

Section 2

- a. Ad(ja)d fel ezt a levelet! (te)
Mail this letter! (sing.)

Ne felejts(e)d el az új szavakat! (te)
Don't forget the new words! (sing.)

- b. Adjátok fel ezt a levelet! (ti)
Mail this letter! (pl.)

Ne felejtsétek el az új szavakat! (ti)
Don't forget the new words! (pl.)

NyelvtanThe Conjunctions "ugyanis, azaz, tudniillik" and the Familiar Form of the Imperative Mood, Indefinite Form1. The Conjunctions ugyanis, azaz, tudniillik:

Conjunctions in explanatory sentences:

- a. Nem éhes. Most vacsorázott.
He/she is not hungry. He/she just had supper.

Nem éhes, ugyanis most vacsorázott.
He/she is not hungry because he/she just had supper.

The first line lists two declarative sentences. The second Hungarian line is a compound sentence in which the first clause states the action and the second one explains the action of the main sentence by the use of the conjunction ugyanis.

- b. Németül, angolul és magyarul beszél.
Három nyelven beszél.
He/she speaks German, English, and Hungarian.
He/She speaks three languages.

Három nyelven beszél, azaz, németül, angolul és magyarul.
He/she speaks German, English and Hungarian, that is,
three languages.

The conjunction azaz is used the same way as ugyanis. The clause introduced by this conjunction, however, does not explain the reason for the occurrence or happening in the preceding clause, but repeats or sums up the thought contained in the first clause, or sometimes even corrects it.

- c. János a laktanyában lakik. Katona.
John lives on (the) post. He is a soldier.

János a laktanyában lakik, tudniillik katona.
John lives on (the) post because he is a soldier.

The conjunction tudniillik is used the same way as azaz and ugyanis, and the clause it introduces is an explanatory coordinated clause.

d. Explanatory coordinated clauses always follow the main clause.

e. The conjunction ugyanis and tudniillik are often abbreviated as ui. and ti., respectively.

2. The Familiar Form of Verbal Conjugation, Imperative Mood I, Indefinite Form:

a. Compare the following sentences:

(1) Singular

Tanulj(ál) meg minden párbeszédet! (te)	Learn every dialogue!
Tanuljon meg minden párbeszédet! (Maga/ön)	
Segítség(él) Jánosnak megírni a házi feladatot! (te)	Help John write his homework!
Segítsen Jánosnak megírni a házi feladatot! (maga/ön)	
Vezess(él) óvatosan! (te)	Drive carefully!
Vezessen óvatosan! (maga/ön)	
Akassz(ál) egy képet erre a falra is! (te)	Hang a picture on this wall, too!
Akasszon egy képet erre a falra is! (maga/ön)	
Hozz(ál) nekünk is egy csésze kávé! (te)	Bring us a cup of coffee, too!
Hozzon nekünk is egy csésze kávé! (maga/ön)	

(2) Plural

Tanuljatok meg minden párbeszédet! (ti)	Learn every dialogue!
Tanuljanak meg minden párbeszédet! (maguk/önök)	
Segítsetek Jánosnak megírni a házi feladatot! (ti)	Help John write his homework!
Segítsenek Jánosnak megírni a házi feladatot! (maguk/önök)	
Vezessetek óvatosan! (ti)	Drive carefully!
Vezessenek óvatosan! (maguk/önök)	
Akasszatok egy képet erre a falra is! (ti)	Hang a picture on this wall, too!
Akasszanak egy képet erre a falra is! (maguk/önök)	

Hozzatok nekünk is egy csésze
kávét! (ti)
Hozzanak nekünk is egy csésze
kávét! (maguk/önök)

Bring us a cup of coffee,
too!

b. Categories and Endings (2nd person familiar, imperative mood, indefinite conjugation):

CATEGORIES Verb Base Ending IN	ENDINGS		EXAMPLES	
	Singular	Plural	Singular	Plural
-b, -g, -j, -l, -m, -n, -ny, -p, -r			tanulj(ál) kérj(él)	tanuljatok kérjetek
-ad, -ed	-j(ál) -j(él)	-jatok -jetek	adj(ál) tévedj(él)	adjatok tévedjetek
-zd, -nd, -rd, -ld			mondj(ál) kezdj(él)	mondjatok kezdjetek
long front vowel or consonant + -t (Except -st, -szt)			szállíts(ál) fűts(él)	szállítsatok fűtsetek
-at, -et*	-s(ál) -s(él)	-satok -setek	kiáíts(ál) önts(él) mutass(ál) vezess(él)	kiáítsatok öntsetek mutassatok vezessetek
short vowel + -t*			fuss(ál) üss(él)	fussatok üssetek
-st, -szt**	-s(ál), -s(él) -sz(ál) -sz(él)	-satok, -setek -szatok -szetek	akassz(ál) fess(él)	akasszatok fessetek
-s, -sz, -z	s(ál) s(él) sz(ál) sz(él) z(ál) z(él)	-satok, -setek -szatok -szetek -zatok, zetek	moss(ál) kússz(ál) főzz(él)	mossatok kússzatok főzzetek

* final -t → -s

** drop final -t

NOTE: For further information on the Categories and Endings, consult the booklet entitled "Verbal Conjugation in Hungarian."

c. The familiar form of the verb "to be" imperative mood:

Compare the following sentence pairs:

(1) Singular

Légy/legyél az irodában reggel nyolckor! (te)	Be at the office at eight in the morning!
Legyen az irodában reggel nyolckor! (maga/ön)	

(2) Plural

Legyetek az irodában reggel nyolckor! (ti)	Be at the office at eight in the morning!
Legyenek az irodában reggel nyolckor! (majuk/önök)	

The next series of sentences indicate how these new familiar forms fit in with the forms you have already mastered.

Singular

Pontos legyek?	Should I be on time?
Pontos légy/legyél! Pontos legyen!	Be on time!
Pontos legyen?	Should he/she be on time?

Plural

Pontosak legyünk?	Should we be on time?
Pontosak legyetek! Pontosak legyenek!	Be on time!
Pontosak legyenek?	Should they be on time?

d. Some irregular verbs:

eszik	egyél	egyetek
iszik	igyál	igyatok
megy	menj or menjél	menjetek
jön	gyere or jöjj or jöjjél	gyertek or jöjjetek
alszik	aludj or aludjál	aludjatok
fekszik	feküdj or feküdjél	feküdjetek
haragszik	haragudj or haragudjál	haragudjatok
igyekszik/ igyekezik	igyekezz or igyekezzél	igyekezzetek
vesz	végy or vegyél	vegyetek
visz	vigyél	vigyetek
tesz	tégy or tegyél	tegyetek
hisz	higgy or higgyél	higgyetek

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. arány (3:1 arányban)	ratio, proportion (3 to 1)
2. biztat	encourage, to
3. biztosítja a békét	safeguard the peace, to
4. biztos ami biztos	just to make sure
5. ellenünk volt	was against us
6. elválnék, elválni	split up, to
7. eredmény	result, score
8. gól	goal (point of score in soccer)
9. gólarány	(goal) score
10. Hát lehet azon csodálkozni?	Is it any wonder?
11. helyzet	situation
12. játékvezető	umpire, referee
13. kapus	goalkeeper
14. készül, -ni vmire	prepare for something, to
15. kifújja magát	takes a breather, catches one's breath
16. Kodály körönd	Kodály körönd, a small square in Buda
17. labdarúgó csapat	soccer team pest
18. lecserél	exchange, replace, to
19. liga	league
20. megtekint, -eni vmit	view, inspect, to
21. mérkőzés	competition, sports match
22. okol	blame, to
23. öltöző	dressing room
24. pálya	playing area, field
25. rúg (gólt)	kick (a goal), to
26. Szépművészeti Múzeum	Museum of Fine Arts
27. találkozóhely	meeting place
28. tribün	bleachers, stands
29. védekezik	be on the defensive, to
30. vereség	defeat

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédSection 1Béla, figyeld a megállókat!

Helyzet: Másnap reggel Kovácsék korán keltek fel, hogy a tervezett városligeti séta előtt még meg is reggelizhessenek. Reggeli után aztán lementek a megbeszélte találkozóhelyre, ahol már várta őket Szabó.

<u>K:</u> Szervusz Béla! Már régóta vársz ránk?	1	<u>Sz:</u> Én is csak egy pár perccel ezelőtt érkeztem ide.
<u>K:</u> Még mielőtt elindulnánk, beszéljük meg a mai programot.	2	Jó. Úgy emlékszem, hogy ti meg akartátok nézni a Hősök terét is.
<u>Kné:</u> Igen, oda feltétlenül el szeretnénk menni.	3	Akkor azt ajánlom, hogy sétáljunk át az Erzsébet hídon, és a Március 15. tértől menjünk el villamosmal a November 7. tériig! Onnan aztán végigsétálhatunk a Népköztársaság útján, ami kivisz minket a Hősök terére.
<u>K:</u> Látom, te elhoztad a fényképezőgépedet. Mondd, mit gondolsz, visszamenjek én is a mienkéért?	4	Igen, feltétlenül menj vissza érte és hozd el! Mi addig itt várunk.

Section 2

Helyzet: Kovács pár perc múlva visszaérkezett a fényképezőgéppel, és hárman elindultak az Erzsébet hídon a pesti oldalra. A Március 15-e téren aztán villamosra szálltak.

<u>Kné:</u> Te Béla! Figyeld a megállókat, nehogy tovább menjünk, mint kellene.	5	<u>Sz:</u> Gyertek, éppen itt kell leszállnunk! Ez itt a Népköztársaság útja, ami kivisz minket a Hősök terére. (Leszállnak.)

- K: Mutasd meg nekünk, légy szíves, ezen a térképen, hogy pontosan hol vagyunk!
- 6 Sz: Na, nézzük csak! Most itt vagyunk, ezen a sarkon, és erre akarunk, menni. Itt félúton, a Kodály köröndnél megállhatunk és kifújhatjuk magunkat. (Elindulnak.)
- Nem kell rohannunk! Van elég időnk. Mindent kényelmesen meg tudunk nézni.
- 7 Igazad van, de jobb lesz, ha nem töltünk túl sok időt a Hősök terén, ugyanis a városligeti sétához az egész délutánra szükségünk lesz.
- Jó, akkor ne is veszteges- sünk több időt!
- 8

Section 3

Helyzet: A Hősök terén Kovácsék megnézték az Ezredéves Emlékművet. Bementek a Szépművészeti Múzeumba is, ahol megtekintettek egy szép kiállítást.

- K: Azt hiszem, itt már mindent láttunk. Menjünk tovább a Városliget felé!
- 9 A liget itt van, mindjárt a Hősök tere mögött. Azt ajánlom, Pista, hogy még mielőtt továbbmegyünk, vedd elő a fényképezőgépedet és nézd meg, hogy van-e még elég filmed. Itt sok fényképezésre lesz alkalmatok.
- Tudom, hogy van még benne elég, de azért biztos ami biztos, veszek majd még egyet.
- 10 Itt a tó előtt, a Vajdahunyad Várával a háttérben mindjárt csinálhatok is rólatok egy képet. Add ide a gépet és álljatok oda amellé a bokor mellé!
- Még mielőtt lenyomod a gombot, nézd meg, hogy mi is és a vár is benne vagyunk-e a képben!
- 11 Jó, de vegyétek le a nap-szemüvegeteket és ne mozogjatok! (Lenyomja a gombot.) Már kész is van! Mehetünk tovább!

- K: Most mit ajánlasz, hova 12 menjünk először, az Állatkertbe, vagy a Vidámparkba?
- Jó, szervusz. 13
- Sz: Először azt mondanám, hogy az Állatkertbe, mert az van közelebb. Itt most váljunk el! Egy-két dolgot még el kell intézнем. Találkozunk 6-kor a cirkusz előtt!
- Szervusztok! Jó szórakozást!

PART FOUR
DIALOGUESuggested TranslationSection 1

Béla, you watch the stops!

Situation: The following morning the Kovács' got up early so they could have breakfast before the planned walk in the Városliget. After breakfast they went down to the meeting place agreed upon, where Szabó was already waiting for them.

<u>Kovács:</u> Hi, Béla! Have you been waiting long for us?
Before we take off, let's discuss today's program.	1	<u>Szabó:</u> I just got here a few minutes ago, too.
<u>Mrs.Kovács:</u> Yes, we would like to go there, by all means.	2	Good. As I remember, you wanted to see the Heroes' Square, too.
<u>Mr.K.</u> I see you brought your camera. What do you say, should I go back and get ours?	3	Then I suggest we walk across the Elisabeth bridge, then go from March 15th Square by streetcar to November 7th Square. From there we may walk along Népköztársaság Avenue which will lead us to the Heroes' Square.
	4	Yes, by all means. Go back for it and bring it along. We'll wait here for you.

Section 2

Situation: Kovács returned after a few minutes with his camera, and all three of them went across the Elisabeth bridge to the Pest bank. They boarded the streetcar on March 15th Square.

<u>Mrs.K.:</u> Bela, you better watch the stops so we won't overshoot our destination.	5	<u>Mr.Sz.:</u> Come along, we have to get off right here. This is Népköztársaság Avenue which takes us to Heroes' Square.

(They get off the streetcar)

<u>Mr.K.:</u> Would you please show us on this map where exactly we are now?	6	Well, let's see. We are now here on the corner, and we want to go in this direction. Midway, here at Kodály Circle, we may stop for a breather.

(They take off)

Kovács:

We don't have to run. There 7
is plenty of time. We can see
everything comfortably.

Szabó:

You are right, but it's best
if we don't spend too much
time on Heroes' Square, since
we'll need the whole after-
noon for the walk in the
Városliget.

OK, so let's not waste any 8
more time.

Section 3

Situation: On Heroes' Square the Kovács' viewed the Millennial
Monument. They also went into the Fine Arts Museum where they
had a look at an exhibit.

Mr.K.: I think, here we 9
have seen everything. Let's
go on toward the Városliget.

Mr.Sz.: The Liget is here,
right behind the Heroes'
Square. I suggest that before
we continue, you take your
camera, Pista, and see whether
you have enough film left.
You'll have lots of chances
for pictures here.

I know that I have enough, 10
but just to play it safe
I'll buy another film.

I could take your picture
right away, in front of the
lake, with Castle Vajdahunyad
as a background. Give me that
camera and you two please
stand there next to that bush

Before you push the button, 11
make sure both we and the
castle are in the picture.

OK, but you take off your
sunglasses, and don't move
(he pushes the release). It's
done. We can continue.

What do you suggest now, 12
where should we go first,
to the zoo or the Vidámpark?

First I'd say go to the zoo
because it's closer. Let's
split up here! I still have
to take care of a few things.
We'll meet at six in front of
the circus.

OK, see you later. 13

See you later. Have a good
time.

Írásbeli házi feladatEXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Mutassa be nekem azt a szép nőt! (te/ti/maguk)	Mutas(sa)d be nekem azt a szép nőt! Mutassátok be nekem azt a szép nőt! Mutassák be nekem azt a szép nőt!
b. Bérelje ki ezt a csónakot! (te/ti/maguk)	Bérel(je)d ki ezt a csónakot! Béreljétek ki ezt a csónakot! Béreljék ki ezt a csónakot!
1. Adja el ezt a régi kocsit! (te/ti/mi)	
2. Vegye ki a könyvet a fiókból! (te/ti/ők)	
3. Kapcsolja be a lemezjátszót! (te/ti/maguk)	
4. Hívja át Jóskaékat vacsorára! (te/ti/én)	
5. Tegye le azt a nagy csomagot! (te/ti/ő)	
6. Nyerje meg a mérkőzést! (te/ti/mi)	
7. Ne utasítsa vissza a tanácsomat! (te/ti/ők)	
8. Fogadja el tőlünk ezt az ajándékot! (te/ti/maguk)	
9. Helyezze át Nagyot a mi századunkba! (te/ti/én)	
10. Vegye el mindenkitől a katonakönyvet! (te/ti/mi)	

PART SIX
EXERCISESGyakorlatokSection 1

Listed below are 20 sentence pairs in the imperative mood, 2nd person formal form. Transform these sentences (orally or in writing), using the familiar form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Hozza ide azt a nagy ládát! Hozzák ide azt a nagy ládát!	Hoz(za)d ide azt a nagy ládát! Hozzátok ide azt a nagy ládát!
b. Kérdezze meg az ezredest! Kérdezzék meg az ezredest.	Kérdez(ze)d meg az ezredest! Kérdezzétek meg az ezredest!
1. Főzze meg ezt a halat! Főzzék meg ezt a halat!	
2. Ússza át ezt a széles folyót! Ússzák át ezt a széles folyót!	
3. Mutassa meg Kovácsnak, hogy hova kell mennie! Mutassák meg Kovácsnak, hogy hova kell mennie!	
4. Nyissa ki azt a három ablakot! Nyissák ki azt a három ablakot!	
5. Adja oda Marinak ezt az ajándékot! Adják oda Marinak ezt az ajándékot!	
6. Kezdje el elmondani a párbeszédet! Kezdjék el elmondani a párbeszédet!	
7. Kínálja meg Pétert is egy kis teával! Kínálják meg Pétert is egy kis teával!	
8. Dicsérje meg ezeket a diákokat! Dicsérjék meg ezeket a diákokat!	
9. Fogadja el a tanácsomat! Fogadják el a tanácsomat!	

10. Javítsa ki ezt a vizsgát!
Javítsák ki ezt a vizsgát!
11. Írja le az egész történetet!
Írják le az egész történetet!
12. Mossa el a piszkos edényeket!
Mossák el a piszkos edényeket!
13. Igya meg ezt a pohár bort!
Igyák meg ezt a pohár bort!
14. Vigye ki a kutyát sétálni!
Vigyék ki a kutyát sétálni!
15. Öntözze meg a virágokat!
Öntözzék meg a virágokat!
16. Robbantsa fel a lőszerraktárt!
Robbantsák fel a lőszerraktárt!
17. Kérdezze ki ezt az orosz őrnagyot!
Kérdezzék ki ezt az orosz őrnagyot!
18. Töltse ki ezt az űrlapot!
Töltsék ki ezt az űrlapot!
19. Értesítse a parancsnokságot!
Értesítsék a parancsnokságot!
20. Próbálja meg elintézni az ügyemet!
Próbálják meg elintézni az ügyemet!

Section 2

Listed below are 15 questions in Hungarian, each followed by a personal pronoun in parenthesis. Answer the questions (orally or in writing) using the personal pronouns as cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Ki ne kritizálja a századost? (te)	Te ne kritizáld a századost!
b. Ki énekelje el ezt a nótát? (ti)	Ti énekeljétek el ezt a nótát!

1. Ki mutassa be a barátomat Rózsinak? (te)
2. Ki adja el ezt a szép házat? (ti)
3. Ki nézze meg ezt az új amerikai filmet? (mi)
4. Ki fizesse ki az ebédet? (maguk)
5. Ki rázza le az almát a fáról? (ők)
6. Ki melegítse fel a levest? (ő)
7. Ki egye meg a vacsorát? (ők)
8. Ki szállítsa haza Pálékat? (te)
9. Ki csukja be az ablakokat? (ti)
10. Ki javítsa meg ezt a rádiót? (maguk)
11. Ki hívja fel Kovácsékat? (ő)
12. Ki törölje le a táblát? (ők)
13. Ki hallgassa meg a híreket? (én)
14. Ki folytassa a beszélgetést? (ti)
15. Ki emelje fel ezt a nehéz bőröndöt? (te)

Történet

(This may be used as translation or reading comprehension exercise.)

Section 1Kovács levelet ír a barátjának Pestről

Kedves Jóska!

Tegnap, miután az asszonyok bementek a Belvárosba vásárolni, Szabó Bélával kimentünk a Népstadionba megnézni a magyar-szovjet mérkőzést. Kiváló helyünk volt, közvetlenül a félvonal környékén.

Sajnos, mint már biztosan tudod, az oroszok nyertek 3:1 arányban. De hát ezen nem lehet csodálkozni, az oroszoknak mindig győzni kell. A játékvezető is ellenünk volt, de az is igaz, hogy nem lehet csak őt okolni a vereségért. A magyar csapat olyan rosszul játszott, hogy még jóformán ki sem jöttek az öltözőből a pályára, az eredmény máris 2:0 volt az oroszok javára. A kapusunk, akit végül le is cseréltek, csak állt, mint egy szobor.

A tribün tömve volt nézőkkel, és mindenki a toroka szakadtából bízta a fiúkat. Ennek a második félidőben lett is valami eredménye: a csapatunk jobban védekezett, több jó helyzetük is volt, de még így is csak egy gólt tudtak rúgni. Kissé csalódottan mentünk haza, de jól szórakoztunk.

Különbén nagyon jól érezzük magunkat. Szabó Béla nagyon kedves és segítőkész, és mindenhova körülvitt minket.

Amikor hazaérünk, mindenről részletesen beszámolunk.

Üdvözlettel,

Pista

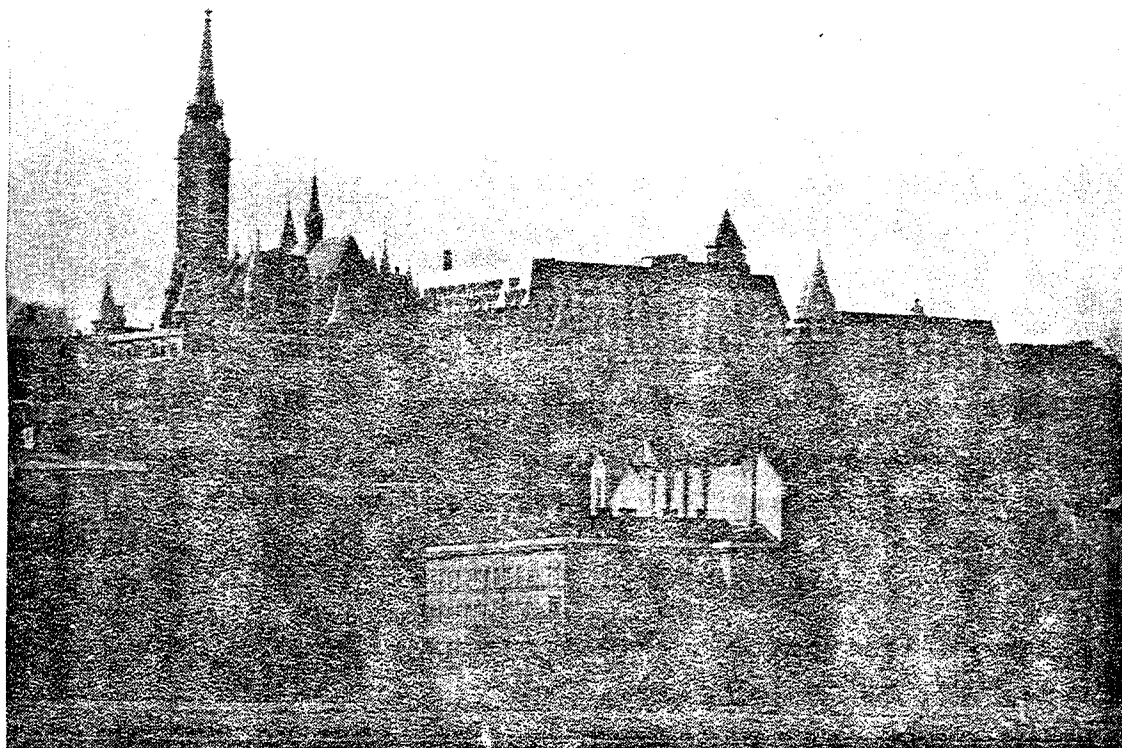
(Note: This story contains eight new words and expressions.)

Section 2Reading ComprehensionTitkos nyomda

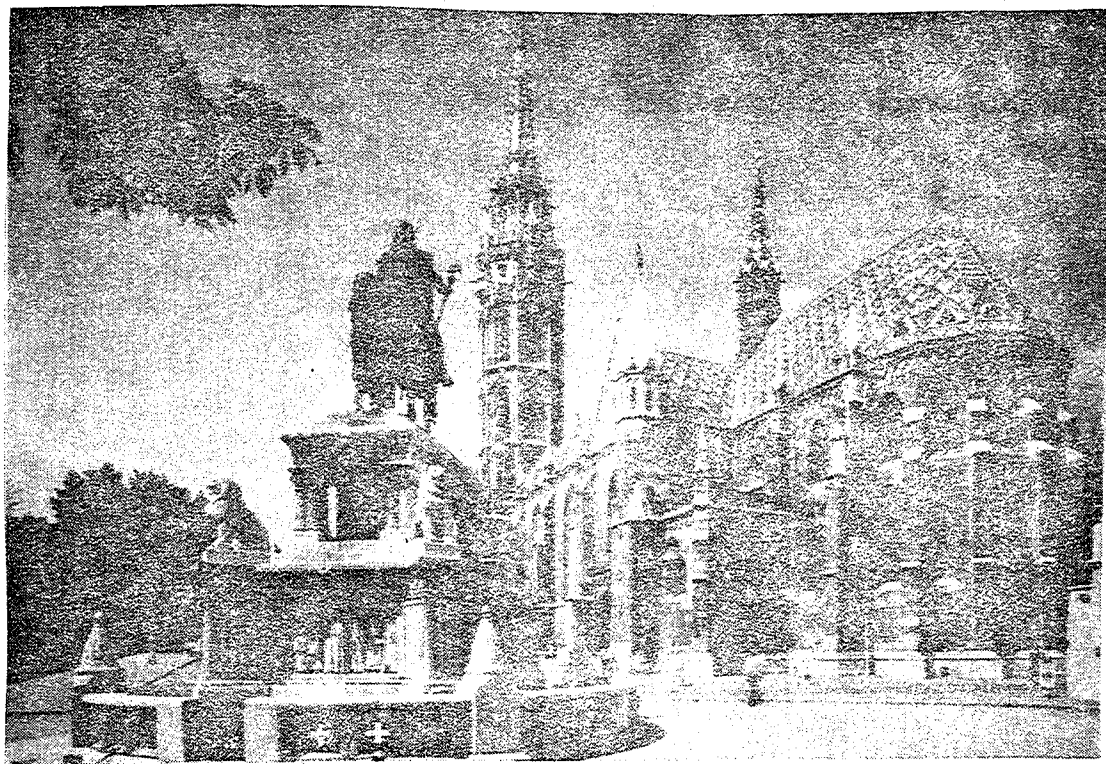
Róma közelében titkos nyomdát fedezett fel az olasz rendőrség. Tizenháromezer hamis útlevelet találtak, melyeknek értéke a feketepiacon 323 millió líra. Tizenhárom személyt letartóztattak.

Answer the following questions in Hungarian or English.

1. What happened?
2. Where did the happening occur?
3. What was found on the location?
4. What is the value of the items?
5. What happened to the items?
6. What happened to some people?

BUDAPEST: A Várhegy a Mátyás templommal, a Halászbástyával és a Hilton szállóval a pesti Dunapartról.

BUDAPEST: A helyreállított Mátyás templom és a Szent István szobor.

LESSON 90

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

Bakony, hajókirándulás, háló, hegység, irányít, irányítás, jég, motel, netán, nyaraló, pihenés, Siófok, Szombathely, tervszerű, Tihanyi félsziget, tó, üdül, üdülés, üdülőhely, vadászik, vág vmit vmibe; vízimadár.

Section 2

- a. Szombat van, tehát nem kell iskolába menni.
It is Saturday, therefore/so we don't have to go to school.
- b. Nem panaszkodnak, tehát jól érzik magukat.
They are not complaining, which means that they are feeling well (are having a good time).

Section 3

Tisztítottas(sa)d ki a kabátodat! (te)
Have your (sing.) coat cleaned!

Megíráttátok a diákokkal a házi feladatot? (ti)
Did you (pl.) have the students write their homework?

NyelvtanThe Familiar Form of the Imperative Mood, Definite Form:

1. These grammar notes should not be studied or read prior to the mastery of the previous lessons' grammar.

a. Compare the following sentence pairs:

(1) Singular

Tanuld/Tanuljad meg a párbeszédet! (te) Tanulja meg a párbeszédet! (maga/ön)	Learn the dialogue!
Javítsd/Javítsad ki ezeket a hibákat! (te) Javítsa ki ezeket a hibákat! (maga/ön)	Correct these mistakes!
Hallgasd/Hallgassad meg a híreket! (te) Hallgassa meg a híreket! (maga/ön)	Listen to the news!
Akaszd/Akasszad fel a kabátodat! (te) Akassza fel a kabátját! (Maga/ön)	Hang up your coat!
Hozd/Hozzad ide azt a széket! (te) Hozza ide azt a széket! (maga/ön)	Bring that chair (over) here!

(2) Plural

Tanuljátok meg a párbeszédet! (ti) Tanulják meg a párbeszédet! (maguk/önök)	Learn the dialogue!
Javítsátok ki ezeket a hibákat! (ti) Javítsák ki ezeket a hibákat! (maguk/önök)	Correct these mistakes!
Hallgassátok meg a híreket! (ti) Hallgassák meg a híreket! (maguk/önök)	Listen to the news!

Akkasszátok fel a kabátotokat! (ti) Hang up your coat!
 Akasszák fel a kabátukat!
 (maguk/önök)

Hozzátok ide azt a széket! (ti) Bring that chair (over) here!
 Hozzák ide azt a széket! (maguk/önök)

b. Categories and Endings (2nd person familiar, imperative mood, definite conjugation):

CATEGORIES Verb base Ending in	ENDINGS		EXAMPLES	
	Singular	Plural	Singular	Plural
-b,-g,-j,-l,-m,-n -ny,-p,-r -ad,-ed -zd,-nd,-rd,-ld	-(ja)d -(je)d	-játok -jétek	tanul(ja)d kér(je)d ad(ja)d szed(je)d mond(ja)d kezd(je)d	tanuljátok kérjétek adjátok szedjétek mondjátok kezdjétek
Long front vowel or con- sonant + <u>t</u> (except-st _t ,-sz _t) -at _t , -et short vowel + <u>t</u>	-s(a)d -s(e)d -(sa)d -(se)d	-sátok -sétek	szállíts(a)d fűts(e)d kiált(s)a)d önts(e)d mutas(sa)d vezes(se)d nyis(sa)d üs(se)d	szállítsátok fűtsétek kiáltásátok öntsétek mutassátok vezessétek nyissátok üssétek
-s,-sz,-z (incl.-ik verbs)	{(sa)d, -(se)d {(sza)d, -(sze)d {(za)d, -(ze)d	-sátok -sétek -szátok -szétek -zátok -zétek	mos(sa)d úszd ússzad főz(ze)d	mossátok ússzátok főzzétek
-st _t , -sz _t	{(sa)d, -(se)d {(sza)d, -(sze)d	-sátok -sétek -szátok -szétek	fes(se)d akaszd akasszad	fessétek akasszátok

NOTE: For further information on the Categories and Endings, consult the booklet entitled, "Verbal Conjugation in Hungarian."

c. Some irregular verbs:

eszik	edd <u>or</u> egyed	egyétek
iszik	idd <u>or</u> igyad	igyátok
hisz	hidd <u>or</u> higgyed	higgyétek
vesz	vedd <u>or</u> vegyed	vegyétek
visz	vidd <u>or</u> vigyed	vigyétek
tesz	tedd <u>or</u> tegyed	tegyétek

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. Bakony	Bakony, mountain range northwest of Balaton
2. hajókirándulás	boat excursion
3. háló	net
4. hegység	mountain, mountain range
5. irányít, irányítani vkit	direct somebody, to
6. irányítás	direction, management
7. irányítószám	zip, code
8. jég	ice
9. motel	motel
10. netán	by any chance, should it happen
11. nyaraló	vacationer, tourist
12. pihenés	rest, relaxation
13. Siófok	Siófok, a resort at the Balaton Lake
14. Szombathely	Szombathely, city in Western Hungary
15. tervszerű	planned, according to plan
16. Tihanyi félsziget	peninsula on the northwestern shore of Balaton
17. tó, tavat	lake
18. üdül, üdülni	rest, recuperate, to
19. üdülés	recreation
20. üdülőhely	(summer) resort
21. vág, -ni vmit vmibe (lyukat)	cut something into something (a hole), to
22. vízimadár	waterfowl

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédHa előre tudatsz, nálunk maradhatsz.

Helyzet: Kovácsék ragyogóan érezték magukat az Állatkertben és a Vidámparkban. 6-kor azután odamentek a cirkuszhoz, ahol Szabó már várta őket. Onnan együtt mentek vissza a Gellért szállóba, ahol éjfélig beszélgettek.

- K: Hogy elrepült az idő! 1 Sz: Szóra sem érdemes,
Már csak egy napunk gyerekek! Bár maradhat-
van hátra a vakációból! nátok még egy kicsit!
Nem tudom, Béla, hogy Mialatt itt voltatok én
hogyan köszönjük meg a is úgy éreztem magam,
kedves segítségedet. mint egy turista.
- Kné: Én is köszönöm, Béla. 2 Sz: Köszönöm a meghívást.
Igazán nagyszerűen Talán majd jövőre. Hány-
éreztem magam. Ha kor indultok vissza hol-
netán valamikor ismét nap?
Szombathelyen jársz,
feltétlenül látogass meg
bennünket! Addig marad-
hatsz nálunk, ameddig
jólesik.
- K: 15.32-kor, a Kelenföldi 3 Sz: Akkor délelőtt még lesz
Pályaudvarról. időtök egy kis belvárosi
sétára és vásárlásra,
nem?
- K: Nem tudom, hogy lesz-e, 4 Sz: Na, és hogyan juttok ki a
ugyanis még be is kell pályaudvarra? Tudjátok,
csomagolnunk, és még a hol van?
jegyeinket is meg kell
váltanunk.
- Kné: Nem tudjuk biztosan, de 5 Sz: Jól van akkor. Mégegyszer,
úgyis taxit kell rendel- nagyon örültem a talál-
nünk. kozásnak és kellemes
utazást kívánok!
- K: Köszönjük szépen, Béla! 6 Sz: Szervusztok. Jó utat!
Szervusz.

Suggested Translation

If you let us know in advance, you can stay with us.

Situation: The Kovács' had a whale of a time at the Zoo and the Vidámpark. At six they went to the circus where Szabó was already waiting. From there they returned together to the Hotel Gellért where they talked until midnight.

<u>Mr. Kovács:</u> How fast time is passing! We have but one day left of our vacation. I don't even know how to thank you, Béla, for all your kind help.	1	<u>Mr. Szabó:</u> Don't mention it. I wish you could stay longer. I felt like a tourist myself while you were here.
<u>Mrs. Kovács:</u> I thank you too, Béla. I really enjoyed myself. If by any chance come to Szombathely again, look us up, please. You may stay with us as long as you want.	2	Thanks for the offer. Maybe next year. What time are you departing tomorrow?
<u>Mr. Kovács:</u> At 15:32, from Kelenföld Station.	3	So you will have some time in the morning for a little walk and shopping downtown, won't you?
I don't know, since we still have to pack, and then we must get our tickets, too.	4	Well, and how are you getting out to the station? You know where it is?
<u>Mrs. Kovács:</u> We aren't sure, but we'll have to get a cab, anyway.	5	All right, then. And, again, I was really happy that we met, and I wish you a good trip.
<u>Mr. Kovács:</u> Thanks, Béla! Good bye.	6	Bye, bye! Bon voyage!

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladatEXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Maga hova ülteti ezeket a diákokat? (te/ti/ők)	Te hova ülteted ezeket a diákokat? Ti hova ültetitek ezeket a diákokat? Ők hova ültetik ezeket a diákokat?
b. Maga kinyithat egy ablakot. (te/ti/maguk)	Te kinyithatsz egy ablakot. Ti kinyithattok egy ablakot. Maguk kinyithatnak egy ablakot.
1. Maga miért nem nyittat tüzet az ellenségre? (te/ti/mi)	
2. Maga hogyan láthatta innen az ellenség ágyúit? (te/ti/ő)	
3. Maga miért nem helyezteti át Nagyot egy másik századba? (te/ti/én)	
4. Maga ezt is rakassa fel a teherautóra! (te/ti/maguk)	
5. Maga szólhatott volna előbb is! (te/ti/mi)	
6. Maga ebben az országban nyugodtan politizálhat. (te/ti/én)	
7. Maga akármikor visszajöhet ide. (te/ti/ők)	
8. Maga miért záratja be az ajtókat? (te/ti/maguk)	
9. Maga több gólt rúghatott volna. (te/ti/ő)	
10. Maga mikor emlékeztette erről a parancsnokot? (te/ti/mi)	

PART SIX
EXERCISESGyakorlatokSection 1

Listed below are 20 Hungarian sentences using the potential 2nd person formal form. Transform these sentences using the familiar form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Maga nyugodtan énekelhet.	Te nyugodtan énekelhetsz.
b. Maguk könnyen eladhatták volna ezt a házat.	Ti könnyen eladhattátok volna ezt a házat.
1. Maga elolvashatja Péter levelét.	
2. Maguk akármit kérdezhetnek tőlem.	
3. Maga nem kritizálhatja a vezetőket!	
4. Maguk hány napig nem ehettek?	
5. Ezt maga jobban elmagyarázhatná nekünk.	
6. Ki mondta maguknak, hogy bekapcsolhatják a rádiót?	
7. Ebben a teremben maga nem dohányozhat.	
8. Maguk letörülhették volna a táblát.	
9. Azért beszélek hangosan, hogy maga megérthesse amit mondok.	
10. Azért adtam oda maguknak ezt az úrlapot, hogy kitölthessék.	
11. Maga azt rendelhet, amit akar.	
12. Maguk nem beszélgethetnek óra alatt.	
13. Maga megöntözhethé a virágokat.	
14. Maguk segíthetnének ezeknek az új diákoknak.	
15. Maga feltehetné volna ezt a széket is a kocsira.	
16. Maguk még maradhatnak egy kicsit.	
17. Itt a nyelviskolában maga csak egyenruhát viselhet.	
18. Maguk csak tanulás után szórakozhatnak.	
19. Maga behozhatta volna Pistát is.	
20. Maga hogy felejtette el a születésnapomat?	

Section 2

Listed below are 10 Hungarian sentences using the 2nd person formal form of the causative verb. Transform these sentences using the familiar form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Maga mikor csináltatja meg ezt a vacak kocsit?	Te mikor csináltatod meg ezt a vacak kocsit?
b. Maguk kivel írátták alá ezt a kérvényt?	Ti kivel íráttátok alá ezt a kérvényt?
1. Robbantassa fel az ellenség lőszerraktárát!	
2. Ne emeltessenek olyan nehéz dolgokat Péterrel!	
3. Maga elmondaná ezt a történetet a diákokkal?	
4. Maguk mikor mosatták ki ezeket az ingeket utoljára?	
5. Maga ne siettesen bennünket!	
6. Maguk miért váratták meg a parancsnokot?	
7. Maga megváltatta Pistával a jegyeket?	
8. Maguk kivel javíttatták meg ezt rádiót?	
9. Maga melyik kórházba vitette be Rózsit?	
10. Maguk miért gyakoroltatják velünk az olvasást minden nap?	

TörténetSection 1

(This may be used as a translation or reading comprehension exercise.)

A Balaton

Ha valaki Magyarországra látogat, előbb-utóbb felkeresi a Balatont. Minden nyáron nyaralók százezrei üdülnek a tó északi és déli partján fekvő híres üdülőhelyeken. A Bakony hegység lábánál - a Balaton északi részén - fekvő borvidék ugyancsak sok látogatót vonz.

Az elmúlt pár évtizedben nagyon megváltozott a tó környéke. Ott, ahol nemrég még tehének fürödtek és libák úsztak, most üdülők, szállodák és motelek százai várják a pihenést kereső vendégeket.

A Balaton mindenki számára nyújt valamit: Siófok, a fürdők és a napozók paradicsoma, a Tihanyi félszigetről pedig gyönyörű kilátás nyílik az egész vidékre. A tó halai és vízimadarai télen-nyáron nagyszerű szórakozási lehetőséget nyújtanak azok számára is, akik vadászni és halászni jönnek erre a gyönyörű vidékre.

Esős idő várható a hétvégén.

Az időjárásjelentés szerint az ország több részén esőt és egyes helyeken viharos időt is hozhat a növekvő felhőzet. A hőmérséklet a hét végére csökken, de nem esik a nyári átlag alá.

Section 2

(Reading Comprehension or Translation Exercise)

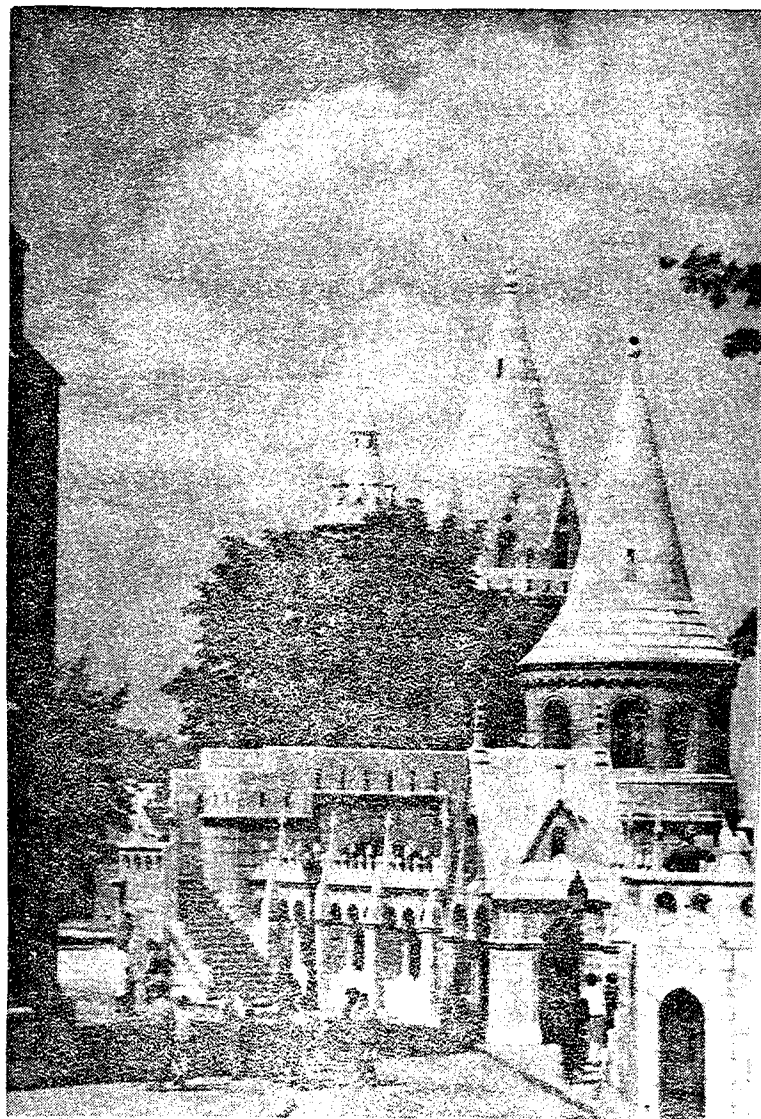
Egy olvasónk írja:

"Előfordul, hogy Békésen a benzinkútnál sokáig kell várni. Nem azért, mert nincs benzin vagy tüzelőolaj, hanem azért, mert a kiszolgáló inkább beszélget, minthogy odafigyelne, milyen régen várakoznak a vevők.

Ezt nem tapasztaltam a környékbeli benzinkutaknál, azért tűnt fel az udvariatlan kiszolgálás."

Answer the following questions in English or in Hungarian.

1. Hol lehet benzint venni?
2. Van elég benzin Békésen?
3. A kiszolgáló mit csinál?
4. Mit csinálnak a vevők?
5. Milyen a kiszolgálás Békésen?
6. Máshol milyen a kiszolgálás?
7. Az újság honnan tudja a történetet?

BUDAPEST: A Halász - bástya.

LESSON 91

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

Alföld, árpa, átlag, egymagában, emberi erő; fejleszt, felfedez, felvétel, fokoz, fűszer, gépesítés, hivatalos, kísér, lapos, megkönnyít, művel, pótol, professzor, rozs, sajátja, statisztika, súlyt helyez vmire; szánt, szép számban, termel, termelés, tsz (termelőségvetkezet), traktorállomás, vásár, vet, vitamin.

Section 2

Neked is küldött Mária (egy) levelet? (te)
Did Mary send you (sing.) a letter, too?

Nektek is küldött Mária (egy) levelet? (ti)
Did Mary send you (pl.) a letter, too?

NyelvtanThe Familiar Forms of Pronouns Derived from Adverbial Suffixes

1. Compare the following sentence pairs:

a. Singular

Mi már régóta ismerünk <u>téged</u> .
(fam.)	We have known you for a long time.
Mi már régóta ismerjük <u>magát/önt</u> .	
Adjak <u>neked</u> is egy csésze kávé?
(fam.)	Should I give you a cup of coffee, too?
Adjak <u>magának/önnek</u> is egy csésze kávé.	
Ki rohant <u>beléd</u> ? (fam.)	Who hit your car?
Ki rohant <u>magába/önökbe</u> ?	
Én hiszek <u>benned</u> . (fam.)	I believe in you.
Én hiszek <u>magában/önben</u> .	
Hogy fogunk mi katonát csinálni <u>belőled</u> ? (fam.)	How are we going to make a soldier out of you?
Hogy fogunk mi katonát csinálni <u>magából/önből</u> ?	
Rózsi nagyon dühös <u>rád</u> . (fam.)	Rozsi is very angry at you.
Rózsi nagyon dühös <u>magára/önre</u> .	
Milyen ing van <u>rajtad</u> ? (fam.)	What kind of shirt do you have on?
Milyen ing van <u>magán/önön</u> ?	
Sok jót hallottam <u>rólad</u> . (fam.)	I heard a lot of good (things) about you.
Sok jót hallottam <u>magáról/önről</u> .	
Hánykor menjünk át <u>hozzád</u> ? (fam.)	What time should we go over to your place?
Hánykor menjünk át <u>magához/önhöz</u> .	
Meddig volt <u>nálad</u> Jóska? (fam.)	How late was Joe at your place?
Meddig volt <u>magánál/önnél</u> Jóska?	
Ezt nem vártam <u>tőled</u> . (fam.)	I didn't expect this from you.
Ezt nem vártam <u>magától/öntől</u> .	

Ki megy <u>veled</u> Debrecenbe? (fam.)	Who will go with you to Debrecen?
Ki megy <u>magával/önnel</u> Debrecenbe?	
Mindent megtennék <u>érted</u> . (fam.)	I would do everything/anything for you.
Mindent megtennék <u>magáért/önért</u> .	
b. Plural	
Mi már régóta ismerünk <u>titeket/benneteket</u> . (fam.)	We have known you for a long time now.
Mi már régóta ismerjük <u>magukat/önöket</u> .	
Adjak <u>nektek</u> is egy csésze kávé? (fam.)	Should I give you a cup of coffee, too?
Adjak <u>maguknak/önöknek</u> is egy csésze kávé?	
Ki rohant <u>belétek</u> ? (fam.)	Who hit your (pl.) car?
Ki rohant <u>magukba/önökbe</u> ?	
Én hiszek <u>bennetek</u> . (fam.)	I believe in you.
Én hiszek <u>magukban/önökben</u> .	
Hogy fogunk mi katonát csinálni <u>belőletek</u> ? (fam.)	How are we going to make soldiers out of you?
Hogy fogunk mi katonát csinálni <u>magukból/önökből</u> ?	
Rözsi nagyon dühös <u>rátok</u> . (fam.)	Rozsi is very angry at you.
Rözsi nagyon dühös <u>magukra/önökre</u> .	
Milyen ing van <u>rajtatok</u> ? (fam.)	What kind of shirt do you have on?
Milyen ing van <u>magukon/önökön</u> ?	
Sok jót hallottam <u>rólatok</u> . (fam.)	I heard a lot of good (things) about you.
Sok jót hallottam <u>magukról/önökről</u> .	
Hánykor menjünk át <u>hozzátok</u> ? (fam.)	What time should we go over to you?
Hánykor menjünk át <u>magukhoz/önökhöz</u> .	
Meddig volt <u>nálatok</u> Jóska? (fam.)	How late was Joe at your place?
Meddig volt <u>maguknál/nalatok</u> Jóska?	
Ezt nem vártam <u>tőletek</u> . (fam.)	I didn't expect this from you.
Ezt nem vártam <u>maguktól/önöktől</u> .	

Ki megy veletek Debrecenbe? fam. Who will go with you to
 Ki megy magukkal/önökkel Debrecenbe?
 Debrecenbe?

Mindent megtennék értetek. fam. I would do everything/anything
 Mindent megtennék magukért/ for you.
önökért.

2. The following chart shows the various suffixes forming adverbs of place with the personal endings of the familiar form.

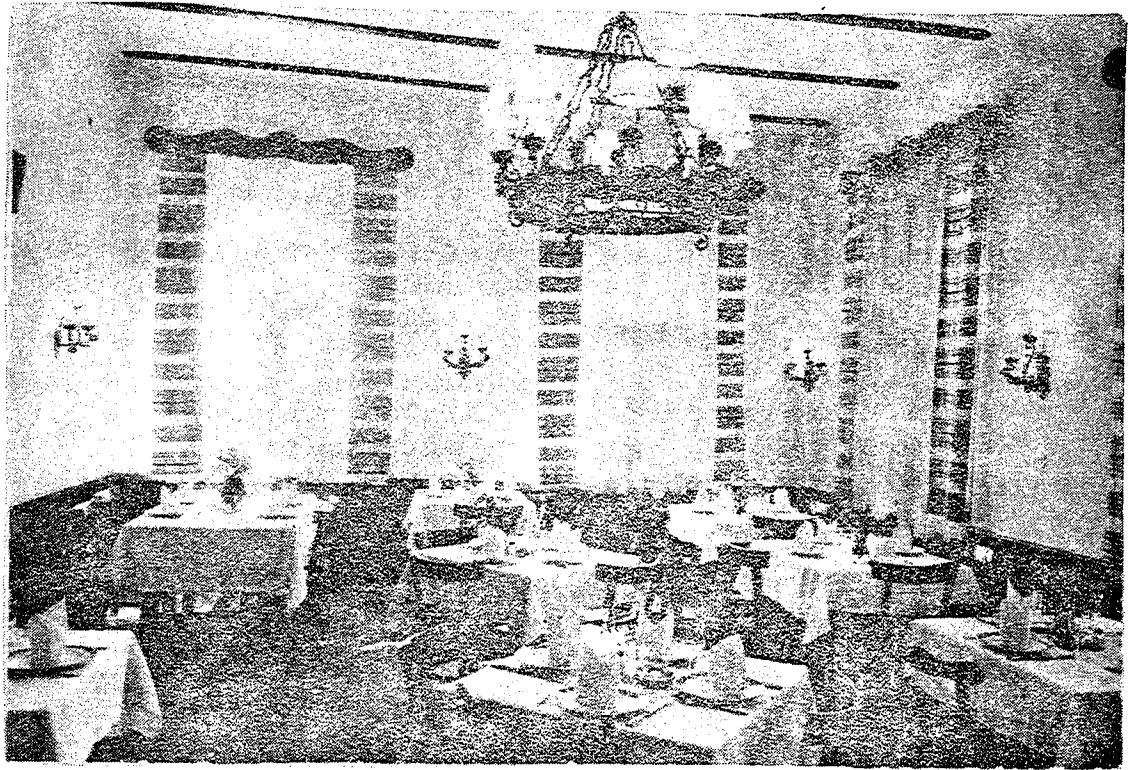
SUFFIX	SINGULAR	PLURAL
-ba, -be	beléd	belétek
-ban, -ben	benned	bennetek
-ból, -ből	belőled	belőletek
-ra, -re	rád	rátok
-n, -on, -en, -ön	rajtad	rajtatok
-ról, -ről	rólad	rólatok
-hoz, -hez, -höz	hozzád	hozzátok
-nál, -nél	nálad	nálatok
-től, -től	tőled	tőletek
-val, -vel	veled	veletek
-ért	érted	értetek
-nak, -nek	neked	nektek

3. For a review of the familiar form of the personal pronoun in the accusative and the possessive pronoun, see L-81 and L-86, respectively.

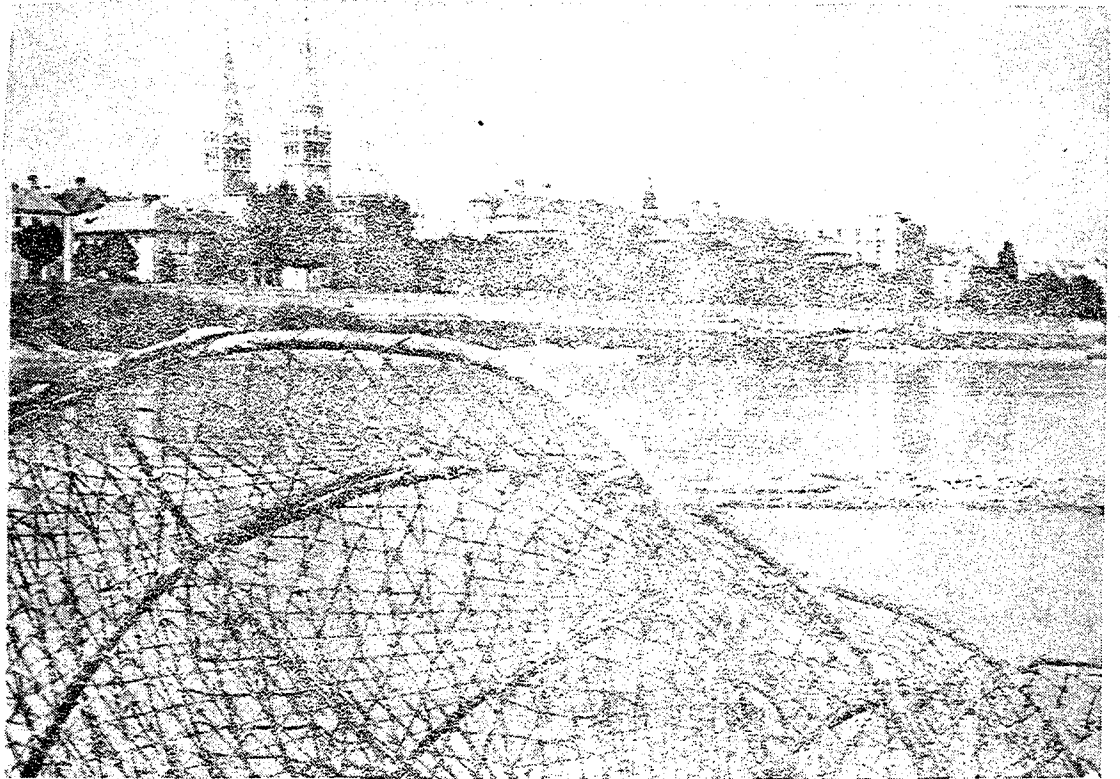
4. All other persons of the personal pronoun may be reviewed in L-27 and L-28.

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. Alföld	Alföld, the Hungarian Plain
2. árpa	barley
3. átlag	average
4. egymagában	by itself
5. emberi erő	human/manpower
6. fejleszt, fejleszteni	develop, improve
7. felfedez, -ni	discover, to
8. felvétel	picture, snapshot
9. fokoz, -ni	increase, raise, to
10. fűszer	spice
11. gépesítés	mechanization
12. hivatalos	official
13. kísér, -ni	accompany, to
14. lapos	flat, plain, even
15. megkönnyít, -eni	make easier, to
16. művel, -ni	cultivate, to
17. pótol, -ni	replace, to
18. professzor	professor
19. rozs	rye
20. sajátja	his own
21. statisztika	statistics
22. súlyt helyez, -ni vmire	emphasize, lay stress upon, to
23. szánt, szántani	plow, to
24. szép számban	a fair number
25. termel, -ni	produce, grow, raise, to
26. termelés	production
27. tsz (termelőszövetkezet)	cooperative (agricultural)
28. traktorállomás	tractor station
29. vásár	market, fair
30. vet, -ni	sow, cast, to
31. vitamin	vitamin

BUDAPEST: Hármashatárhegy étterem.

SZEGED: Tisza-parti látkép.

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédNincs nálatok a fényképezőgépem?

Helyzet: Molnár és Szabóék az Alföldön utaznak egy budapesti turista csoport tagjaiként. Útközben a mezőgazdaságról beszélgetnek.

- M: Nézzétek, milyen messze lehet látni! Se hegy, se domb nincs sehol.
- 1 Sz: Nincs, és amerre csak néz az ember, mindenütt szántanak és vetnek. Gondolom, ilyenkor van a legtöbb munka. Biztosan egy álló traktor sincs most a traktorállomásokon.
- Valószínű, hogy nincs, mert ilyenkor minden traktorra és kombájnra szükség van. Hiszen gépesítéssel többet lehet termelni.
- 2 Igazad van, de a gépesítés egymagában nem elég. A búzának, az árpának és a rozsnak például nagyon fontos a jó idő is.
- Igen, de szerintem a legfontosabb az, hogy milyen kedvvel dolgozik a paraszt. Amióta a földjéből tsz és állami föld lett, nem műveli úgy, mintha a sajátja lenne.
- 3 Szné: Bizony nem. A múlt évi hivatalos statisztika szerint is sok a probléma a mezőgazdaságban. Persze a kommunisták megint csak az időjárást hibáztatták.
- M: Igen, ez mindig így van. A Párt vezetői nem a parasztok életének a megkönnyítésére, hanem az ipar fejlesztésére helyezik inkább a súlyt.
- 4 Sz: Ez sajnós így van. De ne politizáljunk tovább. Élvezzük inkább az utazást! Különben is, mindjárt Szegeden leszünk.
- Igazad van, fejezzük be! Te Jóska! Nincs nálatok véletlenül a fényképezőgépem? Úgy emlékszem, hogy legutóbb, amikor a Balatonra mentetek, odaadtam nektek.
- 5 Igen, emlékszem, hogy kölcsönkértük tőled, és már többször vissza is akartam adni, de valahogy mindig elfelejttem. Most is teljesen kiment a fejemből. Ne haragudj!

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

Didn't I leave my camera with you?

Situation: Mr. Molnár and the Szabós are travelling on the Alföld as members of a Budapest tourist group. On the way they are talking about agriculture.

Mr. Molnár: Look how far
you can see. There's not
a mountain or hill anywhere.

1 Mr. Szabó: That's right, and
wherever you look, people are
plowing and sowing. I guess
this is the busiest time of the
year. I'm sure there is not
one tractor standing idly at
the tractorpools now.

Probably not. At this time
there's a need for every
tractor and every combine.
After all, one can produce
more with mechanization.

2 You are right, but mechanization
alone won't do. For example,
good weather is also very
important for wheat, barley, and
rye.

Yes, but I think the most
important thing is whether
the peasant likes to work
or not. Ever since his
land became nationalized
or was put into a
cooperative, he has not
cultivated it as his own.

3 Mrs. Szabó: Certainly not.
Even according to last year's
official statistics there are
many problems in agriculture.
The communists, of course, have
again only blamed the weather.

It's always like that. The
Party leaders are not inter-
ested in easing the peasants'
lot but only in the
development of industry.

4 Mr. Szabó: That is, unfortu-
nately, true. But let's not
continue talking politics.
Let's rather enjoy the trip!
Besides, we'll soon be in Szeged.

You're right, let's finish. 5
Say, Jóska! Don't you, by
any chance, have my camera?
I seem to remember that I loaned
it to you last time when you
went to the Balaton.

Yes, I remember, we borrowed it
from you, and several times I
have wanted to return it, too.
But somehow I have always
forgotten to do so. Now too,
it has completely slipped my
mind. Don't be angry!

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladatEXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Responses</u>
a. Kivel beszélt az őrnagy? (te/ti/ő)	Veled beszélt az őrnagy. Veletek (beszélt az őrnagy). Velük (beszélt az őrnagy).
b. Maga kinek akarja átadni ezt az üzenetet? (te/ti/maguk)	(Én) neked (akarom átadni ezt az üzenetet). (Én) nektek. (Én) maguknak.
1. Kiről szól ez az újságcikk? (te/ti/maguk)	
2. Kinek megy jól? (te/ti/maga)	
3. Kitől kaptátok ezt a parancsot? (te/ti/ő)	
4. Kire gondoltál, amikor ezt írtad? (te/ti/ők)	
5. Kiben lehet bízni? (te/ti/én)	
6. Kihez akartok elmenni vacsorára? (te/ti/maguk)	
7. Kinél voltak Pálék a múlt vasárnap? (te/ti/mi)	
8. Kivel mentetek Magyarországra? (te/ti/ő)	
9. Kin nincs meleg ruha? (te/ti/én)	
10. Kiből lehet párttag? (te/ti/maga)	

GyakorlatokSection 1

Listed below are 20 Hungarian sentences, each containing an adverbial suffix with the 2nd person (formal) marker. Transform each sentence (orally or in writing) by using the 2nd person familiar form of the adverbial suffix, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Ki adta oda ezt a pisztolyt magának/önnek?	Ki adta oda ezt a pisztolyt neked?
b. Éppen maguktól/önöktől jövünk.	Éppen tőletek jövünk.
1. Maguknak hozta Jóska ezt a csomagot?	
2. Én még látok reményt magában.	
3. Magukból jó diákok lesznek.	
4. A főnök nem emlékezett magukra.	
5. Magukon kívül még hányan jelenteztek?	
6. Rózsi egész este csak magáról beszélt.	
7. Útközben bemegyünk magukhoz.	
8. Van magánál pénz?	
9. Miután hazajöttem maguktól, felhívtam Pétert.	
10. De sok bajom van magukkal!	
11. Ötkor elmegyek magáért az irodába.	
12. Ki vette magának ezt a szép kalapot?	
13. Magából soha sem lesz tanár.	
14. Ez a gyerek nagyon hasonlít magára.	
15. Magán már nem lehet segíteni.	
16. Ez a jelentés magukról szól.	
17. Hány órakor mentek ki a rendőrök magához?	
18. Maguknál ki a parancsnok?	

19. Még mindig nem kaptam vissza magától a huszasomat.
 20. Mindig magával van probléma.

Section 2

Listed below are 15 questions in Hungarian, each followed by a personal pronoun in parenthesis. Answer the questions (orally or in writing) using the cues, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Kinek adjam oda ezt a könyvet? (ő)	Neki adja oda ezt a könyvet.
b. Kiről panaszkodott a tanár? (ti)	Rólatok panaszkodott a tanár.
1. Kin nevetett Rózsi? (te)	
2. Maga kinek rendelte ezt a levest? (ő)	
3. Kivel beszéljek ebben az ügyben? (ők)	
4. Kitől érkezett ez a nagy csomag? (mi)	
5. Kiből lesz jó katona? (ti)	
6. Kire kiabált az őrmester? (én)	
7. Kiről beszélt a legtöbbit a parancsnok? (maguk)	
8. Kinél aludtak tegnap este Szabóék? (ő)	
9. Maga kitől nem venne autót? (te)	
10. Maga kivel táncolt egész este? (ők)	
11. Maguk kiben hisznek? (ti)	
12. Kinek van ideje? (te)	
13. Maguk kiért harcolnak? (ők)	
14. Kire a legbüszkébb az ezredes? (mi)	
15. Kire kell állandóan várni? (te)	

PART SEVEN
NARRATIVESection 1Translation ExerciseSzeged

Szeged és környéke Magyarország egyik legalacsonyabban fekvő területe. A város nagyobb része a Tisza jobb partján, a kisebb, az újszegedi rész, a folyó bal partján fekszik.

Szeged az ország egyik legnagyobb könnyűipari központja. Ennek ellenére a város iparban dolgozó lakosainak a száma a legalacsonyabbak egyike az ország nagyvárosai között. A város könnyűiparának a legfontosabb alapanyagai a környék mezőgazdasági termékei. Ezek közül a legismertebb a szegedi fűszerpaprika, de sok más különböző zöldséget és gyümölcsöt is termelnek ott.

Szeged azonban nemcsak az iparáról és mezőgazdaságáról ismert, hanem színházi és zenei kultúrájáról is. A Szegedi Szabadtéri Játékok évről évre több és több hazai és külföldi látogatót vonzanak.

Section 2Listening Comprehension Exercise

Róma közelében titkos nyomdát fedezett fel az olasz rendőrség. Tizenháromezer hamis útlevelet találtak, melyeknek értéke a feketepiacon 323 millió lira. Tizenhárom személyt letartóztattak.

Questions

Select the best answer.

1. What happened according to the news item?
 - a. The Italian police discovered a secret.
 - b. The police held a secret meeting.
 - c. Police discovered an illegal (secret) printing plant.
 - d. The secret police found false passports.
2. Where did the happening occur?
 - a. In the vicinity of Rome.
 - b. On the black market in Rome.
 - c. At the Rome offices of the secret police.
 - d. At the passport office in Rome.
3. What was found at the location?
 - a. 13,000 bogus travel orders.
 - b. More than 13,000 fake bonds.
 - c. Almost \$13,000 in counterfeit notes.
 - d. 13,000 false passports.
4. What is the value of the items?
 - a. More than 300 million forint.
 - b. About 320 million lira.
 - c. Almost 300 million dollars.
 - d. 324 million forint over the counter.
5. What happened to the items found?
 - a. The news item doesn't say.
 - b. They were sold on the black market.
 - c. They were confiscated by the police.
 - d. They were blackened by smoke.
6. What happened to a certain number of persons?
 - a. Three firemen were given oxygen.
 - b. Thirteen persons were arrested.
 - c. Twenty-three police officers were dismissed.
 - d. Thirteen demonstrators were arrested.

Section 3Reading Comprehension ExerciseVitorlázórepülők versenye.

A szekszárdi repülőklub már hetedszer rendezi a gemenci vitorlázórepülő-bajnokságot. Két kategóriában 50 pilóta, köztük három finn versenyző indul. Több lengyel gép mellett a műanyagból készült Kobrák, Fókák és Pirátok repülnek. Több világ-bajnoki aranyérmes gép indulása nemzetközi színvonalat ígér.

Answer the following questions based on the above story.

1. Mit rendeznek Gemencen?
2. Hány bajnokságot rendezett már a szekszárdi klub ezelőtt?
3. A vadászrepülők versenye ez?
4. Ez hányadik bajnoksága a repülőklubnak?
5. Hány pilóta vesz részt a versenyben?
6. Milyen külföldi pilóta vesz részt a versenyben?
7. A magyar gépek mellett melyik ország gépei repülnek még?
8. Miből készülnek a Pirát, Fóka és Kobra típusú vitorlázók?
9. Hány csoportban indulnak a vitorlázórepülők?
10. Mit ígér az aranyérmes gépek részvétele?

LESSON 92

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

alapos, általános iskola, beiratkozik, beleszól, Debrecen, elérni, érettségi (vizsga); érettségi (bizonyítvány), értelmi-ségi, fáradtnak látszik; felvesz, felvételi vizsga, főiskola, gondos, ideológiai nevelés, ifjúsági szervezet, káder, képzett, képzettség, KISZ (Kommunista Ifjúsági Szövetség); középiskola, megfelel vminek; megnehezít, nevelés, oktatás, református kollégium, speciális, szakember, szakiskola, tanító, Tiszántúl, van része vmiben.

Section 2

Megvárlok (téged) munka után.
I'll wait for you (sing.) after work.

Megvárlok titeket/benneteket munka után.
I'll wait for you (pl.) after work.

Section 3

Sikerült beszélned a parancsnokkal? (te)
Were you (sing.) able to talk with the commander?

Sikerült beszélnetek a parancsnokkal? (ti)
Were you (pl.) able to talk with the commander?

SZOKÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Csak azt hiszem, amit látok.

For me, seeing is believing.

2. Egészséges, mint a makk.

He is sound as a dollar.

3. Teljesen magán kívül volt.

She/He was beside herself/himself completely.

NyelvtanThe Special Suffix of the First Person and the Use of the
Infinitive with Familiar Possessive Endings1. The special suffix of the 1st person -lak, -lek:

a. Indicative Mood:

(1) Present tense:

Örülök, hogy látlak (téged). I am happy to see you (sing.).
 Örülök, hogy látom (magát/önt).

Örülök, hogy látlak titeket/
 benneteket. I am happy to see you (pl.).
 Örülök, hogy látom magukat/
 önöket.

(2) Past tense:

Örültem, hogy láttalak (téged). I was happy to see you (sing.).
 Örültem, hogy láttam magát/önt.

Örültem, hogy láttalak titeket/
 benneteket. I was happy to see you (pl.).
 Örültem, hogy láttam magukat/
 önöket.

b. Conditional mood:

(1) Present tense:

Örülnék, ha látnálak (téged.) I'd be happy if I saw you
 Örülnék, ha látnám magát/önt. (sing.).

Örülnék, ha látnálak titeket/
 benneteket. I'd be happy if I saw you (pl.).
 Örülnék, ha látnám magukat/
 önöket.

(2) Past tense:

Örültem volna, ha láttalak volna I would have been happy if I
 téged. had seen you (sing.).
 Örültem volna, ha láttam volna
 magát/önt.

Örültem volna, ha láttalak volna titeket/benneteket. I would have been happy if I had seen you (pl.).
 Örültem volna, ha láttam volna magukat/önöket.

c. Imperative mood:

Állj fel, hogy lássalak (téged)! Stand up so I can see you
 Álljon fel, hogy lássam (magát/ (sing.).
 önt).

Álljatok fel, hogy lássalak Stand up so I can see you (pl.).
 titeket/benneteket!
 Álljanak fel, hogy lássam
 magukat/önöket!

As you noted in the examples above, the special 1st person ending is used only when thee/you, familiar, is the direct object. Note also that the direct object téged may be omitted when the -lak, -lek suffix is used.

d. The following table shows the various forms of the special 1st person:

	INDICATIVE MOOD	CONDITIONAL MOOD	IMPERATIVE MOOD
Present Tense	látalak nézlek	látnálak néznélek	lássalak nézzelek
Past Tense	láttalak néztelek	láttalak volna néztelek volna	

NOTE: For further information on the special 1st person, consult the booklet intitled, "Verbal Conjugation in Hungarian."

2. The familiar form of the personalized infinitive:

Compare the following sentence pairs.

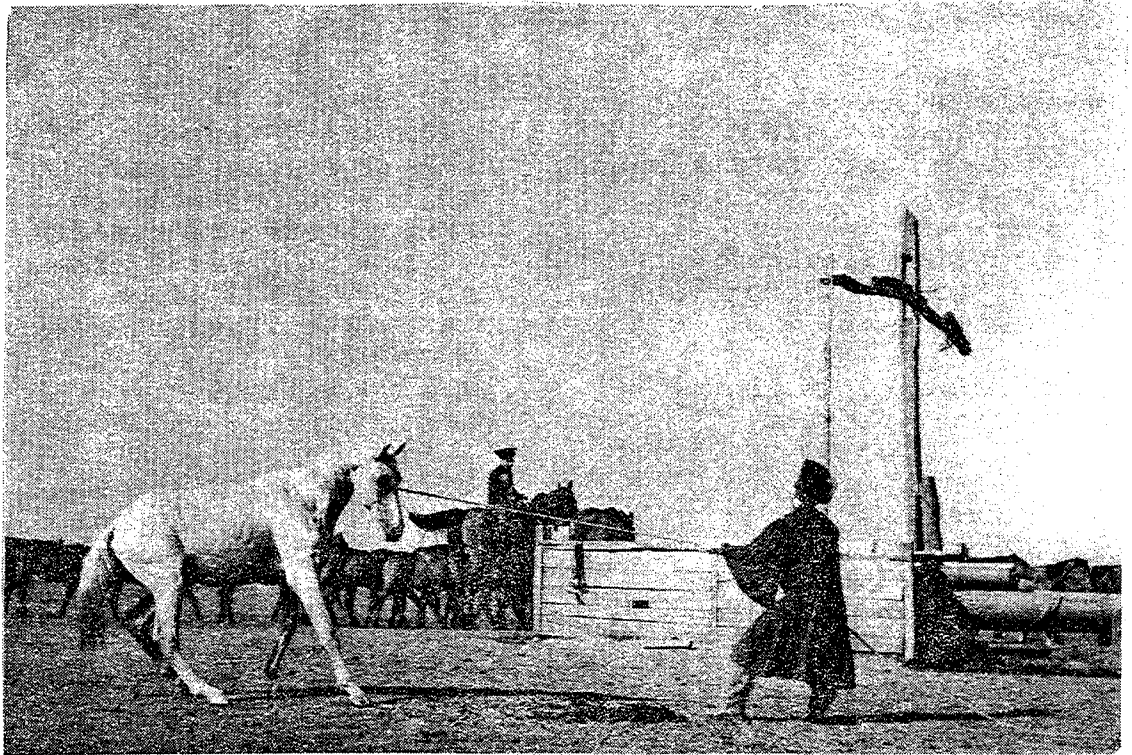
Neked látnod kell ezt a filmet! You (sing.) have to see this
 Magának/Önnék látnia kell ezt a film.
 filmet!

Nektek látnotok kell ezt a filmet. You (pl.) have to see this
 filmet.
 Maguknak/Önöknek látniok
 kell ezt a filmet.

(For a review of the infinitive with possessive endings, see L-73.)

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. alapos	thorough
2. általános iskola	elementary (primary) school
3. beiratkozik, beiratkozni	enroll in, register, to
4. beleszól, -ni vmibe	interfere in/with, to
5. Debrecen	city in eastern Hungary
6. érettségi (vizsga)	high school final exam
7. érettségi (bizonyítvány)	high school diploma
8. értelmiségi	intellectual, white-collar worker
9. fáradtnak látszik	You look tired.
10. felvesz, felvenni	admit, enroll (somebody in school), to
11. felvételi vizsga	entrance examination
12. főiskola	college
13. gondos	careful
14. ideológiai nevelés	ideological education/training
15. ifjúsági szervezet	youth organization
16. káder	cadre, party worker (politi- cally trustworthy character)
17. képzett	educated
18. képzettség	education, qualification
19. KISZ (Kommunista Ifjúsági Szövetség)	Communist Youth Organization
20. középiskola	high school (secondary educa- tion)
21. megfelel, -ni vminek	be equivalent, correspond to, to
22. megnehezít, megnehezíteni	make more difficult, to
23. nevelés	education
24. oktatás	instruction/teaching
25. református kollégium	high school (maintained by the Reformed Church)
26. speciális	special
27. szakember	specialist, expert
28. szakiskola	trade (technical); vocational school
29. tanító	teacher (primary school)
30. Tiszántúl	the region beyond the Tisza River
31. van része vmiben, neki	has a share (in doing some- thing), he/she

A hortobágyi lovasbemutató egyik
különlegessége a pányvavetés.

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédMár többször megkérdeztelek

Helyzet: A budapesti turista csoport Szegedről Debrecenbe megy. Ott, megérkezésük után, megszállnak egy szállodában, nem messze a református kollégiumtól.

- M: Jóska, te itt jártál iskolába Debrecenben, nem? 1 Sz: Igen, itt fejeztem be az általános iskolát is és a középiskolát is. Évekig itt laktunk a Kossuth Lajos utcában.
- Mikor legutóbb kérdeztelek erről, úgy emlékszem, azt mondtad, hogy te szakiskolába jártál. 2 Dehogy, ne viccelj! Az általános iskola befejezése után rögtön beiratkoztam az Arany János gimnáziumba.
- Mielőtt felvettek, nem kellett valami speciális vizsgát letenned? 3 Dehogy nem! Nagyon megnehezítették a dolgomat a felvételi vizsgával.
- Ahogy én téged ismerlek, biztosan minden probléma nélkül felvettek. 4 Nem volt könnyű, de meg kell mondanom, hogy egy év oktatás ebben az iskolában megfelelt kettőnek bárhol máshol.
- Persze, gondolom gondos és alapos ideológiai nevelésben is volt részetek a KISZ-ben, nem? 5 De volt ám! A kommunisták szerint ideológiai képzettség nélkül nem lehet jól képzett szakember a diákból.
- Na, és az érettségi után mit csináltál? 6 Tovább szerettem volna tanulni, mert általános iskolai tanító akartam lenni.
- És mi volt a probléma? Miért nem sikerült ezt elérned? 7 Mivel az apám értelmiségi volt a háború előtt, azért nem jó káder. Azt mondták, hogy nem sikerült a felvételi vizsgám és nem vettek fel.

Suggested Translation

I've asked you that several times.

Situation: The tourist group from Budapest goes from Szeged to Debrecen. There, after arrival, they stop at a hotel not far from the Calvinist College.

<u>Molnár:</u> Say, Jóska, you went to school here in Debrecen, didn't you?	1	<u>Szabó:</u> Yes, I graduated here both from grade school and from high school. We lived for years on the Kossúth Lajos Street.
When I last asked you about this, I seem to remember that you said you went to a vocational school.	2	You are kidding me; of course not. Immediately after completing elementary school I registered in the Arany János secondary school.
Didn't you have to pass some special exam before they accepted you?	3	I certainly did! They really gave me a hard time with that entrance exam.
The way I know you, you surely had no problems getting accepted.	4	It wasn't easy. But I must admit that one year at this school was equal to two at another.
Of course. I think you also had thorough and careful ideological instruction in the KISZ, didn't you?	5	We sure did. According to the communists, no student can become a well-trained expert without ideological training.
Well, and what did you do after high school?	6	I would have liked to continue studying to become a grade school teacher.
What was the problem? Why couldn't you?	7	Since my father was a member of the intelligentsia before the war, he wasn't considered reliable. They told me that I flunked the entrance exam and they didn't accept me.

Írásbeli házi feladatSection 1EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Megkínálhatom magát egy pohár borral?	Megkínálhatlak (téged) egy pohár borral?
b. Megkínálhatom magukat/önöket egy pohár borral?	Megkínálhatlak titeket/benneteket egy pohár borral?
1. Nagyon sajnálom magukat.	
2. Holnap meglepem magát valami ajándékkal.	
3. Megkérhetném magukat valamire?	
4. Szeretném bemutatni magát a főnökömnek.	
5. Este nyolckor felváltom magát.	

Section 2EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. (Magának/Önnek) már régen el kellett volna adnia ezt a kocsit.	(Neked) már régen el kellett volna adnod ezt a kocsit.
b. (Maguknak/Önöknek) már régen el kellett volna adniok ezt a kocsit.	(Nektek) már régen el kellett volna adnotok ezt a kocsit.
1. (Magának) nem szabad itt megállnia.	
2. (Maguknak) jobban kellene tudniok ezt a párbeszédet.	
3. (Magának) sikerült megsemmisítenie az ellenség lőszerraktárát?	
4. (Magának) nem lenne szabad nehéz dolgokat emelnie.	
5. (Maguknak) meg kell inniok ezt az üveg bort.	

GyakorlatokSection 1

Listed below are 15 Hungarian sentences using the second person formal form. Transform these sentences (orally or in writing) using the familiar form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Már régóta nem láttam magát.	Már régóta nem láttalak (téged).
b. Meghívhatom magukat/önöket vacsorára?	Meghívhatlak titeket/benneteket vacsorára?
1. Azt mondta Jóska, hogy hívjam fel magát.	
2. Már napok óta figyelem magukat.	
3. Ha lenne időm, megvárnám (magát).	
4. Ha kaptam volna jegyet, elvittem volna (magát) moziba.	
5. Már tíz éve ismerem magát.	
6. Lerajzolhatom magukat?	
7. Meg akarom kérni (magát) valamire.	
8. Melyik nap küldtem be (magát) a parancsnokhoz?	
9. Ha ez így megy tovább, fel fogom magukat jelenteni.	
10. Bemutattam már (magát) a feleségemnek?	
11. Két héttel ezelőtt értesítettem (magát).	
12. Holnap kiviszem (magát) a mérkőzésre.	
13. Megkért Pál, hogy szállítsam magukat haza.	
14. Minden nap emlegetem magát.	
15. Áthelyezem magukat a politikai osztályra.	

Section 2

Listed below are 10 incomplete sentences, each followed by a verb in the infinitive form in parenthesis. Complete the sentences by putting the verbs in the proper form as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Én egész délután _____ (téged) (hívni).	Én egész délután hívtalak (téged).
b. _____ (téged) Péter tegnap este? (felhívni)	Felhívott téged Péter tegnap este?
c. Én _____ titeket hívni, tegnap este, de nem találtam a telefonszámoto- kat. (akarni)	Én akartalak titeket hívni tegnap este, de nem találtam a telefonszámotokat.
1. Azt mondta Mária, hogy meg _____ (akarni) ismerni benneteket.	
2. Tegnap én egész reggel _____ téged az irodában. (keresni)	
3. Én _____ téged, ha mégegyszer gyorsan hajtasz. (felírni)	
4. Ha megtanultad volna a leckét _____ tanár. (megdicsér) volna (téged) a	
5. Azt akarjátok, hogy én _____ benneteket? (értésít)	
6. Ha lesz időm, _____ hazavinni titeket. (megpróbálni)	
7. Ha itt leszel, _____ téged Kovácséknak. (bemutat)	
8. Hányszor _____ téged az orvos a múlt héten? (megvizsgálni)	
9. Mit szólnátok ahhoz, ha én _____ osztályra. (áthelyezni) benneteket a propaganda	
10. Mi gyakran _____ titeket. (emlegetni)	

Section 3

Listed below are 15 Hungarian sentences using the 2nd person formal form. Transform these sentences (orally or in writing) using the familiar form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Magának ezt az egész történetet el kell olvasnia.	Neked ezt az egész történetet el kell olvasnod.
b. Maguknak minden párbeszédet meg kell tanulniok.	Nektek minden párbeszédet meg kell tanulnotok.
1. Magának hány órakor kell visszajönnie?	
2. Ma délután maguknak nem lesz mit csinálniok.	
3. Magának sikerült megkapnia az útlevelet?	
4. Magának miért kell itt állnia?	
5. Maguknak mit kellett csinálniok a politikai osztályon?	
6. (Magának) nem lett volna szabad hangosan kiabálnia.	
7. Maguknak velünk kell utazniok.	
8. Maguknak sikerült felrobbantaniok a hidat?	
9. Ezt magának kellett volna aláírnia.	
10. (Magának) meg kell ennie mindent ami a tányéron van.	

TörténetSection 1

(This may be used as a translation or reading comprehension exercise.)

Debrecen

Debrecen - Budapest és Miskolc mögött - Magyarország harmadik legnagyobb városa. A Tiszántúl észak-keleti részén fekszik.

Debrecen az iskolák városa. A híres Református Kollégiumon kívül öt egyetem és sok középiskolája és szakiskolája is van. Az itt tanuló diákok száma - Budapest után - a legmagasabb az országban.

Debrecenben több mint száz éve tartanak színházi előadásokat. A városnak két színháza van, amelyek közül az elsőt - a Csokonai Színházat - 1815-1865 között építették.

Az 1900-as évek eleje óta Debrecen fontos ipari város is lett. A város ruha- és élelmiszeripara főleg a Tiszántúl mezőgazdasági termékeit dolgozza fel. A helyi mezőgazdasági gépgyár traktorokat, kombájnokat és egyéb gépeket gyárt a környék tsz-ei és állami gazdaságai számára.

Section 2Halálos baleset

Molnár István kecskeméti lakos munka után a sörözőbe ment, majd néhány pohár sör után biciklin akart szállására menni. Az út baloldalán haladt és a szembejövő BP 954 számú tehergépkocsi-ba szaladt. A tehergépkocsi vezetője szerint Molnár az út széléről hirtelen kanyarodott eléje, úgy hogy nem tudta a nehéz kamiont megállítani.

Molnárt kórházba szállították, de az orvosok már nem tudtak rajta segíteni. Ócska kerékpárján kívül se rokont, se barátot nem hagyott hátra.

Answer the following questions in English or in Hungarian.

1. Hova ment Molnár munka után?
2. Hogyan akart Molnár a szállására menni?
3. Hol haladt Molnár?
4. Mi jött szembe Molnárral?
5. Mi elé kanyarodott Molnár?
6. Mibe szaladt Molnár?
7. Miért nem tudtak segíteni Molnáron?
8. Hova vitték Molnárt?
9. Kit és mit nem hagyott hátra Molnár?

Section 3

Az ország 5200 általános iskolájában 1 millió 600 ezer diák kezdi meg az új tanévet. Idősebb társaik sincsenek kevesen. 540 gimnáziumban és szakközépiskolában 220 ezer középiskolás tanul tovább. S az egyetemeken, főiskolákon a nappali, az esti és a levelező tagozaton 90 ezren készülnek arra, hogy tanárok, mernökök, orvosok, agrárszakemberek, közgazdászok legyenek.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Mit kezd több mint egy millió diák?
2. Hol tanul 220 ezer diák?
3. Mi lesz azokból akik egyetemre és főiskolákra járnak?
4. Milyen iskolákban van a legtöbb diák?
5. Hova járnak az idősebb diákok?

EGER:

A helyreállított, negyven méter magas,
egri minaret.

LESSON 93

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

bikavér, Bükk, bükkfa, csúcs, duzzasztómű, Eger, fenyő, hajózható, hajózsilip, hold, ipartelep, Kékes, Mátra, mulaszt, óriási, öntözőcsatorna, szabályoz, szakasz, szolgálat, termékeny-nyé válik, Tisza-öki Vízművek, tölgyfa, üzembe helyezés.

Section 2

- a. Abból lesz jó mérnök, aki sokat tanul.
He who studies a lot will become a good engineer.
- b. Minél többet dolgozunk, annál többet keresünk.
The more we work, the more we earn.

Section 3

Nem akarok nélküled elindulni. (te)
I don't want to leave without you (sing.).

Szerintetek melyik irányba kell mennünk? (ti)
In which direction do we have to go, in your (pl.) opinion?

PART TWO
GRAMMARNyelvtanFamiliar Forms of Pronouns Derived from Postpositions
and the Conjunction "minél-annál"

1. Familiar Pronouns Derived from Postpositions nélkül, miatt, helyett, szerint, iránt; után; vkinek a számára, részére:

a. The following table shows the various familiar forms of the postpositions above. (For a review of the other personal forms already known to you, see L-39 and the pamphlet entitled "Pronouns Derived from Adverbial Suffixes and Postpositions.")

Postpositions	Singular	Plural
nélkül	nélküled	nélkületek
miatt	miattad	miattatok
helyett	helyetted	helyettetek
szerint	szerinted	szerintetek
iránt	irántad	irántatok
után	utánad	utánatok
vkinek a számára	számodra	számotokra
vkinek a részére	részedre	részetekre

b. Compare the following sentences:

(1) Singular

Ha nem jössz, elmegyünk nélküled. (fam.)	If you are not coming, we'll go without you.
Ha nem jön, elmegyünk maga/ön nélkül.	
Miattad nem érkeztünk meg időben. (fam.)	(It was) because of you (that) we didn't arrive on time.
Maga/ön miatt nem érkeztünk meg időben.	
Ki jön velünk helyetted? (fam.)	Who is coming with us in
Ki jön velünk maga/ön helyett?	your place?
Ez a hölgy gyakran érdeklődik irántad. (fam.)	This lady often inquires
Ez a hölgy gyakran érdeklődik maga/ön iránt.	about you.

Te vagy az első, és én jövök
utánad. (fam.)
Maga/Ön az első, és én jövök
maga/ön után.

You (sing.) are first and I
come after you.

Jó hírem van a számodra. (fam.)
Jó hírem van a maga/ön számára.

I have good news for you.

Egy levél érkezett a részedre.
(fam.)
Egy levél érkezett a maga/ön
részére.

A letter came for you.

Milyen volt a vizsga szerinted?
(fam.)
Milyen volt a vizsga maga/ön
szerint?

What was the exam like in
your opinion?

(2) Plural

Ha nem jöttök, elmegyünk
nélkületek. (fam.)
Ha nem jönnek, elmegyünk maguk/
önök nélkül.

If you are not coming, we'll
go without you.

Miattatok nem érkeztünk meg
időben. (fam.)
Maguk/Önök miatt nem érkeztünk
meg időben.

(It was) because of you (that)
we didn't arrive on time.

Ki jön velünk helyettetek? (fam.)
Ki jön velünk maguk/önök helyett?

Who is coming with us in your
place?

Ez a hölgy gyakran érdeklődik
irántatok. (fam.)
Ez a hölgy gyakran érdeklődik
maguk/önök iránt.

This lady often inquires about
you.

Ti vagytok az elsők, és én jövök
utánatok. (fam.)
Maguk/Önök az elsők, és én jövök
maguk/önök után.

You (sing.) are first and I
come after you.

Jó hírem van a számotokra. (fam.)
Jó hírem van a maguk/önök
számára.

I have good news for you.

Egy levél érkezett a részetekre.
(fam.)
Egy levél érkezett a maguk/
önök részére.

A letter came for you.

Milyen volt a vizsga szerintetek?
Milyen volt a vizsga maguk/önök
szerint?

What was the exam like in
your opinion?

2. The conjunction minél-annál.

Minél többet tanulunk, annál
többet tudunk.

The more we study, the more
we know.

Minél kevesebbet eszik, annál
éhesebb lesz.

The less he eats, the hungrier
he gets.

In the above complex sentences, the subordinate clause introduced by the conjunction annál expresses the measure or extent of the consequences or result of the action or happening described in the main clause.

The suffix-nál, -nél (in annál, ennél) is usually used with the comparative (See Lesson 58).

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. bikavér	name of a red wine produced in the Eger area
2. Bükk	Bükk, mountain range in north Hungary
3. bükkfa	beech tree
4. csúcs	peak
5. duzzasztómű	dam
6. Eger	Eger, city in north Hungary
7. fenyő	pine (tree), fir (tree)
8. hajózható	navigable
9. hajózsilip	lock (on a river)
10. hold	measurement of land: 1.42 acres
11. ipartelep	industrial plant
12. Kékes	Kékes, the highest peak in the Mátra
13. Mátra	Mátra, mountain range in northeast Hungary
14. mulaszt, mulasztani	miss, to
15. óriási b	huge
16. öntözőcsatorna	irrigation canal
17. szabályoz, -ni	regulate, control something, to
18. szakasz	section, part, stretch (military platoon)
19. szolgáltat, -ni vmit	supply, furnish, provide something, to
20. termékenyvé válik, válni	become fertile, productive, to
21. Tiszaöki Vízművek	Waterworks of Tiszaök
22. tölgyfa	oak tree
23. üzembe helyezés	putting into operation/service

Sielők Mátraházán.

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédSzükséged van egy kis sétára.

Helyzet: A debreceni látogatás után, a budapesti turista csoport Magyarország második legnagyobb városa, Miskolc felé folytatja útját. Még mielőtt megérkeztek Miskolcra, megálltak egy pár órára Tiszalöknél.

Molnár: Én meg akarom nézni közelebbről a vízműveket. Ti nem jöttök?

1 Szabóné: Nekem most nincs kedvem, de talán majd később utánatok megyek.

1 Szabó: Gyere te is, anyukám! Tudod, hogy nem szeretek sehova se menni nélküled!

Gyere velünk Mari! Neked is szükséged van egy kis sétára.

2 Talán igazatok van. Jót tenne nekem is egy kis friss levegő ezután a hosszú utazás után.

Helyzet: Elindulnak a Vízművek felé. Amikor odaérkeznek, megállnak és beszélgetnek.

3 Tulajdonképpen nem értem, hogy ezek a Vízművek miért olyan fontosak.

3 Azért, mert ez a duzzasztómű szabályozza az innen kiinduló két öntözőcsatornát.

4 Na, és miért volt szükség ezekre a csatornákra?

Azért, mert Debrecen-től nyugatra és délre óriási területek voltak, ahol semmi sem termett, mert nem volt víz.

5

Pontosan. Az erőmű pedig még elektromos energiát is szolgáltat a környező városok lakóinak és ipar-telepeinek a számára.

Molnár: Igen, én is úgy tudom. Érdekes különben, hogy a csatorna keleti ága hajózható is. Azért vannak ott azok a hajózsilipek.

6 Szabóné: Mekkora terület vált termékennyé a duzzasztómű üzembehelyezése óta?

6 Szabó: Úgy tudom, hogy kb. 200,000 hold. Igazam van, Pista?

7 Értem. És milyen hosszúságban hajózható ez a rész?

7 Kb. egy 160 kilométeres szakaszon. Na, de most menjünk vissza, mert a buszvezető még 6 óra előtt Miskolcon akar lenni.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

You need a little walk.

Situation: After visiting Debrecen, the tourist group from Budapest continue their trip toward Miskolc, the second largest city of Hungary. Before they got there, they stopped for a few hours at Tiszalök.

Molnár: I want to take a closer look at the hydroelectric power plant. Aren't you coming?

Mrs. Szabó: I don't feel like it right now, but maybe I'll join you later.

Mr. Szabó: Come along, mother. You know I don't like to go anywhere without you!

Yes, Mari, come along. You need a little walk too.

Maybe you're right. A little fresh air might do good to me, too, after this long trip.

Situation: They start walking toward the dam. When they get there, they stop and talk.

Actually, I don't understand why this plant is so important.

Because this dam controls the level of the two irrigation canals which start here.

Well, and why was there a need for these canals?

Because west and south of Debrecen there were vast areas where nothing grew because there was no water.

Exactly. And the power plant even provides electricity for the inhabitants and for the industrial plants of the cities in the surrounding area.

Mr. Molnár: Yes, that is my information, too. By the way, it is an interesting fact that the eastern canal is navigable. That's why they have those shiplocks there.

Mrs. Szabó: How large an area became arable since the dam became operational?

I see. And how far is this canal navigable?

Mr. Szabó: I think about 200,000 holds! Am I right, Pista?

For a stretch of approximately 160 km. But maybe we should get back now. The driver wants to be in Miskolc before six o'clock..

PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladatEXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Ki nélkül ment el Kovács az előadásra? (te/ti/maguk)	Nélküled ment el Kovács az előadásra. Nélkületek ment el Kovács az előadásra. Maguk nélkül ment el Kovács az előadásra.
1. Ki helyett küldték be Szabót a parancsnokhoz? (te/ti/én)	
2. Ki miatt nem tudtuk megtalálni az ellenség figyelőhelyét? (te/ti/ő)	
3. Kinek a részére foglaltál asztalt a vendéglőben? (te/ti/ők)	
4. Ki után álljon be Péter a sorba? (te/ti/mi)	
5. Ki nélkül nem érezték jól magukat Pálék? (te/ti/maga)	

GyakorlatokSection 1

Listed below are 10 Hungarian sentence pairs using the 2nd person formal form. Transform these sentences (orally or in writing), using the familiar form, as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
Maga/ön nélkül nem tudjuk elkezdni az órát.	Nélküled nem tudjuk elkezdni az órát.
Maguk/önök nélkül nem tudjuk elkezdni az órát.	Nélkületek nem tudjuk elkezdni az órát.

1. Maga miatt nem tudtunk időben elindulni.
Maguk miatt nem tudtunk időben elindulni.
2. Ki játszik maga helyett a mai mérkőzésen?
Ki játszik maguk helyett a mai mérkőzésen?
3. Maga szerint hány órakor kellene indulnunk?
Maguk szerint hány órakor kellene indulnunk?
4. Péter nagy szeretettel van maga iránt.
Péter nagy szeretettel van maguk iránt.
5. Becsukom maga után az ajtót.
Becsukom maguk után az ajtót.
6. Itt már nincs hely a maga számára.
Itt már nincs hely a maguk számára.
7. A maga részére jött ez a nagy csomag?
A maguk részére jött ez a nagy csomag?
8. Maga nélkül is megnyerjük a mérkőzést.
Maguk nélkül is megnyerjük a mérkőzést.
9. Maga szerint mikor kapjuk meg az útlevelet?
Maguk szerint mikor kapjuk meg az útlevelet?
10. Nem tudom maga helyett megtanulni a párbeszédet.
Nem tudom maguk helyett megtanulni a párbeszédet.

Section 2

Listed below are 10 questions in Hungarian, each followed by a personal pronoun (cue) in parenthesis. Answer the questions in Hungarian (orally or in writing), based on the cues as shown in the examples.

EXAMPLES:

<u>Stimulus</u>	<u>Anticipated Response</u>
a. Ki nélkül mentek Jánosék a vállalkozásra? (te)	Nélküled mentek Jánosék a vállalkozásra.
b. Ki nélkül mentek Jánosék a vállalkozásra? (ti)	Nélkületek mentek Jánosék a vállalkozásra.
1. Ki miatt nem kapta meg Kovács a vízumot? (te)	
2. Ki után kell mindig elmosni az edényeket? (ti)	
3. Ki iránt érdeklődött a tanár? (maguk)	
4. Ki szerint nem szabad itt dohányozni? (ő)	
5. Kinek a számára hagyta a főnök ezt az üzenetet? (maga)	
6. Kinek a részére jött ez az üzenet? (ők)	
7. Ki miatt kell már megint várunk? (mi)	
8. Ki után jöttek be Péterék? (én)	
9. Ki nélkül nem tudtad volna elvégezni ezt a feladatot? (te)	
10. Kinek a számára van ez a hely lefoglalva? (ti)	

Történet

(This may be used as a translation or reading comprehension exercise.)

Section 1Miskolc

Miskolc a Szinva patak völgyében, a Bükk hegység keleti részén terül el. Budapest után az ország legfontosabb iparvárosának tekinthető.

Az iparon belül a nehéziparban, ezen belül is a gépiparban, a vegyiparban és az energiaiparban dolgoznak a legtöbben. A város könnyűipara nem jelentős. Itt talán csak az élelmiszeripart, a papíripart és a ruha- és cipőipart érdemes megemlíteni. A város ipari termékei az ország minden részébe, sőt külföldre is eljutnak.

Eger

Eger a Bükk hegység déli részén, az Eger patak két partján fekszik. Jelentős nehézipara nincs, de mezőgazdasági szempontból fontos.

A város és környéke főleg bor-és fatermeléséről ismert. Faipara a környező erdők bükkfáit és fenyőit dolgozza fel. Az itt termelt borok közül az Egri Bikavért nemcsak Magyarországon, de az egész világon mindenütt ismerik.

Section 2

(Translation Exercise)

Apróhirdetések

1. Kék szemű, barna hajú, 161 cm magas 28 éves lány élettársat keres szőke hajú, szakállas, kb 170 cm magas fiatalember személyében. Fényképes levelet kérek.
2. Keresek magányos nyugdíjas nőt, aki kevés, könnyű háztartási munkát vállal megegyezés szerint.
3. Fiatal házaspár január közepétől bútorozott lakást keres. Két szoba megfelel.
4. Hathetes német juhászkutya eladó.
5. Felvinnék sokoldalú karosszéria lakatost és szerelőt korszerű műhelyembe.
6. Fiatal nő gépkocsival elfoglaltságot keres.

LESSON 94

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Árpád, cigányzene, gyönyörködik, halpaprikás, Igyunk az
ezészségükre!, Isten éltesse!, látogatás, Margitsziget,
meglepetés, Óbuda, Operaház, sétahajó, sétahajózás, sőt,
"Szabadság" nevű sétahajó; Szabadtéri Színpad, színész,
színésznő, szórakozás, szórakoztat, vendéglátó, vendég-
látóipar, vendégszereplés, vendégszeretet, viszonz.

NyelvtanReview of the Verbal Conjugation and all Elements of
the Familiar Form

Lesson 79-93 were designed to achieve three
goals:

1. To introduce and explain some new, not previously covered grammatical structures:
 - a. The suffixes -talan, -telen; -tlan, -tlen, -atlan, -etlen (L-79);
 - b. The suffixes -va, -ve (L-80)
 - c. The conjunctions ugyanis, azaz, mert (L-88);
 - d. The conjunction tehát, így, azért (L-90)
2. To review and bring into the proper perspective previously learned structural features:
 - a. The conjunctions és, meg, se;
 - b. The conjunctions de, pedig, azonban (L-87);
 - c. Verbal conjugation (excluding the familiar form):
 - (1) Indicative mood, present tense, indefinite form (L-5, L-11, L-22, L-23);
 - (2) Indicative mood, present tense, definite form (L-24, L-25, L-26);
 - (3) Indicative mood, past tense, indefinite form (L-40, L-41);
 - (4) Indicative mood, past tense, definite form (L-42, L-43);
 - (5) Imperative mood, indefinite form (L-49, L-51);
 - (6) Imperative mood, definite form (L-50, L-52);
 - (7) Conditional mood, present tense, singular (L-65);
 - (8) Conditional mood, present tense, plural (L-66);

- (9) Conditional mood, past tense (L-67);
- d. The personal pronoun as the direct object (L-27);
 - e. The possessive pronouns (L-57);
 - f. The possessive suffix-é (L-57);
 - g. The idea of possession (expressed in English with the phrase "to have") (L-34)
 - h. Possessive suffixes (one or more possessor(s) with one possession) (L-29, L-30);
 - i. Possessive suffixes (one or more possessor(s) with plural possessions) (L-31, L-32);
 - j. Pronouns derived from postpositions alatt, fölött, előtt, mellett, között; nélkül, miatt, helyett, kivül, szerint, iránt, közül (L-39, L-76);
 - k. Pronouns derived from adverbial suffixes (L-37);
 - l. The potential verb (L-60);
 - m. The causative verb (L-72);
 - n. The infinitive with a personal marker (L-72).
3. To introduce the familiar form:
- a. Verbal conjugation:
 - (1) Indicative mood, present tense, indefinite form (L-79);
 - (2) Indicative mood, present tense, definite form (L-80);
 - (3) Indicative mood, past tense, indefinite form (L-82);
 - (4) Indicative mood, past tense, definite form (L-83);
 - (5) Conditional mood, present and past tense, indefinite form (L-84);
 - (6) Conditional mood, present and past tense, definite form (L-85);
 - (7) Imperative mood, indefinite form (L-89);
 - (8) Imperative mood, definite form (L-90);

- (9) Special first person form (L-92);
 - b. The personal pronoun as the direct object (L-81);
 - c. The possessive suffix, the idea of possession (L-86);
 - d. The potential and the causative verb (L-88);
 - e. Pronouns derived from adverbial suffixes (L-91);
 - f. The infinitive with a personal marker (L-92);
 - g. Pronouns derived from postpositions (L-93).
4. The structural elements covered by Lessons 79 through 94 constitute the most common features of the Hungarian language without which the attainment of Level 2 proficiency is considered impossible.

We feel certain that every student who has mastered these structural elements is fully prepared to master the subsequent advanced phase of the Hungarian Basic Course.

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. Árpád	Arpad, leader under whom the Hungarians occupied the Carpathian Basin area in 896
2. cigányzene	gypsy music
3. gyönyörködik, gyönyörködni	take pleasure in something, to
4. halpaprikás	fish stew seasoned with paprika
5. igyunk az egészségükre	Let's drink (to) their health.
6. Isten éltesse!	Long life to you/him! God bless you/him!
7. látogatás	visit
8. Margitsziget	Margitsziget, island in the Danube in Budapest
9. meglepetés	surprise
10. Óbuda	Óbuda, the older part of Buda
11. Operaház	Opera House
12. sétahajó	pleasure boat
13. sétahajózás	boat ride for pleasure
14. sőt	even, in fact
15. "Szabadság" nevű sétahajó	pleasure boat named "Szabadság" (Liberty)
16. Szabadtéri Színpad	open-air theater
17. színész	actor
18. színésznő	actress
19. szórakozás	amusement, recreation, pastime
20. szórakoztat, szórakoztatni vkit	entertain somebody, to
21. vendéglátó	host
22. vendéglátóipar	hotel and restaurant trade
23. vendégszereplés	guest performance
24. vendégszeretet	hospitality
25. viszonz, viszonzni vmit, vkinek	return, repay something to somebody, to

PárbeszédSétahajózás a Dunán

Helyzet: Kissék egy győri turista csoport tagjaiként budapesti látogatásuk utolsó napján a "Szabadság" nevű sétahajón utaznak. Ott megismerkednek az egyik turista egy pestkörnyéki rokonával, aki meghívja őket a hajó ebédlőjébe.

- Kiss:** Úgye Mari, mondtam neked, hogy élvezni fogod a sétahajózást?
- 1 Kissné:** Igen, igazad volt. Ennél nagyszerűbb pesti szórakozást nem is tudok elképzelni. Igazán kellemes meglepetés ez a számomra.
- 1 Nagy:** Szóval maguknak ez az első ilyen dunai kirándulásuk?
- Igen, még Győrben hallottuk az egyik barátunktól, hogy ezt nem szabad elmulasztani.**
- 2 Igaza van. Én például minden hónapban legalább egyszer eljövök, hogy gyönyörködhessek a kilátásban.**
- 3 Nézd Jancsi, milyen szép a Margitsziget innen a hajóról nézve!**
- 4 Gyönyörű! És látod ott azt a sok hajót? Azt hiszem, az az Óbudai Hajógyár, nem, Nagy úr?**
- 4 Igen. És az a híd ott előttünk az Árpád-híd.**
- 5 Na, és mondja, mindig ilyen sokan vannak ezen a hajón?**
- 5 Rendszerint igen, mert Budápesten mindig sok a vidéki és a külföldi turista.**
- Kíváncsi lennék, hogy honnan jött az a nagy turistacsoport ott a hajó másik oldalán.**
- 6 Úgy tudom, hogy azok a pécsi színház színészei. Tegnap vendégszereplésük volt az Opera házában, ma pedig őket szórakoztatja a budapesti vendéglátóipar.**

Kiss: Hallod Mari? 7
Megkezdődött a
cigányzene. Ren-
deljünk valamit!

Kissné: Jó, én is 7
kezdek éhes lenni.
Mit ajánl, Nagy
úr?

7 Nagy: Feltétlenül ren-
deljék a halpaprikást!
Na, és persze hozassunk
a pincérrel egy üveg
Egri Bikavért is!

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

On an excursion boat on the Danube.

Situation: The Kisses are participating as members of a tourist group from Győr in an excursion on the ship "Szabadság" on the last day of their visit to Budapest. There they meet a relative of one of the tourists who lives in the Pest area, and who invites them into the dining room of the ship.

<p><u>Mr.Kiss:</u> Didn't I
tell you, Mari, how
much you would enjoy
this excursion?</p>	1	<p><u>Mrs.Kiss:</u> Yes,
you were right.
I can't even
imagine better
entertainment in
Pest than this.
This is a real
nice surprise
for me.</p>	1	<p><u>Mr.Nagy:</u> You say, this
is your first such
excursion on the
Danube?</p>
<p>Yes, still in Győr
we were told by
friends of ours
that we shouldn't
miss it.</p>	2		2	<p>You are right. I, for
one, am taking this
trip at least once a
month, just to enjoy
the view.</p>
	3	<p>Look, Jancsi,
how pretty
Margaret Island
is from the ship!</p>		
<p>It's lovely! And do
you see all those ships
there? I think that is
the Óbuda Shipyards,
isn't it, Mr. Nagy?</p>	4		4	<p>Yes, and that bridge
there in front of us
is the Árpád Bridge.</p>
	5	<p>But say, are there
always this many
people on the
ship?</p>	5	<p>Usually yes, because
there are always many
people from the
country and many
foreign tourists in
Budapest.</p>

Mr.Kiss: I'd be
curious to know
where that big
group of tourists
on the other side
came from.

6

Mrs.Kiss:

6

Mr.Nagy: As far as
I know, they are
actors of the
theater in Pecs.
They had a guest
performance at the
opera yesterday,
and today they are
being entertained
by the tourist
trade of Budapest.

You hear it, Mari? 7
The gypsies have
struck up. Let's
order something!

OK,I am starting 7
to get hungry,
too. What do you
suggest, Mr.Nagy?

By all means order
a fish paprikás.
And of course, let's
also have the waiter
bring a bottle of
Bikavér from Eger!

PART FIVE
HOMEWORKHázi feladat

Review the structural elements summarized in Part Two by consulting the appropriate sections as needed.

PART SIX
EXERCISESGyakorlatok

For a review and practice of any of the structural elements studied in Lessons 79-93, consult Part Six of the appropriate lessons.

Section 1Translation ExerciseA budai vár

A budai várat ma nemcsak mint középkori várat és királyi palotát ismerjük, hanem mint Budapestnek a Várhegyen elterülő egyik városrészét is. Központja több irányból is megközelíthető.

Ha az Érzsébet-híd felől indul az ember, széles lépcsőkön mehet fel a Vár bejáratához. Ez a középkorban megkezdett építészeti remekmű az évszázadok során súlyos károkat szenvedett. A második világháború például teljesen elpusztította a 860 teremből álló királyi palotát. A kommunista vezetőségnek közel harminc évbe telt, mire be tudta fejezni a Vár újjáépítését. Annyi időbe került a renoválás során felmerülő politikai, technikai és anyagi gondok leküzdése.

A várnegyed régi utcáinak és házainak a helyreállítása óta a látogató könnyen fel tudja idézni a magyar történelem hősi korszakait, és lépten-nyomon találkozhat a magyar múlt nagyjainak az emlékeivel.

Section 2Listening Comprehension ExerciseÁrvizek Észak-Indiában

Az utóbbi hetek súlyos esőzése több folyó áradását okozta. Eddig ötszáznál több áldozata van az árvíznek. Az egyik folyót védő, negyven kilométer hosszú gát szakadással fenyeget. Ötvenezer embert telepítettek ki a környékről.

Questions

Select the best answer.

1. What is being reported in the news item?
 - a. A water shortage in Africa.
 - b. 50,000 people lost their lives.
 - c. Floods caused by rains.
 - d. Forty-mile-long levee broken.
2. Where is the happening occurring?
 - a. South of the border.
 - b. Northern India.
 - c. At an Indian reservation.
 - d. Northern Africa.
3. What started the happening?
 - a. The rains of the last months.
 - b. The flooding of several rivers.
 - c. The break of 40 miles of levees.
 - d. The rains of the last several weeks.
4. What specifically has happened?
 - a. More than 500 people died.
 - b. 40 miles of levee broke.
 - c. 50,000 people lost their homes.
 - d. The news item doesn't say.
5. What happened in the surrounding area?
 - a. 5,000 people became victims.
 - b. 50,000 people were evacuated.
 - c. 5,500 people lost their homes.
 - d. Five rivers rose above their levees.